

STORTINGET

Innst. 28 L

(2024–2025)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen
om Lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)

Prop. 93 LS (2023–2024)

Innhold

	Side
1. Sammendrag	1
2. Komiteens merknader	3
2.1 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 7 Markedsregulering	7
2.2 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 12 Leveringspliktige tjenester	7
2.3 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 13 Sluttbrukers rettigheter	8
2.4 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 17 Utstyr og installasjoner med videre.....	8
2.5 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 18 Krav til sikkerhet og robusthet i datasenter	8
3. Forslag fra mindretall	9
4. Komiteens tilråding	9
Vedlegg	

STORTINGET

Innst. 28 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 93 LS (2023–2024)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet foreslår i Prop. 93 LS (2023–2024) en ny lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) som skal erstatte gjeldende lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven). Loven vil regulere og gi rammer for ekomsektoren og datasenterindustrien i årene som kommer.

I denne innstillingen behandles den delen av Prop. 93 LS (2023–2024) som gjelder ny lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven).

I Innst. 29 S (2024–2025) behandles den delen av Prop. 93 LS (2023–2024) som gjelder samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 274/2021, 275/2021, 276/2021 og 277/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EU) 2018/1971, (EU) 2019/2243 og (EU) 2020/1070 og direktiv (EU) 2018/1972. Det vises til Innst. 29 S (2024–2025) for nærmere omtale av dette.

Loven regulerer mobil- og bredbåndstjenester og andre tradisjonelle elektroniske kommunikasjonstjenester og elektroniske kommunikasjonsnett. Nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester er inkludert i lovens virkeområde. Eksempler på slike tjenester er meldingstjenester i internettbaserte

applikasjoner eller på sosiale medier. Slike tjenester underlegges kun enkelte av lovens bestemmelser, for eksempel enkelte sikkerhetskrav.

Datasentre reguleres for første gang i ny ekomlov. Reguleringen er ment å være en første regulering som kan utvides etter hvert og ved behov. Datasentre er infrastruktur som lagrer og bærer digitale tjenester og data. Disse er viktige for å sikre en robust nasjonal infrastruktur med trygge og fleksible tjenester over hele landet. Mange viktige funksjoner i samfunnet i dag hviler på tjenester som blir levert av datasentre, og datasentre legger til rette for innovasjon og effektivisering både i næringslivet og i det offentlige. Loven innfører en registreringsplikt for datasentre, og den stiller krav til forsvarlig sikkerhet og beredskap i datasentre.

Samfunnets avhengighet av elektronisk kommunikasjon er økende og stadig mer kritisk. Loven legger derfor til rette for en ytterligere styrking av sikkerheten og robustheten i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester. Loven fastslår blant annet at elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester skal ha forsvarlig sikkerhet i fred, krise og krig.

Loven inneholder regler for å sikre kommunikasjonssynet. Det er viktig at brukerne av internett, mobiltjenester og andre elektroniske kommunikasjonstjenester kan ha tillit til at de trygt kan bruke tjenestene uten at de må gi fra seg mer informasjon enn det som er nødvendig, og uten at uvedkommende kan få tilgang til kommunikasjonen og trafikkdata. Kommunikasjonssynet skal sikre konfidensialitet, autentisitet og integritet i bruken av elektronisk kommunikasjon for alle, slik som forbrukere og virksomheter med mer. Loven inneholder også regler for lovbestemt tilgang til informasjon for politiet og andre myndigheter.

Informasjonskapsler, også omtalt som cookies, reguleres også i loven. Reglene om samtykke skjerpes i forhold til gjeldende rett for å sikre at samtykke er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig viljesytring gitt ved en erklæring eller en tydelig bekreftelse.

Loven inneholder en sektorspesifikk markedsregulering der forhåndsdefinerte markeder analyseres og tilbydere som har sterk markedsstilling utpekes. Tilbydere med sterk markedsstilling kan pålegges å gi konkurrentene tilgang til sine elektroniske kommunikasjonsnett, dersom tilgang til anleggsinfrastruktur ikke er tilstrekkelig til å fremme bærekraftig konkurranse. Loven gir Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kompetanse til å fastsette vilkår for tilgangen. Tilbydere med sterk markedsstilling kan selv påvirke forpliktelsene Nasjonal kommunikasjonsmyndighet pålegger, ved å påta seg forpliktelser om saminvesteringer med andre tilbydere i nye nett med svært høy kapasitet. Tilbydere med sterk markedsstilling som kun er aktive i grossistmarkedet, gis lettelse i reguleringen. Loven regulerer også prisen ved terminering av tale (avslutning av en samtale i et annet nett enn der samtalen starter) i mobilnett og fastnett.

Overgangen fra eldre infrastruktur til nyere infrastruktur reguleres i loven, og den gir Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kompetanse til å pålegge særskilte plikter på tilbydere med sterk markedsstilling. Pliktene kan for eksempel pålegges i forbindelse med overgang fra kobberinfrastruktur til fiber for å ivareta hensynet til konkurransen og sluttbrukernes rettigheter.

Loven åpner for symmetrisk regulering av tilgang til nett og fasiliteter i og utenfor bygninger. Med symmetrisk regulering menes at tilbydere uten sterk markedsstilling også kan pålegges tilgangsplikt. I særlige tilfeller kan tilgangsplikten utvides til et punkt som ligger forbi det første tilkoblingspunktet og lenger inn i nettet. Slik tilgang skal ikke pålegges tilbydere som kun er aktiv i grossistmarkedet, og som tilbyr tilgang til nett med svært høy kapasitet på ikke-diskriminerende vilkår. Dette gjelder likevel ikke dersom nettet er finansiert gjennom offentlige midler.

Når det gjelder frekvensspekteret, gir loven regler om fastsetting av nasjonal frekvensplan, saksbehandlingsregler ved tildeling, tilbakekall og endring av frekvensressurser, rett til bruk av frekvenser som er tildelt andre, samt regler for å ivareta nasjonale sikkerhetshensyn. Loven inneholder regler om etablering og drift av småcellebasestasjoner, inkludert en plikt for statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter til å imøtekomme rimelige anmodninger om tilgang til fysisk infrastruktur for å etablere slike småcellebasestasjoner.

Begrensede ressurser som nummer, navn og adresser for elektronisk kommunikasjon reguleres i loven. Loven gir i tillegg rammevilkår for norske landkode-

toppdomener og andre domenenavn av nasjonal betydning.

Loven regulerer forbrukerrettigheter på området for elektronisk kommunikasjon, slik som forbud mot diskriminerende krav eller vilkår, rett til avtalesammenheng, kontroll av kostnader, prissammenlikningstjenester og tilgang til e-post etter oppsigelse av abonnementsavtale. Enkelte regler om beskyttelse av forbrukere er i tillegg utvidet til å gjelde mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner som kjøper tjenester. Loven inneholder også en forskriftshjemmel som gir kompetanse til å regulere fellesfakturerte tjenester. Dette er varer og tjenester som faktureres sammen med elektroniske kommunikasjonstjenester.

Brukere med funksjonsnedsettelse skal sikres likeverdig tilgang til og utvalg av elektroniske kommunikasjonstjenester. Loven søker å ivareta disse brukernes behov for å få informasjon om relevante tjenester, avtalevilkår og brukerutstyr.

Loven innfører hjemmel til å kunne pålegge leveringsplikt for bredbånd. Leveringsplikt vil først være aktuell dersom andre mindre inngripende virkemidler ikke fører frem (som for eksempel bredbåndsstøtteordningen).

Reguleringen av radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr videreføres i det vesentligste fra gjeldende rett med enkelte mindre endringer knyttet til blant annet krav til sikkerhet. Loven inneholder regler om at radioutstyr og annet utstyr som er beregnet på å forstyrre eller hindre lovlig elektronisk kommunikasjon (jammere for GPS-signaler mv.), ikke er tillatt å innføre, besitte, bringe i omsetning, gjøre tilgjengelig på markedet, sette i drift eller bruke. Slike GPS-signaler er blant annet egnet til å forstyrre helikopter og luftambulanses ved landing.

Autorisasjonsregimet for prosjektering, installasjon, vedlikehold og sammenkobling av elektronisk kommunikasjonsnett reguleres med hjemmel i loven. På bakgrunn av nasjonale behov innføres et krav om autorisasjon for prosjekterende virksomhet.

Loven setter rammer for en klagenemnd som skal behandle de fleste av klagenes på enkeltvedtak fattet av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet i saker som følger ekomdirektivet. Loven inneholder en forskriftshjemmel med sikte på å fastsette de nærmere detaljene i klageordningen.

Forordningen om opprettelsen av sammenslutningen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektronisk kommunikasjon (BEREC) ble innlemmet i EØS-avtalen 24. september 2021. Ekomloven inneholder en forskriftshjemmel med sikte på å kunne inkorporere forordningen i norsk rett. Dette vil legge til rette for at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan delta i BEREC og BERECs arbeid på lik linje med andre europeiske reguleringsmyndigheter, men uten stemmerett.

Det vises til proposisjonen for nærmere omtale av rettsaktene og lovforslaget.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tone E. Berge Hansen, Tom Einar Karlsen og Marte Mjøs Persen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, lederen Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen og Geir Inge Lien, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til Prop. 93 LS (2023–2024) Lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 274/2021, 275/2021, 276/2021 og 277/2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordningene (EU) 2018/1971, (EU) 2019/2243 og (EU) 2020/1070 og direktiv (EU) 2018/1972.

Komiteen viser til at formålet med EU-regelverket i denne forordningen er fastsettelse av en europeisk kodeks for elektronisk kommunikasjon og opprettelse av Sammenslutningen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektronisk kommunikasjon (BEREC) og Byrået for støtte til BEREC (BEREC-kontoret).

Komiteen viser videre til at det er nødvendig med lovendringer for å gjennomføre forordningen i norsk rett fordi den åpner for myndighetsoverføring til EFTAs overvåkingsorgan (ESA). Stortingets samtykke til å godkjenne EØS-komiteens beslutning er nødvendig, jf. Grunnloven § 26 annet ledd. Komiteen viser til Innst. 29 S (2024–2025) for nærmere omtale av dette.

Komiteen merker seg at det er kommet inn 17 høringsinnspill. Høringsinnspillene er fra interesseorganisasjoner, arbeidslivsorganisasjoner og ulike markedsaktører som blir berørt av lovforslaget. Komiteen viser til at innspillene peker på en rekke interessante problemstillinger.

Komiteen viser videre til statsrådets brev av 12. og 19. september 2024 som svar på komiteens spørsmål i brev av 2. og 13. september 2024. Statsrådets svarbrev følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, merker seg at formålet med loven er å regulere og gi rammer for ekomsektoren og datasenterindustrien i årene som kommer. Loven regulerer internett, mobil og bredbåndstjenester og andre tradisjonelle elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester. I tillegg reguleres datasentre for første gang i ny ekomlov. Den nye loven

erstatte gjeldende lov fra 2003. Reguleringen moderniseres for å støtte den teknologiske utviklingen, endrede markedsforhold, nye krav til sikkerhet og brukernes behov for tilgang til høyhastighets internett.

Flertallet merker seg departementets redegjørelse i statsrådets svarbrev av 13. september 2024 om henvisningene i § 4-6 sjette ledd.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I ekomloven skal § 4-6 sjette ledd lyde:

Femte ledd andre punktum kan fravikes utenfor forbrukerforhold. Dette gjelder ikke for sammenslutninger som omtalt i tredje ledd første punktum.»

Flertallet slutter seg videre til departementets vurderinger av innspillene fra Telia og IKT Norge vedrørende § 4-5 tredje ledd.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«I ekomloven skal § 4-5 tredje ledd lyde:

Opplysningene som er gitt i tilbudet før avtale er inngått etter § 4-4, og opplysningene som fremgår av avtalesammendraget etter første ledd, skal være en integrert del av avtalen og kan ikke endres med mindre begge parter uttrykkelig samtykker til det.»

Flertallet viser videre til at den markedsbaserte utviklingen av ekomsektoren forutsetter god dialog og samarbeid mellom myndighetene, bransjeorganisasjoner og aktørene i markedet, slik at reguleringer blir utformet og praktisert på en hensiktsmessig måte som balanserer forbrukerhensyn, nasjonale hensyn, teknologisk utvikling og markedsaktørenes behov for forutsigbarhet i en sektor der flere opererer i internasjonale markeder. Flertallet legger derfor til grunn at departementet i det videre arbeid etterstreber en bred dialog og transparent prosess når forskrifter skal utformes og endres.

Flertallet merker seg videre høringsinnspill fra EL og IT Forbundet og NHO Elektro. Utviklingen av den digitale grunnmuren går raskt, kompleksiteten øker, og det skapes nye avhengigheter mellom systemer som kan være bærere av samfunnskritiske funksjoner. Gitt den raske utviklingen og ekomsektorens betydning for samfunnsikkerhet og beredskap mener flertallet at forskriftshjemmelen i § 2-7 tredje ledd bør være vid nok til at departementet kan stille krav til både kvalifikasjoner og utførelse i hele verdikjeden dersom fremtidige risikovurderinger tilsier det.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«I ekomloven skal § 2-7 tredje ledd lyde:

Departementet kan gi forskrift om krav til virksomhet som er ansvarlig for prosjektering, installasjon, vedlikehold eller sammenkobling av elektronisk kommunikasjonsnett og om unntak for kravene. Departemen-

tet kan gi forskrift om krav til utførelse, krav til kvalifikasjoner for utførende, kvalitet og dokumentasjon i elektronisk kommunikasjonsnett og om unntak fra kravene.»

Flertallet legger til grunn at departementet før forskriftshjemmelen eventuelt tas i bruk, utreder nærmere hvilke kvalifikasjonskrav som vil være hensiktsmessige, samt sikrer at eventuelle nye krav utformes og implementeres på en praktisk måte for å unngå mangel på installatører.

Flertallet merker seg videre flere høringsinnspill fra Fiberforening.no med flere vedrørende borettslag og bindingstid. Flertallet vil peke på at lovutkastet skiller mellom bindingstid og avdragstid, og at det etter § 4-6 andre ledd, jf. tredje ledd vil være mulig å avtale lengre avdragstid når det etableres nett med svært høy kapasitet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at komiteen i forbindelse med høringen har fått en rekke innspill knyttet til de foreslåtte nye bestemmelsene om leveringsplikt for bredbånd. Mange av innspillene er fra markedsaktører og dreier seg om beregning og fordeling av kostnader, herunder størrelsen på statlige bidrag. Dette flertallet viser til at bredbåndsutbyggingen i all hovedsak skal være markedsbasert, og for det tilfelle at det blir aktuelt å utpeke leveringspliktig tilbyder, legger dette flertallet til grunn at det vil skje på bakgrunn av en konkurransebasert utvelgelsesprosess med oppdaterte kostnadsanslag som hensyntar egenskapene til den leveringspliktige tjenesten, herunder hastighet. Dette flertallet mener videre at størrelsen på statlige bidrag til bredbåndsutbygging som hovedregel bør fastsettes i ordinære budsjettprosesser.

Dette flertallet har en ambisjon om at Norge skal videreutvikle verdens beste digitale grunnmur som dekker hele landet og som gir næringslivet muligheter til å ta i bruk ny teknologi og digitale samhandlingsløsninger uansett hvor i landet de er lokalisert og hvilken næring de er i. Denne infrastrukturen skal være sikker, robust, tilgjengelig og ha konkurransedyktige priser.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, merker seg en rekke høringsinnspill fra markedsaktører om forskriftshjemler, hvor det gis uttrykk for usikkerhet knyttet til både prosess og innhold i kommende forskrifter. Dette flertallet mener bruken av forskriftshjemler er godt begrunnet, og at det er hensiktsmessig med en fleksibel regulering som raskt kan tilpasses den teknologiske utviklingen og økte krav til sikkerhet og beredskap.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Socialis-

tisk Venstreparti, merker seg innspillet fra IKT Norge med flere vedrørende krav til entydig identifisering av sluttbrukere. Dette flertallet mener hensynet til behovet for å redusere omfanget av forveksling, misbruk av andres identitet og identitetstyveri må veie tungt. Samtidig mener dette flertallet at kravene ikke bør stå i veien for praktiske løsninger som er til gunst for sluttbrukere. Dette flertallet oppfordrer derfor departementet til å klargjøre kravene i forskriften og legge til rette for at ny teknologi kan tas i bruk dersom det vurderes som sikkert og formålstjenlig.

Dette flertallet merker seg Telenors høringsinnspill, som omhandler integrasjon mellom de nye NATO-landene i Norden og mulighetene for styrket samarbeid om sikkerhet, robusthet og beredskap. Dette flertallet oppfordrer departementet til å følge opp innspillet i forbindelse med arbeidet med regjeringens digitaliseringsstrategi.

Dette flertallet merker seg flere høringsinnspill fra datasenteraktører som omhandler nye forskriftskrav knyttet til registrering av kunder og deres fysiske plassering i datasenteret. Dette flertallet legger til grunn at det må være praktisk gjennomførbart å etterleve slike krav, og at for eksempel logisk separasjon vil kunne være tilstrekkelig til å oppfylle plikten.

Dette flertallet viser videre til at et viktig hensyn i loven er at brukere med funksjonsnedsettelse skal sikres likeverdig tilgang til og utvalg av elektroniske kommunikasjons tjenester.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg innspillene fra Mediebedriftenes Landsforening med flere innspillene omhandler ytringsfrihet, mediemangfold, cookies, kildevern, med mer. Disse medlemmer mener det er viktig at pressen sikres gode rammevilkår for å utøve sitt samfunnsoppdrag, at ytringsfrihet og kildevern beskyttes, og at mediepolitikken stimulerer til mediemangfold. En velfungerende ekomsektor representerer grunnleggende infrastruktur også for pressen, og disse medlemmer vil oppfordre departementet til å ta tilbørlig hensyn til pressens samfunnsoppdrag når forskrifter og forvaltningspraksis skal utformes. Disse medlemmer mener imidlertid at de konkrete forslagene som fremmes med tanke på kildevern, er forholdsvis vidtrekkende og fortjener en grundigere utredning og bredere debatt enn hva foreliggende proposisjon legger opp til. Ny ekomlov viderefører i all hovedsak gjeldende regler i eksisterende ekomlov, og disse medlemmer stiller seg derfor tvilende til om sektorlovgivningen for den digitale infrastrukturen egner seg for ny regulering av spørsmål som i denne sammenheng blir indirekte berørt, og hvor man ikke kan se at det er påvist eller utredet noen nye behov siden Ytringsfrihetskommisjonen konkluderte med at dagens regler

gir tilstrekkelig vern for kilder. Likeledes mener disse medlemmer at øvrige mål og virkemidler for mediepolitikken bør fastsettes i regjeringens og Stortingets strategier og planer, fremfor å reguleres i sektorlovgivningen for elektronisk kommunikasjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til Mediebedriftenes Landsforenings forslag om å endre lovens formålsparagraf gjennom å presisere at loven også skal sikre ytringsfrihet og mediemangfold. Disse medlemmer er varme forsvarere av både ytringsfrihet og mediemangfold, men mener at det kan ivaretas gjennom andre lovreguleringer enn å inngå i formålsbestemmelsen i lov om elektronisk kommunikasjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen Solberg i åtte år ledet arbeidet med å omstille, modernisere og digitalisere Norge. Det ble tatt flere grep for å digitalisere offentlig sektor og for å forenkle, fornye og forbedre hverdagen for innbyggere og næringsliv. Det ble investert i digitale fellesløsninger i stat og kommune, lagt til rette for et tett samarbeid med næringslivet, laget gode rammebetingelser for private selskapers utbygging og mobil- og bredbåndnett og innført nye insentiver for å samarbeide og innovere på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Tiltak som har bidratt til mer handlingsrom for innovasjon, mer effektivisering, flere samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringsprosjekter og en enklere og mer selvbetjent hverdag for innbyggere og næringsliv, ble prioritert.

Disse medlemmer mener det først og fremst er markedets jobb å bygge og drive den digitale infrastrukturen. Politikkenes jobb er å sørge for rammebetingelsene som sørger for at Norge fortsatt er verdensledende på mobil- og bredbåndsinfrastruktur.

Disse medlemmer viser til at lovforslaget i stor grad bygger på det arbeidet som ble gjort av regjeringen Solberg, og at politikken som ligger til grunn, bygger på Meld. St. 28 (2020–2021) Vår felles digitale grunnmur. Disse medlemmer viser til at den digitale grunnmuren i Norge både er rask og robust, med noen av verdens beste nettverk. Til tross for utfordrende topografi og klima har Norge i dag et av verdens best utbygde bredbåndnett. Den gode bredbånddekningen er i hovedsak oppnådd gjennom konkurranse i markedet. Disse medlemmer understreker at den markedsbaserte politikken, der kommersielle aktører i hovedsak står for utbygging og finansiering av mobil- og bredbåndstilbudet, har ligget fast i mange år og er svært vellykket. I 2023 investerte ekombransjen over 12 mrd. kroner i nettene, både for å bygge dekning og modernisere eksisterende nett og for økt robusthet.

Disse medlemmer viser til at utbygging av bredbåndsinfrastruktur er kostnadskrevende. Når vi nå

begynner å få infrastrukturen på plass, mener disse medlemmer at man bør fokusere mer på konkurransen mellom aktørene. Det følger i dag krav om åpning av nett sammen med offentlig bredbåndstøtte. Likevel synes det å være få alternative tilbydere i offentlig støttede nett. Hvis det er få som benytter seg av denne muligheten, kan det være tekniske eller markedsmessige hindre som bidrar til dette. Disse medlemmer mener det er viktig å se nærmere på dette fordi mange offentlig støttede nett er bygd i områder som ligger langt unna utvekslingspunkter for trafikk mellom operatører. Konkurransen vil dermed trolig styrkes dersom man kan få rimelig tilgang til offentlig støttede nett også på disse punktene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at ekomloven i første rekke handler om å innføre ekomdirektivet og forordningene om BEREC i norsk rett. Disse medlemmer vil bemerke at innføringen av ekomdirektivets konsultasjonsprosedyre vil innebære flere elementer av norsk myndighetsavståelse på et område som er viktig for nasjonal beredskap. Disse medlemmer vil i særlig grad fremheve at avskjæringen av kongens instruksjonsrett etter Grunnlovens § 3 er problematisk. Et element av kontroll og styringsmulighet fra de øverste statsorganer bortfaller, noe som også indirekte får betydning for den parlamentariske kontrollen.

Disse medlemmer viser til at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet etter etablert praksis fra 2009 allerede deltar uformelt i BEREC, selv om tidligere rettsregler som gjaldt BEREC, ikke ble tatt inn i norsk rett. Disse medlemmer viser til at å ta ekomdirektivet inn i norsk rett vil innebære myndighetsavståelse, men vil på den annen side bare gi Nasjonal kommunikasjonsmyndighet en formell rett til deltakelse.

Disse medlemmer mener at praksis med myndighetsoverføring til overnasjonalt nivå må begrenses. Disse medlemmer viser til at det denne gangen gjelder ekomsektoren med flere elementer av myndighetsoverføring, og der det mest alvorlige tilfellet gjelder begrensnings av kongens instruksjonsmyndighet. Disse medlemmer vil fremheve ekomsektorens sentrale rolle i et landsberedskap og kan derfor ikke akseptere at myndighet på området skal overføres til organer utenfor nasjonal kontroll.

Disse medlemmer viser videre til proposisjonens omtale av økonomiske og administrative konsekvenser. Det er grunn til å tro at lovforslaget samlet sett vil gi økte kostnader for markedsaktørene og mer saksbehandling og kontrolloppgaver for forvaltningen. I særlig grad vil dette gjelde Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. Disse medlemmer legger til grunn at det er husholdningene som til slutt må bære kostnadene for dette gjennom høyere produktpriser og større of-

fentlige utgifter. Disse medlemmer mener at dette ikke er holdbart i dagens situasjon, der veldig mange opplever en anstrengt økonomi grunnet den generelle prisveksten på viktige basisvarer. Disse medlemmer mener myndighetene har et ansvar for å begrense prispresset i økonomien. Etablering av et nytt regelverk som kan ha effekter som er inflasjonsdrivende, vil etter disse medlemmers mening være uheldig. Disse medlemmer finner grunn til å advare mot en utvikling der byråkratiet stadig gis nye og flere oppgaver som til slutt forbrukerne må finansiere.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader i Innst. 29 S (2024–2025) og fremmer følgende forslag:

«Prop. 93 LS (2023–2024) sendes tilbake til regjeringen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til høringsinnspill fra Mediebedriftenes Landsforening, Norsk Redaktørforening og Norsk Journalistlag, som alle uttrykker bekymring for at det foreliggende lovforslaget kan svekke mediernes kildevern, og at forslag om skjerpede bestemmelser om samtykkekrav for informasjonskapsler kan svekke finansieringen av redaktørstyrte medier. I likhet med Norsk Redaktørforening og Mediebedriftenes Landsforening mener disse medlemmer at den sistnevnte utfordringen kan løses ved at hensynet til ytringsfrihet og mediemangfold vektlegges og ivaretas så langt det lar seg gjøre i praktiseringen av regelverket for informasjonskapsler med videre, samt at tilsynsmyndighetene fører en aktiv dialog med bransjen i forbindelse med praktiseringen.

Når det gjelder kildevern, viser disse medlemmer til høringsinnspillet fra Norsk Journalistlag, som påpeker at det i lovutkastet fremdeles ikke ligger noen rettssikkerhetsgaranti med domstolskontroll for å beskytte kildevernet, og at forslaget til lovformulering kan medføre at politiet kan omgå de reglene som vi i dag har for å verne om journalisters anonyme kilder, og de vil enkelt kunne avsløre kilders identitet. Særlig problematisk blir forslaget når politiet kan hente ut tidsangivelser i tillegg til IP-adressene. Disse medlemmer foreslår derfor at det tas inn en presisering i lovens § 3-14 som eksplisitt fastslår at det ikke er adgang til å hente ut data som kan avsløre mediernes kilder.

Disse medlemmer fremmer på den bakgrunn følgende forslag:

«I ekomloven skal § 3-14 femte ledd lyde:

Innhenting eller metoder for innhenting av data, herunder innholdsdata eller metadata, som direkte eller indirekte kan lede til at mediernes kilder identifiseres, er ikke tillatt.

§ 3-14 femte ledd blir nytt sjettede ledd.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti støtter hovedlinjene i ny ekomlov og mener den blant annet bidrar til å styrke sikkerhet og beredskap i sektoren, nødvendig regulering av datasentervirksomhet og viktige forbedringer i forbrukerrettigheter.

Dette medlem viser imidlertid til flere høringsinnspill fra medieaktører som uttrykker bekymring for kildevernet som følge av enkelte av bestemmelsene i ny ekomlov. Dette medlem vil understreke at ytringsfriheten og frie, redaktørstyrte medier er forutsetninger for et demokratisk samfunn, og at usikkerhet om kildevernet kan medføre en nedkjølende effekt.

Dette medlem viser til flertallsmerknad fra behandlingen av Meld. St. 28 (2020–2021):

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, peker på at tilgang til nyhetsmedier og innholdstjenester i økende grad skjer digitalt, og derfor er avhengig av bredbånd. Flertallet deler den bekymring som er fremført av mediebransjen om at aktører som kontrollerer forbrukernes tilgang til bredbåndnett, i økende grad blir vertikalt integrert og etablerer egne innholdstjenester. Dette innebærer at aktørene kan opptre som portvoktere med egeninteresse i, og mulighet til, å påvirke forbrukernes innholdskonsum, for eksempel ved å løfte frem eget innhold på bekostning av andres, eller ved å koble sammen innholds- og bredbåndstjenester. Flertallet mener dette kan være negativt for mediemangfoldet og borgernes frie tilgang til informasjon.»

Dette medlem vil understreke at hensynet til mediemangfold og fri tilgang på informasjon må stå sentralt og vektlegges også i regjeringens oppfølging av ny ekomlov.

Komiteens medlem fra Venstre støtter hovedlinjene i regjeringens forslag til ny lov om elektronisk kommunikasjon. Dette medlem mener imidlertid at det gjennom høringsprosessen både forut for regjeringens forslag, i transport- og kommunikasjonskomitéens egen høring og i ytterligere innspill fra blant andre Google/Føyen og Microsoft/Thommessen har kommet en del innvendinger og forslag til presiseringer i forslaget til lov om elektronisk kommunikasjon som Stortinget bør følge. Dette gjelder særlig innspill fra flere instanser om at lovforslaget på flere punkter er i strid med Norges EØS-rettslige forpliktelser til gjennomføring av direktiv 2018/1972 (ekomdirektivet) i norsk rett, blant annet bestemmelser om forholdet mellom tilbydere og sluttbrukere, jf. direktivets artikkel 101-115. I tillegg er det etter dette medlems syn fremmet en del relevant kritikk av at regjeringens forslag på noen punkter går lenger enn det direktivet i utgangspunktet legger opp til blant annet knyttet til bindingstid og avdragsbetaling for TV- og bredbåndstjenester samt rapporteringsplikt for datasenter, og at veldig mye av konkretiseringen er overlatt til et

kommende forskriftsarbeid, og enkelte bestemmelser kan bety et svekket kildevern og potensielt innteksttap for de redaktørstyrte mediene.

Dette medlem er heller ikke særlig beroliget av statsråd Karianne Tungs svar av henholdsvis 12. og 19. september på komiteens spørsmål knyttet til disse innvendingene, og da særlig om at enkelte reguleringer er i strid med direktivet på flere punkter. Dette medlem støtter imidlertid de forslag til justeringer i den foreslåtte lovteksten som fremkommer i statsrådets brev av 12. september knyttet til § 4-5 tredje ledd og § 4-6 sjette ledd, og legger til grunn at disse blir fremmet av en samlet komité.

Dette medlem mener derfor det er nødvendig å justere regjeringens forslag til ny ekomlov på flere punkter knyttet til blant annet bindingstid og avdragsbetaling.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I ekomloven skal § 4-6 annet ledd lyde:

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester og forbruker kan inngå en separat avtale om avdragsbetaling med lengre varighet enn etter første ledd, ved etablering og tilknytning til nett, jf. § 4-9 andre ledd.

I ekomloven skal § 4-6 tredje ledd lyde:

Første og andre ledd gjelder tilsvarende for mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner, herunder for sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, når avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål, og de ikke uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.

I ekomloven skal § 4-9 første ledd bokstav c lyde:

c. sperring av fellesfakturerte tjenester.

§ 4-14 femte ledd utgår.»

2.1 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 7 Markedsregulering

SLUKKING AV 2G-NETTET

Komiteen merker seg at den planlagte slukkingen av de kommersielle 2G-nettene likevel medfører utfordringer for flere tjenester, blant annet eCall, husalarmer, trygghetsalarmer, heisalarmer og kommunale overvåkingstjenester knyttet til vann, kloakk og renseanlegg. Spesielt trekkes eCall fram som utfordrende i høringsinnspillene.

Komiteen viser til at slukking av 2G er under behandling i både EU og Norge. I Sverige utsettes slukkingen av 2G-nettet til 2027, og enkelte EU-land vil beholde 2G til 2030.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at 2G-teknologien er utdatert, og at 2G-frekvensene fremover trengs for å øke kapasiteten i 4G- og 5G-nettene. Det har lenge vært varslet at 2G-nettene stenges fra 2025.

Flertallet legger til grunn at beslutninger vedrørende 2G tas etter dialog med de berørte bransjer og parter, og under hensyn til den teknologiske utviklingen og pågående arbeid med felleseuropeiske standarder.

2.2 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 12 Leveringspliktige tjenester

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at tilgang til internett er en forutsetning for digital deltakelse og bruk av tjenester som offentlige portaler, undervisningsportaler, e-post, nettmedier, netthandel, nettbank og strømming av video. Tilgang til internett er derfor viktig for innbyggernes interaksjon med det offentlige, deltakelse i arbeids- og skoleliv, demokratisk deltakelse og effektiv handel og bruk av finansielle tjenester. Leveringsplikt for én eller flere tilbydere dersom mindre inngripende løsninger ikke fører frem, er en måte å sørge for at alle innbyggere og bedrifter har tilgang til funksjonelt internett. Bredbåndstjenester har til nå ikke vært omfattet av de leveringspliktige tjenestene i ekomloven, fordi den viktigste tjenesten tradisjonelt har vært telefontjenesten. Flertallet viser til at utviklingen i samfunnet har ført til at praktisk talt alle nå også har behov for tilgang til bredbånd og internett. Forslag om leveringsplikt for bredbånd ble sendt på høring høsten 2019 og foreslås i Prop. 93 LS (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at leveringsplikten i ny lov utvides til å også gjelde sesongbasert næringsvirksomhet, og at departementet etter § 5-1 kan gjøre unntak fra leveringsplikten på bakgrunn av en vurdering av «om kostnadene ved å etablere leveringspliktige tjenester står i rimelig forhold til nytten». Disse medlemmer vil vise til høringsinnspill fra IKT Norge, som påpeker at det er «store variasjoner innen sesongbasert næring, inkludert varmestuer og overnattingssteder langt ute i ødemarken», og at departementet derfor i forskrift om unntak til leveringsplikten også må vektlegge negative konsekvenser ved eventuelle naturinngrep i nyttevurderingen av unntak fra leveringsplikten.

2.3 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 13 Sluttbrukers rettigheter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at hensynet til forbrukerne er et sentralt element i ekomregelverket. Loven regulerer forbud mot diskriminerende krav eller vilkår, rett til avtalesammendrag, kontroll av kostnader, prissammenlikningstjenester og tilgang til e-post etter oppsigelse av abonnementsavtale. Flertallet vil samtidig understreke viktigheten av at alle innbyggere og virksomheter skal ha tilbud om gode, sikre og robuste nett og tjenester, som gjør at de på en enkel og rimelig måte kan delta i det digitale samfunnet og nyte godt av mulighetene for forenkling, effektivisering, innovasjon, verdiskapning og underholdning.

2.4 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 17 Utstyr og installasjoner med videre

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil understreke viktigheten av nødvendig kompetanse og kvalifisert personell for å utføre arbeid knyttet til så sårbar og kritisk infrastruktur som det elektroniske kommunikasjonsnettet. Flertallet vil vise til at departementet i merknadene til lovforslaget § 2-7 tredje ledd presiserer at departementet i forskrift kan sette «krav til utdanning og erfaring for virksomhetens ansvarlige kvalifiserte person (...), og til kompetansen hos «virksomhetens øvrige personale som arbeider med dette». Flertallet legger til grunn at dette innebærer at det kan stilles spesifikke krav til utdanning og erfaring også for utførende personell, og ikke bare for virksomhetens ansvarlige kvalifiserte person. Flertallet vil derfor presisere at departementet i arbeidet med forskrift på området må gå i dialog med fagbevegelse og næringen for å definere relevante utdannings- og kvalifikasjonskrav for de ulike typene oppgaver som utføres på anleggene.

2.5 Merknader til Prop. 93 LS (2023–2024) kap. 18 Krav til sikkerhet og robusthet i datasenter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, bemerker at digital sikkerhet må være et prioritert område, slik at man kan ivareta den generelle samfunnssikkerheten og beredskapen. Samfunnssikkerhet og beredskap er preget av sektorovergripende trusler. Flere av disse er knyttet

til teknologiske trusler, som cyberangrep som rammer lokalbedriften. Dette er direkte trusler mot demokrati og personvern (for eksempel deepfakes). Videre er truselbildet preget av hybride trusler, herunder valgpåvirkning og forsyningssikkerhet.

Flertallet viser til at et stadig større omfang av private og offentlige tjenester er digitale, de baseres på data og leveres via skyløsninger. Datasentrene som lagrer og prosesserer dataene, er dermed en helt sentral del av den digitale grunnmuren og den kritiske infrastrukturen i Norge. Sentrale funksjoner i det offentlige og private må sikres mot dataangrep, slik at man ivaretar kritiske samfunnsfunksjoner. I den digitale verdikjeden etablerer utenlandske og kommersielle aktører seg, og i et sikkerhetsperspektiv er det viktig å ivareta norske interesser. De siste årene har cyberangrep mot viktige institusjoner og bedrifter økt. Datasentre er kritisk infrastruktur, og kommunikasjonsstrukturen er en del av sikkerhetsutfordringen.

Flertallet er positive til at det stilles krav til sikkerhet og transparens i forbindelse med datasentervirksomhet, men mener at kravene må være forholdsmessige og ubyråkratiske. Flertallet viser til at det foreslås en registreringsplikt for datasenteroperatører. Flertallet mener en slik registreringsplikt må være så enkel som mulig, slik at den ikke belaster bedriftene med informasjonskrav og -plikter som er unødvendig eller urimelig kompliserte å imøtekomme.

Flertallet viser til at sikkerhetskravene medfører at en datasenteroperatør må holde oversikt over hva kundene deres bruker datasenteret til, og justere sikkerheten deretter. Flertallet påpeker at datasenteroperatøren skal ivareta sikkerheten til anlegget og datasentertjenestene, og ikke sikkerheten til tjenestene som produseres i senteret. Kundene til datasenteroperatørene har også et ansvar for å undersøke om datasenteret har tilstrekkelige sikkerhetstiltak som treffer deres egne behov.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til at datasentre står for et enormt kraftforbruk og stor varmeproduksjon, og mener at departementet i forskrift også bør stille miljøkrav til datasentervirksomheten.

Dette medlem vil vise til behandlingen av Representantforslag 106 S (2023–2024), hvor et flertall i Stortinget ga tilslutning til et vedtak om å be regjeringen «utarbeide krav til nye datasentre som omhandler utnyttelse av spillvarme og egenproduksjon av energi- og energilagringssystemer der det ligger til rette for dette», og legger til grunn at dette hensyntas i videre arbeid med relevante forskrifter for datasentervirksomheten i Norge.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Prop. 93 LS (2023–2024) sendes tilbake til regjeringen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 2

I ekomloven skal § 3-14 femte ledd lyde:

Innhenting eller metoder for innhenting av data, herunder innholdsdata eller metadata, som direkte eller indirekte kan lede til at mediens kilder identifiseres, er ikke tillatt.

§ 3-14 femte ledd blir nytt sjette ledd.

Forslag fra Venstre:

Forslag 3

I ekomloven skal § 4-6 annet ledd lyde:

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester og forbruker kan inngå en separat avtale om avdragsbetaling med lengre varighet enn etter første ledd, ved etablering og tilknytning til nett, jf. § 4-9 andre ledd.

I ekomloven skal § 4-6 tredje ledd lyde:

Første og andre ledd gjelder tilsvarende for mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner, herunder for sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, når avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål, og de ikke uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.

I ekomloven skal § 4-9 første ledd bokstav c lyde:

c. sperring av fellesfakturerte tjenester.

§ 4-14 femte ledd utgår.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, med unntak av § 4-6 annet og tredje ledd, § 4-9 første ledd bokstav c og § 4-14 femte ledd, som fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1 Formål

Lovens formål er å sikre brukerne i hele landet gode, rimelige og fremtidsrettede elektroniske kommunikasjonstjenester med forsvarlig sikkerhet, legge til rette for bærekraftig konkurranse og effektiv bruk av samfunnets ressurser og stimulere til næringsutvikling og innovasjon. Loven skal også gi forsvarlig sikkerhet i datasentre.

§ 1-2 Saklig virkeområde

Loven gjelder virksomhet knyttet til elektronisk kommunikasjon og tilhørende utstyr og datasentre. Forvaltning og bruk av det elektromagnetiske frekvensspekteret og nummer, navn, domenenavn og adresser er omfattet. Det samme gjelder all utstråling av elektromagnetiske bølger fra elektronisk kommunikasjon og all utilsiktet utstråling av elektromagnetiske bølger som kan forstyrre elektronisk kommunikasjon. Innholdstjenester som faktureres sammen med den elektroniske kommunikasjonstjenesten, omfattes.

Kongen kan ved enkeltvedtak eller forskrift avgjøre hva som skal anses å falle innenfor lovens saklige virkeområde.

§ 1-3 Geografisk virkeområde

Loven gjelder i Norge, for norske skip og luftfartøy, anlegg og innretninger av enhver art med tilknytning til petroleumsvirksomhet, mineralvirksomhet og lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen, anlegg og innretninger av enhver art for utnyttelse av fornybare energiresurser til havs etter havenergilovas virkeområde og akvakulturanlegg til havs etter akvakulturloven.

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Jan Mayen, Bouvetøya, Peter I øy og Dronning Maud Land. Kongen kan i forskrift fastsette de unntaks- og særregler som følger av internasjonale overenskomster som Norge har sluttet seg til, eller som er nødvendige på grunn av de stedlige forhold.

Kongen kan avgrense lovens geografiske virkeområde og fastsette bestemmelser om lovens anvendelse på utenlandsregistrerte skip i norsk territorialfarvann og utenlandsregistrerte luftfartøy i norsk luftrom.

§ 1-4 Myndighet etter loven

Departementet kan gi forskrift om at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, andre offentlige organer eller private skal ha myndighet etter loven.

§ 1-5 Definisjoner

I denne lov menes med:

1. elektronisk kommunikasjon: kommunikasjon ved bruk av et elektronisk kommunikasjonsnett.
2. elektronisk kommunikasjonsnett: system for signaltransport, uavhengig av om dette er basert på

- permanent infrastruktur eller sentralisert styring, som muliggjør overføring av lyd, tekst, bilder eller andre data ved hjelp av elektromagnetiske signaler i fritt rom eller kabel, der radioutstyr, svitsjer, annet koblings- og rutingsutstyr, tilhørende utstyr eller funksjoner inngår, herunder nettverkselementer som ikke er aktive.
3. nett med svært høy kapasitet: elektronisk kommunikasjonsnett som enten utelukkende består av fiberoptiske elementer frem til forgreningspunktet på leveringsstedet, eller som under normale forhold med stor trafikk i nettet kan levere lignende ytelse.
 4. elektronisk kommunikasjonstjeneste: en tjeneste som normalt ytes mot vederlag i et elektronisk kommunikasjonsnett, og som er en
 - a. internettilgangstjeneste,
 - b. person-til-person-kommunikasjonstjeneste, eller
 - c. tjeneste som helt eller i det vesentlige omfatter overføring av signaler, for eksempel overføringstjenester som brukes til maskin-til-maskin-kommunikasjon og kringkasting. Tjenester som tilbyr innhold eller utøver redaksjonsansvar over slikt innhold, og som overføres ved hjelp av elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjeneste, omfattes ikke.
 5. person-til-person-kommunikasjonstjeneste: tjeneste som normalt ytes mot vederlag, og som muliggjør direkte og interaktiv utveksling av informasjon mellom et avgrenset antall personer via et elektronisk kommunikasjonsnett, der personene som innleder eller deltar i kommunikasjonen, bestemmer hvem som skal være mottakere av kommunikasjonen, med unntak av tjenester som muliggjør interaktiv kommunikasjon mellom personer kun som en tilleggsfunksjon av mindre betydning knyttet til en annen tjeneste.
 6. nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste: person-til-person-kommunikasjonstjeneste som etablerer forbindelse til ett eller flere nummer i nasjonale eller internasjonale nummerplaner, eller som muliggjør kommunikasjon med ett eller flere nummer i nasjonale eller internasjonale nummerplaner.
 7. nummeruavhengig person-til-person-kommunikasjonstjeneste: person-til-person-kommunikasjonstjeneste som verken etablerer forbindelse til ett eller flere nummer i nasjonale eller internasjonale nummerplaner, eller muliggjør kommunikasjon med ett eller flere nummer i nasjonale eller internasjonale nummerplaner.
 8. internettilgangstjeneste: offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste som gir tilgang til internett, uavhengig av hvilken nettverksteknologi og hvilket terminalutstyr som brukes.
 9. offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste: elektronisk kommunikasjonstjeneste som er tilgjengelig for allmennheten eller beregnet til bruk for allmennheten.
 10. offentlig elektronisk kommunikasjonsnett: elektronisk kommunikasjonsnett som helt eller i det vesentlige brukes til å tilby offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste som støtter overføring av informasjon mellom nettermineringspunkter.
 11. tilbyder: fysisk eller juridisk person som tilbyr andre tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjeneste.
 12. nettermineringspunkt: fysisk tilkoblingspunkt der sluttbruker får tilgang til offentlig elektronisk kommunikasjonsnett.
 13. tilhørende fasilitet: fysisk infrastruktur og annen innretning eller element i tilknytning til et elektronisk kommunikasjonsnett eller en elektronisk kommunikasjonstjeneste, som muliggjør, støtter eller kan støtte tilbud av elektronisk kommunikasjonstjeneste via slikt nett eller tjeneste.
 14. tilhørende tjeneste: tjeneste i tilknytning til elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjeneste, som muliggjør eller støtter tilbud av tjenester via slikt nett eller tjeneste eller har potensial til å gjøre det.
 15. radioutstyr: et elektrisk eller elektronisk produkt som enten alene eller sammen med ekstrautstyr, for eksempel en antenne, tilsiktet utstråler eller mottar radiobølger for radiokommunikasjon eller radiobestemmelse.
 16. terminalutstyr: produkt eller deler av produkt som kan nyttes til elektronisk kommunikasjon, og som er beregnet for direkte eller indirekte tilknytning til nettermineringspunkt i elektronisk kommunikasjonsnett.
 17. skadelig interferens: interferens som setter radionavigasjonstjeneste eller annen nød- eller sikkerhetstjeneste i fare, eller som alvorlig reduserer kvaliteten på, hindrer eller gjenfatter ganger avbryter radiokommunikasjon som drives i samsvar med fastsatte krav.
 18. samlokalisering: felles bruk av infrastruktur eller av tilhørende fasiliteter som brukes eller kan bli brukt til plassering av utstyr for elektronisk kommunikasjon.
 19. samtrafikk: funksjon som tilrettelegger for formidling av trafikk mellom tilbydere slik at sluttbrukere kan kommunisere med hverandre og ha tilgang til offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste uavhengig av tilbydertilknytning.
 20. talekommunikasjonstjeneste: offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste som direkte eller indirekte kan opprette og motta nasjonale eller nasjonale og internasjonale anrop ved hjelp av ett eller

- flere nummer i en nasjonal eller internasjonal nummerplan.
21. sikkerhetshendelse: enhver hendelse som har medført eller kan medføre brudd på sikkerheten i elektronisk kommunikasjonsnett eller elektronisk kommunikasjonstjeneste.
 22. sikkerhetsbrudd: en hendelse som fører til uautorisert tilgang til eller tap av data, applikasjoner, nettverk eller enheter.
 23. trafikkdata: data som er nødvendige for å overføre kommunikasjon i et elektronisk kommunikasjonsnett eller for fakturering av slik overføring.
 24. lokaliseringsdata: data fra et elektronisk kommunikasjonsnett som angir geografisk lokalisering av terminalutstyr til en sluttbruker av elektronisk kommunikasjonstjeneste.
 25. bruker: fysisk eller juridisk person som benytter, eller som ber om tilgang til, offentlig elektronisk kommunikasjonsnett eller offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste til eget bruk eller som innsatsfaktor for produksjon av andre tjenester.
 26. sluttbruker: bruker som inngår avtale om, men som ikke tilbyr andre, tilgang til offentlige elektroniske kommunikasjonsnett eller offentlige elektroniske kommunikasjonstjenester.
 27. forbruker: enhver fysisk person som benytter eller ber om tilgang til en offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste, og som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet.
 28. små foretak: foretak med færre enn 50 ansatte og der årlig omsetning eller årlig balanse ikke overstiger 100 millioner kroner.
 29. mikroforetak: foretak med færre enn ti ansatte og der årlig omsetning eller årlig balanse ikke overstiger 20 millioner kroner.
 30. fellesfakturert tjeneste: forhåndsbetalt og etterkuddsbetalt kjøp av varer og tjenester som faktureres sammen med elektronisk kommunikasjonstjeneste.
 31. identitetsfangning: mottak og sending av radiosignaler i elektronisk kommunikasjonsnett til bruk for offentlig mobilkommunikasjon i den hensikt å avdekke elektronisk identitet til terminalutstyr.
 32. småcellebasestasjon: små trådløse aksesspunkt for kompakt trådløst utstyr med lav utgangseffekt og begrenset dekningsområde, som kan være utrustet med én eller flere antenner som har lav visuell påvirkning, og som bruker radiofrekvenser for å gi brukerne tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett, uavhengig av om den underliggende nettverkstopologien er mobil- eller fastnettbasert.
 33. domenenavn: et navn som gjør det mulig å identifisere tjenester og ressurser på internett, og som inngår i det globale domenenavnsystemet (DNS). Domenenavnsystemet er et hierarkisk oppbygget navnesystem som brukes til å knytte domenenavn til IP-adresser og til å formidle teknisk informasjon som trengs for å adressere nettsider, e-post og andre tjenester over internett.
 34. toppdomene: et domenenavn registrert på øverste nivå i det globale domenenavnsystemet. Dette omfatter både landkodedoppdomenene og de generiske toppdomenene.
 35. registerenhet: et foretak som har fått delegert ansvaret for å administrere og drifte et toppdomene. Dette inkluderer tildeling og registrering av bruksrett til domenenavn under toppdomenet, tilhørende drift av navnetjenesten, vedlikehold av databaser, distribusjon av sonefiler m.m.
 36. datasenter: et anlegg, del av anlegg eller gruppe av anlegg som brukes for å innplassere, tilkoble og drifte IT- og nettverksutstyr for datalagring, dataprosessering eller dataoverføring, og relaterte aktiviteter.
 37. datasentertjeneste: en tjeneste som legger til rette for innplassering, tilkobling og drift av IT- og nettverksutstyr for datalagring, dataprosessering og dataoverføring. Tjenesten omfatter i tillegg fysisk sikkerhet, strøm og kjøling og kan inkludere andre relaterte tjenester.
 38. datasenteroperatør: fysisk eller juridisk person som
 - a. tilbyr andre tilgang til datasentertjeneste mot vederlag, eller
 - b. driver datasenter med en abonnert elektrisk effekt over en terskelverdi som fastsettes av departementet i forskrift. Dette inkluderer virksomhetsinterne datasentre, med unntak av forsvarssektoren, politiet og Politiets sikkerhetstjeneste.

Kapittel 2. Krav til tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester

§ 2-1 Registreringsplikt for tilbyder

Tilbyder av offentlig elektronisk kommunikasjonsnett og offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste skal registrere seg hos departementet før virksomheten starter opp. Virksomheten kan starte når registreringen er sendt. Registreringsplikten gjelder ikke tilbyder av nummeruavhengig person-til-person-kommunikasjonstjeneste.

Registreringen skal inneholde opplysninger om

- a. tilbyders navn
- b. norsk organisasjonsnummer eller tilbyderens rettslige status, form og registreringsnummer dersom tilbyderen er registrert i et handelsregister eller et lignende offentlig register i EØS
- c. norsk adresse eller adressen til tilbyderens eventuelle hovedforetak i EØS, og eventuelt en sekundær filial

- d. tilbyderens nettsadresse
- e. kontaktperson og dennes kontaktinformasjon
- f. eventuelle samarbeidspartnere ved utbygging og levering av elektroniske kommunikasjonstjenester
- g. beskrivelse av nettene eller tjenestene, herunder om det tilbys tilgang til fastnett eller mobilnett, samt nettets geografiske utstrekning og plassering, inkludert forbindelser til utlandet og spesifikasjoner for de tekniske grensesnitt til elektronisk kommunikasjonsnett, og
- h. forventet oppstart av virksomheten.

Departementet kan fastsette standardskjema som skal brukes ved registreringen etter andre ledd.

Endringer i registrerte opplysninger skal meldes til departementet snarest mulig og senest innen to uker.

Informasjonen som mottas etter andre ledd, vil bli delt med BEREC.

Departementet kan gi forskrift om registreringsplikten etter bestemmelsen.

§ 2-2 *Krav til registrering av maritim oppgjørsvirksomhet*

Maritim oppgjørsvirksomhet som ønsker å tilby avregning og betalingsformidling for bruk av elektronisk kommunikasjonstjeneste om bord på norske skip, må registrere seg hos departementet.

For å sikre et tilbud av avregning og betalingsformidling etter første ledd kan departementet inngå avtale med eller utpeke en virksomhet til å tilby maritim oppgjørsvirksomhet.

Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger som skal gis ved registrering etter første ledd, vilkår for registreringen, krav til virksomhet som utøves, sikkerhetsstillelse for ansvar som den maritime oppgjørsvirksomheten kan pådra seg, varighet, opphør og begrensninger i antall virksomheter som kan registreres eller godkjennes for maritim oppgjørsvirksomhet.

§ 2-3 *Alle-til-alle-kommunikasjon og samvirke mellom tjenester*

Tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester har rett og plikt til å forhandle med andre tilbydere om samtrafikk for tilbud av offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste.

Når det er nødvendig for å sikre alle-til-alle-kommunikasjon, kan departementet pålegge tilgangspplikter overfor enhver tilbyder, med unntak av tilbydere av nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester. Tilgangspplikten kan omfatte plikt til å inngå samtrafikkavtale. Pålegget skal følge prosedyrene i §§ 14-2 og 14-3.

Departementet kan pålegge tilbydere av nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester som har betydelig dekningsgrad og betydelig antall brukere, plikt til å la sine tjenester virke sammen med andre elektroniske kommunikasjonstjenester for å

sikre alle-til-alle-kommunikasjon. En slik plikt kan bare pålegges når det foreligger en gjennomføringsrettsakt som er bindende etter EØS-avtalen.

Departementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift for å sikre at brukerne kan nå hverandre, herunder fastsette nærmere krav til bruk av særskilte standarder, offentliggjøring og bruk av informasjon fra myndigheter og andre tilbydere.

§ 2-4 *Krav til nett, tjeneste, tilhørende utstyr og fasiliteter*

Departementet kan stille krav til elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester, tilhørende utstyr og fasiliteter og bruk av standarder for å sikre samvirke mellom nett og tjeneste, kvalitet, effektiv utnyttelse av kapasitet i nett som brukes av flere tilbydere, og for å sikre liv og helse eller unngå skadelig interferens.

Departementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift som utfyller første ledd, herunder sette krav som forebygger og begrenser mengden av massedistribuerte elektroniske meldinger, ondartet programvare og lignende, og fastsette nettermineringspunktene plassering.

§ 2-5 *Taushetsplikt ved tilgang og samtrafikk*

Tilbyder plikter å bevare taushet om opplysninger som mottas fra annen tilbyder før, under eller etter forhandlinger om tilgangs- eller samtrafikkavtaler. Plikten til å bevare taushet gjelder også opplysninger som tilbyderen mottar underveis i avtaleforholdet. Slik informasjon skal heller ikke brukes innad i egen virksomhet til annet enn det informasjonen var forutsatt brukt til ved avgivelsen av informasjonen.

§ 2-6 *Måling og informasjon om kvalitet*

Departementet kan pålegge tilbyder av internetttilgangstjeneste og offentlig person-til-person-kommunikasjonstjeneste å måle og offentliggjøre uttømmende, sammenlignbar, pålitelig, brukervennlig og oppdatert informasjon om kvaliteten på sine tjenester. Plikten til å offentliggjøre informasjon gjelder i den utstrekning tilbyderen utøver kontroll over hele eller deler av nettet, enten direkte eller i henhold til en avtale om tjenestenivå.

Departementet kan pålegge tilbyder etter første ledd å gi informasjon om hvilke tiltak som er gjennomført for å sikre likeverdig tilgang for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne som for andre sluttbrukere.

Departementet kan pålegge tilbyder etter første ledd å måle effekten av og informere om virksomhetens klima- og miljøpåvirkning.

Departementet kan pålegge tilbyder av offentlig person-til-person-kommunikasjonstjeneste å informere om kvaliteten på tjenesten er avhengig av ytre faktorer.

Dersom departementet krever det, skal informasjon som tilbyder pålegges å offentliggjøre etter første,

andre, tredje og fjerde ledd, oversendes til departementet før offentliggjøring.

Departementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift om hvilke parametre for tjenestekvalitet som skal måles, gjeldende målemetoder og innholdet, formen og på hvilken måte opplysningene offentliggjøres, herunder mulige ordninger for kvalitetssertifisering.

§ 2-7 Prosjektering, installasjon, vedlikehold og sammenkobling av elektroniske kommunikasjonsnett

Virksomhet som er ansvarlig for prosjektering, installasjon, vedlikehold eller sammenkobling av elektroniske kommunikasjonsnett, skal ha tillatelse fra departementet. Virksomheten skal sikre og dokumentere at det elektroniske kommunikasjonsnettet bygges på en faglig forsvarlig måte og med tilfredsstillende kvalitet.

Eier av elektronisk kommunikasjonsnett skal bruke virksomhet som innehar tillatelse etter første ledd, ved prosjektering, installasjon, vedlikehold og sammenkobling av elektroniske kommunikasjonsnett, og skal kunne dokumentere at nettet er bygget på en faglig forsvarlig måte og med tilfredsstillende kvalitet.

Departementet kan gi forskrift om krav til virksomhet som er ansvarlig for prosjektering, installasjon, vedlikehold eller sammenkobling av elektronisk kommunikasjonsnett, og om unntak for kravene. Departementet kan gi forskrift om krav til utførelse, krav til kvalifikasjoner for utførende, kvalitet og dokumentasjon i elektronisk kommunikasjonsnett og om unntak fra kravene.

§ 2-8 Entydig identifisering av sluttbruker

Tilbyder av offentlig nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste skal ved inngåelse, endring eller opphør av avtalen sikre at sluttbrukeren er entydig identifisert. Tilbyder skal kunne dokumentere identitetskontrollen.

Departementet kan gi forskrift om krav til entydig identifisering av sluttbruker, herunder identitetskontroll.

§ 2-9 Register over sluttbrukere

Tilbyder av offentlig nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste skal føre oversikt over sluttbrukers navn, adresse og nummer for tjeneste. Oversikten skal inneholde opplysninger som muliggjør identifisering av registrert sluttbruker, og opplysninger som muliggjør geografisk lokalisering av sluttbruker i forbindelse med nødkommunikasjon, jf. § 2-10.

Departementet kan gi forskrift om registrering av sluttbrukere.

§ 2-10 Anrop til nødmeldetjeneste og geografisk lokalisering av nødanrop

Tilbyder av offentlig tilgjengelig nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste som gir mulig-

het til å foreta anrop til nummer i en nasjonal eller internasjonal nummerplan, skal sikre at sluttbruker har tilgang til nødetatenes nødmeldetjeneste gjennom nødkommunikasjon. Nødkommunikasjon skal rutes til best egnede nødmeldesentral.

Kommunikasjon til nødetatenes nødmeldetjeneste skal kunne foretas uten vederlag og uten bruk av mynt, kort, kode eller annet tilgangsmiddel. Nummer til nødmeldetjenestene skal være oppslått og godt synlig ved allment tilgjengelig terminal for talekommunikasjonstjeneste.

Tilbyder etter første ledd og tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett som brukes til levering av tjeneste etter første ledd, skal for egen regning sikre at telefonnummer, sluttbrukers navn og nødvendige opplysninger for geografisk lokalisering av nødanrop overføres for alle anrop til nødetatene. Dette gjelder selv om sluttbruker har avtale om hemmelig telefonnummer eller har reservert seg mot fremvisning av eget nummer ved utgående anrop.

Tilbyder skal sikre at sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne har tilgang til nødtjenester gjennom nødkommunikasjon. Tjenestene skal være likeverdige med det som tilbys andre sluttbrukere. Dette skal også gjelde for sluttbruker med nedsatt funksjonsevne som gjester i norske nett.

Departementet kan gi forskrift om kommunikasjon til nødmeldetjeneste, herunder om plikt til å viderefordre kommunikasjon ved bruk av SMS og MMS, om geografisk lokalisering av nødanrop og om nødkommunikasjon fra private nett. Departementet kan gi forskrift om ruting til annen nødmeldesentral enn etter første ledd.

§ 2-11 eCall

Tilbyder av offentlig elektronisk kommunikasjons-tjeneste plikter å rute eCall og sikre overføring av data-sett til utpekt mottakssentral for nødkommunikasjon. Med eCall menes et system for automatisk eller manuell varsling av trafikkulykker eller andre nødsituasjoner fra kjøretøy til en mottakssentral.

Departementet kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om eCall, en videreutvikling av eCall basert på internasjonale standarder og om fordeling av kostnadene ved eCall.

Departementet kan i forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra plikten til å rute eCall i særlige tilfeller.

§ 2-12 Sikring av fortsatt levering ved konkurs hos tilbydere mv.

Tilbyder av offentlige elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester, med unntak av tilbyder av numeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester, skal legge planer som sikrer fortsatt levering til egne kunder i minimum to uker i tilfelle konkurs, åp-

ning av gjeldsforhandling eller som følge av betalingsinnstilling. Slike planer kan omfatte forsikringsordning, avtale om samarbeid mellom tilbydere, privat fondsordning eller lignende.

Dersom tilbyder etter første ledd sender begjæring om gjeldsforhandlinger eller konkurs til tingretten, skal tilbyder informere departementet om dette. Tingretten skal straks informere departementet om gjeldsforhandlinger eller konkurs som åpnes hos tilbyder.

Når det som følge av konkursåpning hos en tilbyder oppstår fare for driftsstans, kan departementet i særlige tilfeller, så langt det er nødvendig for å sikre brukernes kommunikasjon, pålegge fortsatt drift i inntil to uker, herunder pålegge boet å tre inn i hele eller deler av skyldnerens løpende avtaler. Ved vurdering av om slike pålegg skal gis, skal det tas hensyn til om viktige samfunnsinteresser vil bli skadelidende som følge av driftsstans. Det skal også tas hensyn til boets økonomi. Tilsvarende gjelder dersom åpning av gjeldsforhandling etter konkursloven ellers vil føre til driftsstans.

Etter påleggets utløp er pålagt drift etter tredje ledd uten innvirkning på boets rett til å velge om det vil tre inn i skyldneres avtaler etter dekningsloven § 7-3, og uten innvirkning på boets ansvar etter dekningsloven § 7-4. Avtalefestet oppsigelsestid og frister for oppsigelse i dekningsloven § 7-6 første ledd er ikke til hinder for at pålegg om å tre inn i løpende avtale gis for en periode som angitt i fjerde ledd i bestemmelsen her.

Departementet kan fatte enkeltvedtak om innholdet i planene etter første ledd, herunder pålegge tilbyder å utarbeide en ny plan, og kan i særlige tilfeller unnta tilbyder fra plikten til å utarbeide planer. Departementet kan gi forskrift om planer etter første ledd, om innholdet i planene, om unntak fra plikten til å utarbeide planer, og om sikring av fortsatt levering i situasjoner etter tredje ledd.

Kapittel 3. Sikkerhet og kommunikasjonsvern

§ 3-1 Sikkerhet i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester

Tilbyder skal

- a. tilby elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester med forsvarlig sikkerhet for brukerne i fred, krise og krig
- b. opprettholde forsvarlig beredskap i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og prioritere viktige samfunnsaktører ved behov, og
- c. sikre forsvarlig vern av kommunikasjon og data i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester.

Ved vurderingen av om sikkerheten er forsvarlig, vektlegges evnen til å motstå hendelser som medfører eller kan medføre brudd på tilgjengelighet, autentisitet, integritet eller konfidensialitet i elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester til lagrede, overførte eller

behandlede data, eller til relaterte tjenester som tilbys gjennom, eller er tilgjengelige via, slike elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester. Det skal tas hensyn til blant annet beste tilgjengelige tekniske løsning, tiltakenes kostnad og nytteverdi, nettets eller tjenestens betydning og anerkjente standarder.

Tilbyder skal forebygge og minimere virkningene av sikkerhetshendelser og sikre rask gjenoppretting.

Tilbyder skal systematisk følge opp sikkerhet og beredskap i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og skal dokumentere et forsvarlig sikkerhetsnivå.

Departementet kan fatte enkeltvedtak for å sikre at tilbyder gjennomfører tiltak som gir forsvarlig sikkerhet, beredskap og vern av kommunikasjon og data. Tilbyder skal dekke kostnadene ved slike tiltak.

Departementet kan fatte enkeltvedtak eller inngå avtale om gjennomføring av tiltak for å sikre oppfyllelse av nasjonale behov for sikkerhet, beredskap og funksjonalitet i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester utover det som følger av første ledd. Vedtak kan fattes overfor, eller avtale kan inngås med, virksomhet som

- a. tilbyr elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjeneste, eller
- b. tilbyr tilhørende fasilitet og tilhørende tjeneste, herunder virksomhet som har ansvar for passiv infrastruktur.

Merkostnader ved levering av slike tiltak skal kompenseres av staten med basis i fyllestgjørende dokumentasjon som fremlegges av virksomheten. Dersom virksomheten ikke har valgt en løsning som er økonomisk fordelaktig for staten, kan departementet fatte enkeltvedtak om at virksomheten skal refundere dokumenterte utgifter som er unødvendige.

Departementet kan gi forskrift om oppfyllelsen av sikkerhets- og beredskapstiltak, vern av kommunikasjon og data og øvrige plikter som følger av bestemmelsen, herunder om nasjonal autonomi. Departementet kan gi forskrift om sikkerhetsrevisjon, tidsfrister, rapporteringsplikt, bruk av flere føringsveier nasjonalt og ut av landet, redundans, herunder logisk redundans og utstyrsredundans, og om finansiering. Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om at bestemmelsen skal gjelde andre enn tilbydere, og kan også gjøre unntak fra bestemmelsen for tilbydere, virksomheter eller tjenester.

Departementet kan gi forskrift om oppfyllelse av plikter som gjelder sikkerhet i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester etter EØS-avtalen og andre internasjonale avtaler.

§ 3-2 Varsling til abonnent eller bruker ved sikkerhetshendelser

Tilbyder skal uten ugrunnet opphold varsle abonnent eller bruker dersom det foreligger særlig risiko for sikkerhetshendelse i offentlige elektroniske kommuni-

kasjonsnett eller -tjenester, og skal informere om eventuelle vernetiltak eller avhjelpende tiltak som abonnent eller bruker kan treffe. Dersom det er hensiktsmessig, skal tilbyderen også informere om selve trusselen.

Tilbyder skal uten ugrunnet opphold varsle abonnent eller bruker om sikkerhetsbrudd som har hatt eller vil kunne ha en negativ effekt på kommunikasjonsvernet eller personvernet til abonnenten eller brukeren. Varslingsplikten gjelder ikke dersom tilbyderen har dokumentert overfor Nasjonal kommunikasjonsmyndighet at tilfredsstillende tekniske beskyttelsestiltak er gjennomført for dataene som er omfattet av sikkerhetsbruddet.

Departementet kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om varsling av sikkerhetsbrudd og sikkerhetshendelser, herunder om kriterier for varsling, varslingsfrister, prosedyrer for varsling, innholdsmessige krav til varselet, finansiering av varslingsplikten og unntak fra kravet til varsling.

§ 3-3 Varsling ved sikkerhetshendelser

Tilbyder skal umiddelbart varsle departementet om sikkerhetshendelser som har medført vesentlig brudd på tilgjengeligheten i elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester. Tilbyder skal uten ugrunnet opphold varsle departementet om sikkerhetshendelser som har medført vesentlig brudd på autentisitet, integritet eller konfidensialitet i elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester.

Ved vurderingen av om en sikkerhetshendelse etter første ledd er vesentlig, skal det legges vekt på

- antall brukere som er berørt
- varighet
- geografisk omfang
- hvilke funksjoner i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester som er berørt, og
- økonomisk og samfunnsmessig betydning.

Departementet kan pålegge tilbyder å informere offentligheten om sikkerhetshendelser etter første ledd når det er i allmennhetens interesse.

Departementets myndighet kan delegeres, jf. § 1-4. Departementet kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om varsling av sikkerhetshendelse, herunder om vesentlighetskravet i første ledd, kriterier for varsling, prosedyrer for varsling, konkrete varslingsfrister, innholdsmessige krav til varselet, hendelsesrapportering og finansiering av varslingsplikten.

§ 3-4 Plikt til å sikre kritiske samfunnsfunksjoner og internasjonalt samarbeid

Dersom det ikke lykkes å komme frem til en kommersiell løsning innen rimelig tid, kan departementet i særlige tilfeller og når det er nødvendig, pålegge tilbyder å tilby elektroniske kommunikasjonstjenester til virksomheter, organisasjoner og offentlige instanser som

ivaretar særlig viktige eller kritiske samfunnsfunksjoner av nasjonal betydning. Departementet kan pålegge tilbyder prisforpliktelser, herunder fastsette prisen, dersom det er nødvendig for å sikre at tiltaket gjennomføres.

Departementet kan pålegge tilbyder å inngå samarbeid med annen nasjonal eller internasjonal virksomhet når dette følger av viktige nasjonale sikkerhetshen syn eller av internasjonal avtale.

§ 3-5 Begrensninger i markedsadgang

Når det er nødvendig av hensyn til nasjonal sikkerhet eller andre viktige samfunnsinteresser, kan departementet i særlige tilfeller fatte vedtak om at tilbyder nektes tilgang til markedet.

Før vedtak fattes, bør det innhentes rådgivende uttalelser fra relevante myndigheter.

Departementet kan gi forskrift om begrensninger i markedsadgang.

§ 3-6 Formidling av viktig melding

Tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester, med unntak av tilbyder av nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester, skal formidle viktige meldinger fra statsmyndighetene. Departementet kan pålegge tilbyder å dekke deler av kostnadene for varslingssystemet.

Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om formidling av viktig melding, blant annet om at tilbyder etter første ledd skal innføre umiddelbar varsling, tilrettelegge for varsling og aktivere varslingsfunksjonen i terminalutstyret på brukersiden. Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om teknologivalg og tekniske løsninger.

Departementet kan gi forskrift om at tilsvarende plikter pålegges andre tilbydere enn de som er nevnt i første ledd, og at meldinger fra andre myndigheter enn statsmyndighet omfattes.

Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om dekning av deler av kostnadene for varslingssystemet for tilbydere etter første og tredje ledd.

§ 3-7 Datasenter

Datasenteroperatør har plikt til å registrere seg hos departementet før virksomheten starter opp. Virksomheten kan settes i gang når registreringen er gjennomført.

Datasenteroperatør skal tilby og opprettholde datasentertjenester med forsvarlig sikkerhet for brukerne i fred, krise og krig. Datasenteroperatør skal opprettholde forsvarlig beredskap, og viktige samfunnsaktører skal prioriteres ved behov. Departementet kan fatte enkeltvedtak for å sikre at datasenteroperatør gjennomfører tiltak som gir forsvarlig sikkerhet og beredskap. Data-

senteroperatør skal dekke kostnadene ved oppfyllelsen av dette.

Datasenteroperatør skal systematisk følge opp sikkerhet og beredskap i datasentertjenesten, og skal dokumentere et forsvarlig sikkerhetsnivå. Ved vurderingen av hva som er forsvarlig, vektlegges evnen til å motstå enhver hendelse som medfører eller kan medføre brudd på tilgjengelighet, autentisitet, integritet eller konfidensialitet i datasentertjenester. Det skal blant annet tas hensyn til beste tilgjengelige tekniske løsning, anerkjente standarder, tiltakenes kostnad og nytteverdi, og datasentertjenestens betydning.

Departementet kan fatte enkeltvedtak eller inngå avtale om gjennomføring av tiltak for å sikre oppfyllelse av nasjonale behov for sikkerhet, beredskap og funksjonalitet i datasentre utover det som følger av andre ledd. Merkostnader ved gjennomføring av slike tiltak skal kompenseres av staten med basis i fyllestgjørende dokumentasjon som fremlegges av virksomheten. Dersom virksomheten ikke har valgt en løsning som er økonomisk fordelaktig for staten, kan departementet fatte enkeltvedtak om at virksomheten skal refundere dokumenterte utgifter som er unødvendige.

Departementet kan gi forskrift om forsvarlig sikkerhet og beredskap, finansiering, nasjonal autonomi, sikkerhetsrevisjon og registreringsplikt, herunder om registreringsmåte, hvilken informasjon som skal registreres, og terskelverdi for registreringsplikten. Departementet kan i forskrift eller enkeltvedtak gi unntak fra registreringsplikten eller pålegge datasenteroperatør som driver datasenter under terskelverdien, å registrere seg. Departementet kan gi forskrift om nasjonal sikkerhet og kriminalitetsbekjempelse i datasenter, herunder fastsette krav om at operatøren skal ha en tilgjengelig representant med nødvendig kunnskap om senteret, krav om separasjon av kunder eller kundegrupper, krav om at datasenteroperatør skal føre oppdaterte lister over egne kunder og deres plassering i datasenteret, og krav om at politiet og EOS-tjenestene på nærmere vilkår gis rask tilgang til informasjonen.

§ 3-8 Tillatte bruksbegrensninger

Departementet kan, av hensyn til nasjonal sikkerhet eller andre viktige samfunnsinteresser, pålegge tilbyder eller datasenteroperatør å gjennomføre bruksbegrensning i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester eller datasentertjeneste. Departementet skal notifisere bruksbegrensninger i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester til EFTAs overvåkningsorgan.

Tilbyder og datasenteroperatør skal gjennomføre nødvendige bruksbegrensninger i nødssituasjoner som innebærer alvorlige trusler mot liv eller helse, nasjonal sikkerhet eller offentlig orden, eller fare for sabotasje mot datasenter, nett eller tjeneste.

Når det er nødvendig av hensyn til kommunikasjonsikkerhet eller nettets integritet, kan tilbyder straks frakoble radio- og terminalutstyr dersom tilbyder uten forsinkelse tilbyr alternativ løsning. Kostnadene med å tilby alternativ løsning dekkes av tilbyder.

Departementet kan gi tilbyder tillatelse til å nekte tilkobling eller å frakoble radio- og terminalutstyr som ikke tilfredsstillt krav etter § 13-1, eller som forårsaker skadelig interferens eller alvorlig skade på nettet.

Bruksbegrensning i tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett- og tjenester mellom tilbydere som følge av betalingsmislighold skal være forholdsmessige og ikke-diskriminerende, og skal varsles etter syvende ledd.

I andre tilfeller enn nevnt i andre, tredje og femte ledd krever gjennomføring av bruksbegrensning tillatelse fra departementet.

Frakobling og andre bruksbegrensninger skal straks varsles til departementet. Departementet kan nekte tilbyder å gjennomføre bruksbegrensning etter femte ledd når dette er uforholdsmessig eller diskriminerende. Tilbyder som bruksbegrensningen etter femte ledd rettes mot, skal varsles senest én måned før frakobling. Slik tilbyder skal straks varsle berørte tilbydere og sluttbrukere. Departementet kan i særlige tilfeller informere berørt tilbyder og sluttbruker på egnet måte om varslede bruksbegrensninger.

Bruksbegrensning etter andre ledd skal avbrytes så snart nødssituasjonen er over, og etter tredje og fjerde ledd så snart sluttbruker godtgjør at nødvendig tillatelse foreligger eller ulovlig radio- og terminalutstyr er frakoblet nettet.

Departementet kan gi forskrift om bruksbegrensninger og om unntak fra kravet om tillatelse til bruksbegrensninger.

§ 3-9 Krav om politiattest

Tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og datasenteroperatør kan kreve at personer fremlegger uttømmende og utvidet politiattest, jf. politiregisterloven § 41. Poliattiattest kan kreves for den som har fått tilbud om eller er innstilt til en stilling, og som skal ha tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett, tilhørende fasiliteter, datasentre, utstyr, systemer eller informasjon som er av vesentlig betydning for sikkerheten i nett eller tjenester, er taushetsbelagt, eller som av annen grunn er av særlig sensitiv karakter. Slik politiattest kan også kreves for ansatte hos leverandører. Poliattiattesten skal ikke være eldre enn 90 dager ved fremvisning.

Det kreves ikke politiattest for personer som innehar gyldig sikkerhetsklarering eller adgangsklarering etter sikkerhetsloven.

Departementet kan gi forskrift om fremleggelse av politiattest, herunder om hvilke lovbrudd poliattiattesten skal vise.

§ 3-10 Taushetsplikt

Tilbyder og installatør plikter å bevare taushet om innholdet av elektronisk kommunikasjon og andres bruk av elektronisk kommunikasjon, herunder opplysninger om tekniske innretninger og fremgangsmåter. Tilbyder og installatør plikter å gjennomføre tiltak for å hindre at andre enn de som opplysningene gjelder, får kjennskap til slike opplysninger. Opplysningene skal heller ikke utover lovlige behandlingsformål brukes i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre, med unntak av statistiske opplysninger om nettrafikk som er anonymisert og ikke gir informasjon om innretninger eller tekniske løsninger.

Taushetsplikt etter første ledd gjelder også for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester, installatør, teknisk kontrollorgan, myndigheten og andre som får lovlig tilgang til informasjonen. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet arbeidet eller tjenesten.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at det gis opplysninger til politiet eller påtalemyndigheten om avtalebasert hemmelig telefonnummer eller andre abonnementsopplysninger eller om elektronisk kommunikasjonsadresse. Det samme gjelder ved vitnemål for retten om opplysninger som er gitt til påtalemyndigheten eller politiet etter første punktum. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at opplysninger som nevnt i første punktum gis til annen myndighet i medhold av lov. Dette gjelder ikke elektroniske kommunikasjonsadresser som er lagret etter § 3-13.

Anmodning fra politiet eller påtalemyndigheten om opplysninger etter tredje ledd skal etterkommes.

Departementet kan gi forskrift om taushetsplikt, utvidelse av taushetsplikten til å omfatte enhver som har befatning med elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester, unntak fra taushetsplikten ved effektiv ruting av trafikk, omfanget av unntaket etter tredje ledd og om opplysningsplikten etter fjerde ledd. Departementet kan gi forskrift om utlevering av data etter denne bestemmelsen. Departementet kan gi forskrift om unntak fra taushetsplikt for behandling av personopplysninger og andre data ved levering av nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester som er nødvendig for å bekjempe seksuelt misbruk av barn, og fastsette regler for behandling av slike personopplysninger.

§ 3-11 Sletting av data

Trafikkdata, lokaliseringsdata og data nødvendige for å identifisere abonnenten eller brukeren skal slettes eller anonymiseres så snart de ikke lenger er nødvendig for:

- kommunikasjons- eller faktureringsformål, eller
- å oppfylle andre krav fastsatt i § 3-13, eller i medhold av annen lov, jf. § 3-12.

Annen behandling av slike data krever samtykke fra bruker. Samtykke skal oppfylle kravene til samtykke i personvernforordningen.

Departementet kan gi forskrift om sletteplikten og om avgrensede unntak fra sletteplikten. Departementet kan gi forskrift om unntak fra sletteplikten for behandling av personopplysninger og andre data ved levering av nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester for å bekjempe seksuelt misbruk av barn.

§ 3-12 Tilrettelegging for lovbestemt tilgang til informasjon

Tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett som anvendes til offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste, og tilbyder av slik tjeneste, skal tilrettelegge nett og tjeneste slik at lovbestemt tilgang til informasjon om sluttbruker og elektronisk kommunikasjon sikres.

Tilbyders driftskostnader knyttet til oppfyllelse av tilretteleggingsplikten etter første ledd dekkes av staten for de merkostnader som følger disse tjenestene.

Departementet kan gi forskrift om tilretteleggingsplikten etter første ledd og om unntak fra denne, og om fordeling av kostnader etter andre ledd. Departementet kan gi forskrift om tilbyders krav på dekning av kostnader som følge av bistand til fremmede stater for å oppfylle forpliktelser i henhold til overenskomst som Norge er part i.

Bestemmelser om tilrettelegging for innhenting av elektronisk kommunikasjon som transporteres over den norske grensen, følger av etterretningstjenesteloven kapittel 7.

§ 3-13 Plikt til lagring av offentlige IP-adresser

Tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett som anvendes til offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste, og tilbyder av slik tjeneste, skal til bruk for etterforskning av alvorlig kriminalitet lagre de opplysninger som er nødvendige for å identifisere abonnentene med utgangspunkt i

- offentlig IP-adresse og et tidspunkt for kommunikasjon, eller
- offentlig IP-adresse, et tidspunkt for kommunikasjon og portnummer benyttet ved kommunikasjonen, dersom samme offentlige IP-adresse er tildelt flere abonnenter samtidig.

Destinasjonsinformasjon skal ikke lagres.

Opplysningene skal lagres i tolv måneder fra den dagen kommunikasjonen avsluttes.

Tilbyder skal dekke investerings- og driftskostnader som påløper for å oppfylle lagringsplikten. Staten dekker kostnadene ved utlevering av informasjon etter § 3-14 første ledd.

Departementet kan gi forskrift om lagringsplikten, et nærmere system for kostnadsfordelingen og bruk av revisor for kostnader som dekkes av staten. Departe-

mentet kan ved enkeltvedtak eller forskrift gi unntak fra lagringsplikten.

§ 3-14 Utlevering av IP-adresser

Opplysninger lagret etter § 3-13 skal uten hinder av taushetsplikt etter § 3-10 utleveres til politiet eller påtalemyndigheten når det er nødvendig for å etterforske en handling som etter loven kan medføre straff av fengsel i tre år eller mer, eller som rammes av straffeloven § 125, § 168, § 184, § 201, § 202, § 204, § 205, § 251, § 263, § 266, § 267 a første ledd, § 267 b, § 297, § 298, § 305, § 306 eller § 309, eller åndsverkloven § 104, jf. § 79.

Anmodning om utlevering etter første ledd skal fremsettes skriftlig og så vidt mulig opplyse om hva saken gjelder, formålet med anmodningen og hva den omfatter. Det skal fremgå av anmodningen at kravet om nødvendighet etter første ledd er vurdert.

Politiet og påtalemyndigheten skal oversende en årlig rapport til departementet om uthenting av IP-adresser.

Opplysninger som kun er lagret etter § 3-13, kan ikke gis ut i medhold av tvisteloven § 22-3 andre og tredje ledd eller åndsverkloven § 87, eller av andre lover eller i andre tilfeller enn angitt i første ledd.

Departementet kan gi forskrift om utlevering av data etter denne bestemmelsen og om politiets og påtalemyndighetens rapportering om innhenting av opplysninger.

§ 3-15 Bruk av informasjonskapsler mv.

Det er ikke tillatt å lagre eller å skaffe seg tilgang til opplysninger i sluttbrukers eller brukers kommunikasjonsutstyr uten at den aktuelle sluttbrukeren eller brukeren er informert om blant annet hvilke opplysninger som behandles, formålet med behandlingen og hvem som behandler opplysningene, og uten at den aktuelle sluttbrukeren eller brukeren har gitt samtykke. Samtykke skal oppfylle kravene til samtykke i personvernforordningen.

Første ledd gjelder ikke for teknisk lagring av eller adgang til opplysninger

- a. utelukkende for det formål å overføre kommunikasjon i et elektronisk kommunikasjonsnett, eller
- b. som er strengt nødvendig for å levere en informasjonssamfunnstjeneste etter den aktuelle sluttbrukerens eller brukerens uttrykkelige forespørsel.

Departementet kan gi forskrift om plikten etter første ledd, herunder om bruken av informasjonskapsler. Departementet kan gi forskrift om unntak etter andre ledd.

Kapittel 4. Sluttbrukers rettigheter

§ 4-1 Likebehandling

Tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester skal ikke stille krav eller alminnelige avtalevil-

kår for tilgang til eller bruk av nett eller tjenester som diskriminerer sluttbrukere på grunnlag av statsborgerskap, bosted eller etableringssted, med mindre slik forskjellsbehandling er objektivt begrunnet.

§ 4-2 Forskrift om nettnøytralitet

Departementet kan i forskrift gi regler om nettnøytralitet, herunder om tilbyders plikt til å sikre nettnøytralitet. Med nettnøytralitet menes i denne loven at all internettrafikk skal behandles likt uavhengig av avsender, mottaker, utstyr, applikasjon, tjeneste og innhold.

§ 4-3 Leveringsvilkår og offentliggjøring

Tilbyder av internettilgangstjenester eller offentlig tilgjengelige person-til-person-kommunikasjonstjenester skal utarbeide og offentliggjøre leveringsvilkår for tjenestene som tilbys sluttbruker.

Dersom departementet krever det, skal informasjon som tilbyder plikter å offentliggjøre etter første ledd, oversendes til departementet før offentliggjøring.

Departementet kan gi forskrift om leveringsvilkår og offentliggjøring.

§ 4-4 Opplysningsplikt før inngåelse av avtale

Før en forbruker blir bundet av avtale eller et tilsvarende tilbud, skal tilbyder av offentlige elektroniske kommunikasjonstjenester gi de opplysninger som er nødvendige for at forbrukeren skal kunne ta et kvalifisert valg av tjeneste. Opplysningsplikten gjelder ikke for tilbyder av overføringstjenester som brukes til levering av maskin-til-maskin-kommunikasjonstjenester.

Opplysningsplikten etter første ledd gjelder også overfor mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner med mindre de uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.

Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger som skal gis.

§ 4-5 Avtalesammendrag

Tilbyder av offentlige elektroniske kommunikasjonstjenester skal gi forbruker et kortfattet og lett leselig sammendrag av inngått avtale. Krav til avtalesammendrag gjelder ikke for tilbyder av overføringstjenester som brukes til levering av maskin-til-maskin-kommunikasjonstjenester.

Krav til avtalesammendrag etter første ledd gjelder også overfor mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner med mindre de uttrykkelig har samtykket til å fravike rettighetene i bestemmelsen.

Opplysningene som er gitt i tilbudet før avtale er inngått etter § 4-4, og opplysningene som fremgår av avtalesammendraget etter første ledd, skal være en integrert del av avtalen og kan ikke endres med mindre begge parter uttrykkelig samtykker til det.

Departementet kan gi forskrift om vilkår og innhold i avtalesammendrag, herunder om mal for avtalesammendraget.

§ 4-6 Bindingstid, varslingsplikt og oppsigelse

Avtale mellom tilbyder av internettilgangstjenester eller nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester og forbruker skal ikke være bindende for en lengre periode enn 12 måneder. I særlige tilfeller kan det avtales lengre bindingstid, likevel ikke lengre enn 24 måneder. Vilkår om bindingstid forutsetter at tilbyder gir forbruker en økonomisk fordel. Tilbyder skal vederlagsfritt opplyse forbruker om koden for å låse opp operatørlås når bindingstiden utløper.

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester og forbruker kan inngå en separat avtale om avdragsbetaling med lengre varighet enn etter første ledd, ved etablering og tilknytning til nett med svært høy kapasitet, jf. § 4-9 andre ledd.

Første og andre ledd gjelder tilsvarende for sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, forutsatt at avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål. I tillegg gjelder første og andre ledd tilsvarende overfor mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner med mindre de uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.

Sluttbruker som ikke godtar nye avtalevilkår for abonnementsavtale med bindingstid, kan heve avtalen uten ekstra kostnader. Hevingsretten gjelder likevel ikke dersom de foreslåtte endringene utelukkende er til fordel for sluttbrukeren, er av rent administrativ karakter og ikke har noen negativ virkning på sluttbrukeren, eller dersom endringene skyldes lovpålagte forpliktelser. Tilbyderen kan kreve at sluttbrukeren skal betale resterende del av avtalt pris på subsidiert terminalutstyr som vedkommende beholder. For forbrukere gjelder dette leddet også for maskin-til-maskin-kommunikasjonstjenester.

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester skal varsle sluttbruker minst én måned før eventuelle endringer i avtalevilkårene eller opphør av avtalen, og skal samtidig informere om retten til å heve avtalen uten kostnader dersom sluttbrukeren ikke godtar de nye vilkårene. Fristen for å heve avtalen er tre måneder etter informasjon om hevingsretten ble gitt. I forbrukerforhold gjelder pliktene etter dette leddet også for tilbyder av overføringstjenester som brukes til levering av maskin-til-maskin-kommunikasjonstjenester.

Femte ledd andre punktum kan fravikes utenfor forbrukerforhold. Dette gjelder ikke for sammenslutninger som omtalt i tredje ledd første punktum.

§ 4-7 Forskrift om internasjonal gjesting i mobilnett

Departementet kan gi forskrift om tilbyders plikt til å tilby internasjonal gjesting i mobilnett, herunder pålegge prisforpliktelser.

§ 4-8 Kontroll av forbruk

Tilbydere av internettilgangstjenester eller offentlig tilgjengelige person-til-person-kommunikasjonstjenester skal gi forbruker mulighet til å overvåke og kontrollere bruken av tjenestene når disse faktureres på grunnlag av forbruk i tid eller volum. Tilsvarende gjelder overfor mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner med mindre de uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.

Kontroll av forbruket skal gi oversikt over faktisk forbruk av tjenester som inngår i prisplanen. Tilbyder skal informere forbruker før forbrukeren har nådd en fastsatt forbruksgrense, og når tjenesten er brukt opp.

Departementet kan gi forskrift om forbrukskontroll og forbruksgrensen etter andre ledd.

§ 4-9 Kontroll av kostnader

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester skal tilby tjenester som gjør det mulig for sluttbruker å kontrollere kostnadene ved tjenestene. Dette omfatter

- a. spesifisert faktura
- b. sperring av anrop og nummer, og
- c. sperring mot bruk av fellesfakturerte tjenester, med unntak av nummeropplysningstjenester.

Tilbyder av internettilgangstjenester og offentlig tilgjengelige nummerbaserte person-til-person kommunikasjonstjenester skal tilby forbruker mulighet for avdragsbetaling av tilknytningskostnader.

Første og andre ledd gjelder også overfor mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner med mindre de uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om kostnadskontroll etter første og andre ledd, forhåndsbetaling av tjenester for forbrukere samt andre former for kostnadskontroll.

§ 4-10 Prissammenligningstjeneste

Departementet skal sikre sluttbrukere gratis tilgang til godkjente prissammenligningstjenester for internettilgangstjenester og offentlig tilgjengelige nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester.

Departementet kan gi forskrift om prissammenligningstjenester, herunder krav til tjenesten, vilkår og prosedyre for godkjenning og tilgang til nødvendige opplysninger. Departementet kan i forskrift sikre tilgang til prissammenligningstjenester for offentlig tilgjengelige nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester.

§ 4-11 Tiltak ved manglende betaling

Tiltak rettet mot sluttbruker ved manglende betaling for elektroniske kommunikasjonstjenester skal være forholdsmessige og ikke-diskriminerende.

Tilbyder av internetttilgangstjenester og offentlig tilgjengelige nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester skal gi sluttbruker minst én oppfordring til å betale før avtalen kan sies opp eller annen bruksbegrensning iverksettes. Oppsigelse eller annen bruksbegrensning kan tidligst iverksettes én måned etter at det er gitt oppfordring til å betale og forhåndsvarsel om tiltaket er meddelt sluttbruker.

Sluttbruker som får abonnementet sitt sperret på grunn av betalingsmislighold, skal ikke faktureres for abonnementskostnaden under sperringen.

Så langt det er teknisk mulig, skal bare den berørte tjenesten stenges. Sluttbruker skal kunne anrope nødnetten selv om tilbyder av offentlig tilgjengelige nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester har stengt tjenesten for utgående anrop.

Departementet kan gi forskrift om tiltak ved manglende betaling, herunder om nødvendige begrensninger i adgangen til å si opp avtale med sluttbruker.

§ 4-12 Koblingssalg

Enhver som tilbyr internetttilgangstjeneste eller offentlig tilgjengelig person-til-person-kommunikasjonstjeneste i kombinasjon med én eller flere tjenester eller terminalutstyr til forbruker, skal sikre at §§ 4-3, 4-5 og 4-14 får anvendelse på alle elementene i koblingssalget.

Dersom forbrukeren har rett til å heve avtalen før eventuell bindingstid er utløpt, skal hevingsretten gjelde alle elementene i koblingssalget.

Bindingstid på avtale om internetttilgangstjenester eller offentlig tilgjengelige person-til-person-kommunikasjonstjenester skal ikke forlenges ved tilføyelse av annen tjeneste eller radio- og terminalutstyr med mindre forbruker uttrykkelig samtykker til det.

Første og tredje ledd gjelder overfor mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner med mindre de uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.

Departementet kan gi forskrift om koblingssalg, herunder innføre begrensninger i koblingssalget.

§ 4-13 Tilgang til e-post etter oppsigelse av avtale

Tilbyder av internetttilgangstjenester skal på forespørsel fra sluttbruker videresende e-post eller gi tilgang til e-posttjeneste etter oppsigelse av avtale om e-posttjeneste. Videresending eller tilgang til e-posttjeneste skal være gratis og kan begrenses til en periode på tre måneder fra den datoen kundeforholdet tok slutt.

§ 4-14 Bytte av internetttilgangstjeneste

Sluttbruker har rett til å bytte tilbyder av internetttilgangstjenester. Tilbyderne skal gjennomføre byttet så raskt som mulig og i henhold til den tidsrammen som avtales med sluttbruker.

Avgivende og mottakende tilbyder skal sikre at sluttbruker kan bytte tilbyder uten avbrudd i internetttilgangstjenesten, så langt det er teknisk gjennomførbart. Bortfall av tjenesten under bytteprosessen skal ikke overstige én virkedag.

Den mottakende tilbyderen har ansvar for bytteprosessen. Avgivende tilbyder skal samarbeide med mottakende tilbyder for å sikre et effektivt bytte. Avgivende tilbyder skal fortsette å levere sin internetttilgangstjeneste på samme vilkår frem til mottakende tilbyder aktiverer sin tjeneste.

Avgivende og mottakende tilbyder skal før og under bytteprosessen gi sluttbruker tilstrekkelige opplysninger til at byttet kan gjennomføres. Informasjonen til sluttbruker fra avgivende tilbyder skal være nøytral.

Avgivende tilbyder skal ikke bruke informasjon fra bytteprosessen i egen markedsføring rettet mot sluttbruker. Forbudet mot markedsføring gjelder i bytteperioden og 14 dager etter at byttet er gjennomført. Bytteperioden er perioden fra byttebestilling er inngitt frem til byttet er gjennomført og tjenesten kan tas i bruk hos mottakende tilbyder.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om bytte av internetttilgangstjenester.

§ 4-15 Forskrift om fellesfakturert tjeneste

Departementet kan gi nærmere regler i forskrift om varer og tjenester som faktureres sammen med elektronisk kommunikasjonstjeneste, herunder om krav til markedsføring, prisfastsettelse, tidsavgrensninger, innhold i tjenesten, klage- og tilsynsordninger og om finansiering av slike ordninger.

§ 4-16 Forskrift om likeverdige elektroniske kommunikasjonstjenester for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne

Departementet kan gi forskrift om at tilbyder av offentlige elektroniske kommunikasjonstjenester skal gi sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne likeverdig tilgang til og utvalg av elektroniske kommunikasjonstjenester som det flertallet av sluttbrukere har, og hvilke tjenester og utstyr som skal tilbys. Departementet kan gi forskrift om at tilbydere skal tilrettelegge tilhørende tjenester, blant annet informasjon for sluttbrukere med nedsatt funksjonsevne, og om tilbydernes plikt til å finansiere tjenestene og de tilhørende tjenestene.

§ 4-17 Nummerportabilitet

Sluttbruker som har bruksrett til nummer fra nasjonal nummerplan, har på forespørsel rett til å beholde

sitt eller sine numre ved bytte av tilbyder av elektroniske kommunikasjonstjenester.

Nummerportering skal skje på en effektiv og enkel måte for sluttbrukeren.

Porteringsprosessen skal ledes av mottakende tilbyder. Avgivende tilbyder skal samarbeide med mottakende tilbyder for å sikre en effektiv portering.

Avgivende tilbydere skal på forespørsel betale tilbake gjenstående beløp til forbrukere som har forhåndsbetalt tjenesten. Tilbyder kan kreve gebyr for kostnadene knyttet til tilbakebetalingen dersom det er fastsatt i avtalen med forbruker.

Departementet kan gi forskrift om portering av nummer mellom tilbydere, blant annet om krav til markedsadferd, tidsfrister, dekning av kostnader, kompensasjon fra tilbyder til sluttbruker, rutiner og metoder. Departementet kan gi forskrift om plikt til å tilby geografisk portabilitet og tjenesteportabilitet.

§ 4-18 Hemmelig nummer

Tilbyder skal på forespørsel fra sluttbruker tilby tjenesten hemmelig nummer.

Departementet kan gi forskrift om tjenesten hemmelig nummer. Departementet kan ved enkeltvedtak fritta en tilbyder fra plikten til å tilby tjenesten hemmelig nummer.

§ 4-19 Unntak for mikroforetak som tilbyder

Bestemmelsene i §§ 4-3 til 4-18 gjelder ikke for mikroforetak som kun tilbyr nummeruavhengige person-til-person-kommunikasjonstjenester. Mikroforetak som omfattes av unntaket, skal før avtaleinngåelse informere sluttbrukeren om at bestemmelsene ikke gjelder.

Kapittel 5. Leveringspliktige tjenester

§ 5-1 Leveringspliktige tjenester

Departementet kan inngå avtale med eller ved pålegg utpeke en eller flere tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester som leveringspliktige tilbydere, for å sikre forbrukere og mikroforetak, små og mellomstore foretak et tilbud om talekommunikasjonstjeneste og funksjonell internetttilgang til en rimelig pris.

Leveringsplikten gjelder til ethvert sted med fast helårig bosetting eller helårig eller sesongbasert næringsvirksomhet.

Departementet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra leveringsplikten etter første ledd. Ved vurderingen av om det skal gjøres unntak, skal departementet blant annet vektlegge om kostnadene ved å etablere leveringspliktig tjeneste står i rimelig forhold til nytten.

Valg av leveringspliktig tilbyder skal skje gjennom en åpen, objektiv og ikke-diskriminerende utvelgelses-

prosess. Leveringsplikten skal fastsettes for en tidsbegrenset periode.

Departementet kan ved enkeltvedtak og i forskrift stille nærmere krav om innhold i og utforming av leveringsplikten etter første og andre ledd, herunder om tjenestekvalitet, hastighet for funksjonell internetttilgang, abonnementspriser samt område for leveringsplikten. Departementet kan gi forskrift om unntak fra leveringsplikten, utpeking av leveringspliktig tilbyder, avtale om leveringsplikt og egenandel for forbrukere og mikroforetak, små og mellomstore foretak.

§ 5-2 Finansiering av leveringspliktige tjenester

Når tilbyder som utpekes etter § 5-1 påføres en urimelig økonomisk byrde ved å tilby leveringspliktig tjeneste, skal departementet på forespørsel fra tilbyder dekke nettokostnadene ved leveringsplikten ved offentlige midler eller finansieringsfond. Departementet skal offentliggjøre metode for beregning av nettokostnader. Tilbyderen må sammen med forespørselen om kostnadsdekning legge frem en beregning over nettokostnadene knyttet til de leveringspliktige tjenestene og en begrunnelse for hvorfor byrden er urimelig.

Departementet kan pålegge tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester å bidra til finansiering av et finansieringsfond etter første ledd. Dersom departementet pålegger tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester å bidra til finansiering av et finansieringsfond, skal prinsippene for beregning av tilbydernes bidrag være offentlige, proporsjonale, ikke-diskriminerende og minst mulig konkurransevridende.

Departementet kan gi forskrift om finansiering av leveringspliktige tjenester, herunder om beregning av kostnader ved å tilby leveringspliktig tjeneste og om plikt for tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester til å bidra til et finansieringsfond eller på annen måte dele kostnadene ved å tilby leveringspliktige tjenester. Departementet kan gi forskrift om unntak for tilbydere med lav omsetning fra plikten til å bidra til finansiering av et finansieringsfond eller på annen måte dele kostnadene ved å tilby leveringspliktige tjenester.

§ 5-3 Spesielle samfunnsplågte oppgaver

Departementet kan inngå avtale med eller utpeke en eller flere tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester for å sikre tilbud av følgende spesielle samfunnsplågte oppgaver:

- ytelser til nød- og sikkerhetstjenesten (kystradioen) til dekning av de oppgaver innen kystradioens dekningsområde som Norge har påtatt seg gjennom internasjonale overenskomster
- ytelser vedrørende Svalbard.

Merkostnader ved avtaler eller pålegg etter første ledd skal dekkes av staten.

Departementet kan gi forskrift om spesielle samfunnsplågte oppgaver etter første ledd.

§ 5-4 Avhendelse av aksessnettet

Tilbyder med leveringsplikt etter § 5-1 skal informere departementet dersom tilbyder planlegger å overføre rådigheten over hele eller vesentlige deler av sitt aksessnett til annet eierskap. Tilbyder skal også informere departementet om endringer i slike planer og om det endelige resultatet av prosessen.

Varsel om planlagt overføring etter første ledd skal gis på et tidspunkt som gir departementet tilstrekkelig tid til å vurdere konsekvensen av den planlagte avhendingen for tjenester etter § 5-1, herunder behov for begrensninger i markedsadgang etter § 3-5.

Kapittel 6. Sterk markedsstilling

§ 6-1 Sterk markedsstilling

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan utpeke tilbyder med sterk markedsstilling. En tilbyder har sterk markedsstilling når tilbyderen alene eller sammen med andre har økonomisk styrke i et relevant marked som gjør at tilbyder i stor grad kan opptre uavhengig av konkurrenter, kunder og forbrukere.

Sterk markedsstilling i ett marked kan føre til at tilbyderen har sterk markedsstilling i et tilgrensende marked, dersom det er mulig å overføre markedsrett fra dette markedet til det tilgrensende markedet.

Ved vurderingen av om tilbyder har sterk markedsstilling skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet ta hensyn til retningslinjene for markedsanalyser og vurdering av sterk markedsstilling som følger av EØS-avtalen.

Departementet kan gi forskrift om sterk markedsstilling.

§ 6-2 Relevante markeder

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal identifisere produkt- og tjenestemarkeder for elektronisk kommunikasjon som oppfyller vilkårene for forhåndsregulering, jf. § 6-3. Markedets geografiske utstrekning skal også defineres.

Ved identifiseringen av relevante markeder etter første ledd skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet ta særlig hensyn til anbefalingen om relevante produkt- og tjenestemarkeder og retningslinjer for markedsanalyser og vurdering av sterk markedsstilling som følger av EØS-avtalen.

Ved avgrensning av det relevante geografiske markedet skal det blant annet tas hensyn til graden av infrastrukturkonkurranse i området. Det skal også tas hensyn til relevante resultater av den geografiske kartleggingen av bredbåndsdekningen etter § 10-6.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan definere markeder som avviker fra anbefalingen i andre ledd, jf. § 6-3 andre ledd. Når Nasjonal kommunikasjonsmyndighet definerer markeder som avviker fra anbefalingen, skal prosedyrene i §§ 14-2 og 14-3 følges.

§ 6-3 Markedsanalyse

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal gjennomføre markedsanalyser som skal være grunnlag for å utpeke, opprettholde eller trekke tilbake utpeking av tilbyder med sterk markedsstilling. Markedsanalysene skal gjennomføres i henhold til retningslinjer for markedsanalyse som følger av EØS-avtalen.

Når et marked ikke fremgår av anbefalingen om relevante produkt- og tjenestemarkeder som følger av EØS-avtalen, skal markedsanalysen inneholde en vurdering av om følgende tre kriterier er oppfylt:

- Det foreligger høye og varige strukturelle, rettslige eller regulatoriske etableringshinder.
- Markedsstrukturen tenderer ikke mot bærekraftig konkurranse.
- Konkurranseretten alene er ikke tilstrekkelig til å bøte på de identifiserte konkurranseproblemerne.

Tre-kriterietest skal også gjennomføres før Nasjonal kommunikasjonsmyndighet vedtar at et marked som følger av anbefalingen om relevante produkt- og tjenestemarkeder, ikke skal reguleres etter § 6-1, jf. § 6-4.

I markedsanalyser etter første eller andre ledd skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet blant annet vurdere om en tilbyder alene eller sammen med andre har sterk markedsstilling i ett eller flere relevante markeder, jf. § 6-1.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal ved gjennomføring av markedsanalyser ta hensyn til forpliktelser som den har gjort helt eller delvis bindende etter prosedyrene i § 9-3.

§ 6-4 Plikter for tilbyder med sterk markedsstilling

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal pålegge tilbyder som har sterk markedsstilling etter § 6-1 første ledd, én eller flere særlige plikter som følger av § 7-1, § 7-2, §§ 7-4 til 7-7, §§ 7-10 til 7-13, § 9-1 andre til fjerde ledd, § 9-3 sjette ledd og § 7-14 fjerde og femte ledd.

Tilbyder som har sterk markedsstilling etter § 6-1 andre ledd, kan pålegges én eller flere særlige plikter som følger av § 7-2 og §§ 7-4 til 7-7 i det tilgrensende markedet.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan i særlige tilfeller, og etter godkjenning fra EFTAs overvåkningsorgan, pålegge tilbyder med sterk markedsstilling plikter utover det som følger av første ledd.

Plikter som pålegges etter denne bestemmelsen, skal i det enkelte tilfelle være egnet til å fremme bærekraftig konkurranse og sluttbrukernes interesser, og skal være objektive, ikke-diskriminerende, offentlig tilgjen-

gelige og forholdsmessige. Plikter som pålegges, skal også så langt som mulig legge forholdene til rette for nasjonal og internasjonal utvikling i markedet.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal vurdere om endringer i markedsutviklingen som påvirker konkurransesituasjonen, tilsier at plikter etter denne bestemmelsen bør endres. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan i slike tilfeller endre, oppheve eller ilegge nye plikter uten forutgående markedsanalyse, dersom endringene i markedsutviklingen ikke er viktige nok til å kreve ny markedsanalyse.

Dersom markedsanalysen etter § 6-3 første ledd viser at markedet ikke lenger oppfyller vilkårene for regulering, skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet oppheve særlige plikter som er pålagt etter denne bestemmelsen. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal sikre tilstrekkelig forhåndsvarsling og kan fastsette at pliktene skal gjelde i en overgangsperiode. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan fastsette nye vilkår og frister som skal gjelde for inngåtte tilgangsavtaler.

Når Nasjonal kommunikasjonsmyndighet pålegger plikter, skal prosedyrene i §§ 14-2 og 14-3 følges.

§ 6-5 Frister for markedsanalyse og notifikering til EFTAs overvåkningsorgan

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal gjennomføre en ny markedsanalyse og notifisere begrunnet utkast til markedsvedtak til EFTAs overvåkningsorgan innen fem år fra datoen for gjeldende markedsvedtak. I særlige tilfeller kan fristen forlenges med inntil ett år.

For markeder som ikke tidligere er notifisert til EFTAs overvåkningsorgan, skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet gjennomføre markedsanalyser og notifisere et begrunnet forslag til markedsvedtak innen tre år fra ny anbefaling om relevante markeder er vedtatt i tråd med EØS-avtalen.

§ 6-6 Transnasjonale markeder

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan gjennomføre markedsanalyser og pålegge, endre, opprettholde eller trekke tilbake forpliktelser i transnasjonale markeder i fellesskap med andre myndigheter i EØS.

Departementet kan gi forskrift om transnasjonale markeder, herunder om markedsanalyse.

Kapittel 7. Plikter som kan pålegges tilbyder med sterk markedsstilling

§ 7-1 Tilgang til anleggsinfrastruktur

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å imøtekomme enhver rimelig anmodning om å inngå eller endre avtale om tilgang til og bruk av anleggsinfrastruktur i elektroniske kommunikasjonsnett. Pålegg om tilgang til anleggsinfrastruktur kan blant annet omfatte tilgang til og bruk

av bygninger og innganger til bygninger, ledninger i bygninger, antenner, tårn og støttekonstruksjoner, stolper, master, rør, inspeksjonsbrønner og koblingsskap.

Plikten til å imøtekomme anmodninger om tilgang etter denne bestemmelsen kan også omfatte anleggsinfrastruktur som ikke er en del av det markedet tilgangsplikten gjelder, når dette er forholdsmessig.

Departementet kan gi forskrift om tilgang til anleggsinfrastruktur.

§ 7-2 Tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å imøtekomme enhver rimelig anmodning om å inngå avtale om tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og tilhørende fasiliteter når tilgang etter § 7-1 ikke anses tilstrekkelig til å fremme bærekraftig konkurranse.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan blant annet pålegge følgende tilgang etter første ledd:

- a. bruk av spesifiserte fysiske nettelementer og tilhørende ressurser, herunder hel eller delt tilgang til aksessnett
- b. bruk av spesifiserte aktive eller virtuelle nettelementer og tjenester
- c. spesifiserte tjenester for videresalg
- d. tekniske grensesnitt, protokoller eller annen nøkkelteknologi som er nødvendig for å sikre at elektroniske kommunikasjonstjenester kan samvirke
- e. spesifiserte tjenester som er nødvendig for å sikre samtrafikk mellom tjenester helt frem til sluttbrukeren eller for å sikre gjesting i mobilnett
- f. samtrafikkforpliktelser mellom nett og tilhørende fasiliteter
- g. samlokalisering
- h. nødvendige informasjons- og støttesystemer, herunder programvaresystemer
- i. tilhørende tjenester som angir identitet, lokasjon og tilstedeværelse.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å imøtekomme enhver rimelig anmodning om å endre avtale om tilgang etter første ledd. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan også kreve endring i tilbudte eller inngåtte avtaler for å oppfylle pålegg etter andre ledd eller pålegg etter § 15-5.

Tilbyder med sterk markedsstilling skal forhandle i god tro med tilbyder som ber om tilgang, og sikre at vilkår som avtales er balanserte. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan stille krav til at vilkårene skal være rimelige og rettferdige, og kan pålegge frister for tilgang.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å ikke trekke tilbake tilgang som allerede er gitt.

Departementet kan gi forskrift om tilgang, herunder om fast forvalg og forvalg ved bruk av prefiks. Departementet kan i forskrift fastsette tekniske og administrative vilkår for tilgang.

§ 7-3 Krav til rimelig anmodning

Ved vurderingen av om en anmodning er rimelig skal tilbyderens interesse i å disponere egen infrastruktur blant annet avveies mot behovet for å gi andre tilgang som er nødvendig for å kunne tilby konkurrerende tjenester. Ved vurderingen av hva som er nødvendig etter første punktum, skal det tas hensyn til om det i lys av markedsutviklingen er teknisk og bedriftsøkonomisk mulig å anlegge eller bruke annen infrastruktur. Ved vurderingen av om en anmodning er rimelig skal det i tillegg tas hensyn til

- a. tilgjengelig kapasitet
- b. tilbyders investeringer og investeringsrisiko, særlig når det gjelder høyhastighetsnett og nyinvesteringer, og eventuelle offentlige støtte- og tilskuddsordninger
- c. om det er nødvendig å gi andre tilgang for å sikre fremveksten av et marked med bærekraftig konkurranse på sluttbrukernivå og er i sluttbrukernes interesse
- d. behov for å ivareta nettets integritet
- e. immaterielle rettigheter
- f. etablering av felleseuropeiske tjenester, og
- g. ivaretagelse av teknologisk utvikling.

Tilbyder med sterk markedsstilling skal dokumentere og begrunne avslag på anmodning om tilgang.

§ 7-4 Offentliggjøring og standardtilbud

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å offentliggjøre spesifisert informasjon eller utarbeide og offentliggjøre standardtilbud for tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester. Plikten til å offentliggjøre spesifisert informasjon kan blant annet omfatte

- a. regnskapsinformasjon
- b. tekniske spesifikasjoner, herunder grensesnitt som brukes ved nettermineringspunktene, samt hvilke standarder som er brukt
- c. nettverksegenskaper, herunder forventet utvikling
- d. priser, og
- e. andre vilkår og betingelser for levering og bruk, herunder vilkår som endrer tilgang til eller bruk av tjenester eller applikasjoner særlig ved migrering til ny infrastruktur, jf. § 7-12.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve at tilbud etter første ledd er tilstrekkelig oppdelt i enkelt-elementer med tilhørende vilkår basert på behov i markedet slik at bruker ikke må akseptere eller betale for tjenester, funksjoner eller ytelser som det ikke er anmodet om.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan gi pålegg om hvor, hvordan og på hvilke vilkår informasjonen skal offentliggjøres.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve at tilbyder med sterk markedsstilling gjør endringer i standardtilbudet for å sikre overholdelse av ilagte plikter etter dette kapittelet, jf. § 15-5.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan på forhånd fastsette økonomiske sanksjoner som vil inntre ved brudd på bestemmelsen.

Departementet kan gi forskrift om offentliggjøring og standardtilbud.

§ 7-5 Ikke-diskriminering

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å tilby tilgang på ikke-diskriminerende vilkår.

Krav til ikke-diskriminering etter første ledd kan omfatte at tilgang skal tilbys

- a. til eksterne tilbydere på samme eller likeverdige vilkår og med samme kvalitet som for tilbyders egne tjenester, datterselskap eller partnervirksomheter, og
- b. på samme eller likeverdige vilkår til eksterne tilbydere i samme eller likeverdige tilfeller.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve at tilbyder med sterk markedsstilling skal tilby tilgangsprodukter og -tjenester til alle tilbydere, herunder egen virksomhet, innenfor samme tid og frister, på samme eller likeverdige vilkår og betingelser, herunder pris og servicenivå, og ved hjelp av samme eller likeverdige system og prosesser som gjelder for egen virksomhet.

Tilbyder med sterk markedsstilling kan pålegges å rapportere til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet om hvordan kravet til ikke-diskriminering overholdes, jf. § 15-2, herunder dokumentere at pålagte krav etter andre og tredje ledd er i samsvar med forpliktelsene.

Departementet kan gi forskrift om ikke-diskriminering.

§ 7-6 Regnskapsmessig skille

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å opprette regnskapsmessig skille mellom ulike virksomhetsområder eller mellom spesifiserte aktiviteter knyttet til tilgang.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling som er vertikalt integrert, å offentliggjøre grossistpriser, samt internpriser, for å bidra til å sikre overholdelse av plikt til ikke-diskriminering eller hindre urimelig kryssubsidiering.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan gi pålegg om hvilke regnskapsmetoder og -prinsipper som skal anvendes, og i hvilken form informasjonen skal gis.

Tilbyder med sterk markedsstilling skal gjøre regnskapsinformasjon tilgjengelig på forespørsel fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, jf. § 15-2.

Departementet kan gi forskrift om prinsipper for regnskapsmessig skille.

§ 7-7 Pris- og regnskapsregulering

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling prisforpliktelser for tilgang når tilbyder kan utnytte sin markedsstilling til skade for sluttbrukerne i markedet ved å opprettholde et uforholdsmessig høyt prisnivå eller ved å etablere prisklemmer for konkurrerende tilbydere.

Ved vurdering av om prisregulering skal pålegges, skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet ta hensyn til

- a. behovet for å fremme konkurransen, og
- b. sluttbrukeres langsiktige interesser i at nett med svært høy kapasitet bygges ut og tas i bruk.

Prisforpliktelser etter første ledd skal gi tilbyder med sterk markedsstilling en rimelig avkastning på anvendt kapital.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å bruke bestemte metoder for å fastsette pris, og kan stille krav til prisstruktur for produkter som er underlagt tilgangsplikt.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å bruke bestemte systemer for føring av kostnadsregnskap. Tilbyder skal offentliggjøre en beskrivelse av pålagte systemer for føring av kostnadsregnskap, herunder en oversikt over hovedkategorier for kostnader og hvilke fordelingsnøkler som anvendes. Tilbyder skal fremlegge og offentliggjøre årlig bekreftelse på at kostnadsregnskapet er i samsvar med fastsatt system for føring av kostnadsregnskap, utarbeidet av ekstern revisor.

Når tilbyder med sterk markedsstilling er pålagt å tilby tilgang til kostnadsorienterte priser, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet pålegge tilbyder å bevise at prisene er basert på reelle kostnader, og om nødvendig pålegge tilbyder å justere prisene. I andre tilfeller kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å dokumentere at prisene er i samsvar med forpliktelsene.

Departementet kan gi forskrift om pris- og regnskapsregulering.

§ 7-8 Prisregulering av terminering av tale i mobilnett og fastnett

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal ikke pålegge prisforpliktelser etter § 7-7 for terminering av tale i mobilnett og fastnett dersom det i medhold av andre ledd er fastsatt felles maksimalpriser for terminering.

Departementet kan gi forskrift for å gjennomføre vedtak om felles maksimalpriser for terminering av tale i mobilnett og fastnett innenfor EØS.

§ 7-9 Strukturelt og regnskapsmessig skille for ene- og særrettsvirksomheter

Tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester som har ene- eller særrettsvirksomhet innen andre områder i Norge eller i andre stater i EØS, skal

- a. ha regnskapsmessig skille for den delen av virksomheten som knytter seg til tilbud om elektronisk kommunikasjonsnett- eller tjenester, og
- b. skille ut den delen av virksomheten som knytter seg til tilbud om elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjenester, i en egen forretningsenhet eller i en egen juridisk enhet.

Første ledd gjelder ikke dersom virksomhetens samlede årlige omsetning for aktiviteter i forbindelse med elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester i Norge er lavere enn 100 millioner kroner.

Departementet kan gi forskrift om strukturelt og regnskapsmessig skille, herunder om unntak fra pliktene.

§ 7-10 Tilbyder som kun er aktiv i grossistmarkedet

En tilbyder som har sterk markedsstilling i ett eller flere grossistmarkeder, og som ikke er aktiv i noe sluttbrukermarked eller har eierinteresser eller andre særlige interesser i virksomheter som er aktive i sluttbrukermarkedet, kan pålegges tilgangsplikt etter § 7-2, plikt til ikke-diskriminering etter § 7-5 og plikt til rimelig og rettferdig prissetting.

I vurdering av om tilbyderen faller inn under første ledd skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet ta stilling til om tilbyderen oppfyller følgende vilkår:

- a. At alle selskaper og forretningsenheter i tilbyders virksomhet, alle selskaper som kontrolleres, men ikke nødvendigvis er heleid av samme overordnede eier, og enhver aksjeeier som er i stand til å utøve kontroll over virksomheten, utelukkende driver eller planlegger å drive virksomhet i grossistmarkeder for elektroniske kommunikasjonstjenester.
- b. At tilbyderen ikke har forpliktet seg gjennom en eksklusivitetsavtale, eller avtale som i praksis vil være en eksklusivitetsavtale, til å handle med en annen selvstendig tilbyder som driver virksomhet i senere ledd i verdikjeden, eller som er aktiv i et sluttbrukermarked for elektroniske kommunikasjonstjenester.

Tilbyder etter første ledd kan pålegges ytterligere plikter etter §§ 7-1, 7-4, 7-6 og 7-7 dersom vilkårene tilbyderen benytter, likevel har ført til, eller vil føre til, konkurranseproblemer til skade for sluttbrukerne.

Tilbyder etter første ledd skal uten ugrunnet opphold informere Nasjonal kommunikasjonsmyndighet om ethvert endret forhold som er av betydning for Nasjonal kommunikasjonsmyndighets vurdering etter første ledd.

§ 7-11 Prisregulering mv. av sluttbrukertjenester

Når plikter etter §§ 7-1 til 7-7 ikke vil være tilstrekkelig for å legge til rette for bærekraftig konkurranse, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet pålegge tilbyder med sterk markedsstilling i sluttbrukermarkedene vilkår for tilbud av sluttbrukertjeneste. Vilkårene kan blant annet omfatte offentliggjøring, standardtilbud, ikke-diskriminering, pris- og regnskapsregulering og forbud mot urimelig koblingsalg.

§ 7-12 Overgang fra eldre infrastruktur

Tilbyder med sterk markedsstilling skal varsle Nasjonal kommunikasjonsmyndighet om planer for å utvikle eller skifte ut hele eller deler av infrastruktur som er underlagt særskilte forpliktelser etter dette kapitlet. Slikt varsel skal gis på forhånd og i god tid før avviklingen eller utskiftingen etter planen skal begynne.

Når det er nødvendig for å sikre konkurransen og sluttbrukernes rettigheter, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet pålegge tilbyder etter første ledd følgende:

- a. Plikt til å utarbeide en detaljert plan for avviklingen eller utskiftingen. Planen skal omfatte egnede vilkår for overgangen, herunder tidsskjema for implementering, krav til tilstrekkelig forhåndsvarsling, overgangsvilkår og en oversikt over nødvendige alternative tilgangsprodukter som minst har sammenlignbar kvalitet som det eksisterende tilgangsproduktet.
- b. Plikt til å sikre at det tilbys tilgang til alternative tilgangsprodukter av minst sammenlignbar kvalitet som i den eksisterende infrastrukturen, og som gjør det mulig for tilgangssøkerne å nå de samme sluttbrukerne.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan oppheve tilgangsplikt til infrastruktur som skal legges ned eller erstattes med ny infrastruktur, når egnede vilkår for migrering etter andre ledd er innført.

Dersom egnede vilkår etter andre ledd ikke innføres, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet pålegge nærmere vilkår for utskifting eller avvikling av infrastruktur, herunder krav til overgangstid, for å sikre konkurransen og sluttbrukernes rettigheter. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan gi pålegg om at infrastruktur som det allerede er pålagt tilgang til, ikke trekkes tilbake.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve at avviklingen eller utskiftingen stanses, når varslingsfristen etter første ledd eller pålegg etter andre ledd ikke overholdes.

Departementet kan gi forskrift om overgang fra eldre infrastruktur.

§ 7-13 Funksjonelt skille

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan i særlige tilfeller og etter godkjenning fra EFTAs overvåkningsor-

gan pålegge vertikalt integrert tilbyder med sterk markedsstilling å innføre funksjonelt skille når

- a. det foreligger vesentlige og vedvarende konkurranseproblemer eller markedssvikt ved grossistsalg i markeder for tilgangsprodukter
- b. pålagte plikter etter §§ 7-1, 7-2 eller 7-4 til 7-7 ikke har ført til bærekraftig konkurranse
- c. det er ingen eller liten mulighet for at bærekraftig infrastrukturbasert konkurranse vil oppnås innenfor en rimelig tidshorisont, og når
- d. funksjonelt skille vil være det mest effektive virkemiddelet for å avhjelpe aktuelle konkurranseproblemer eller markedssvikt.

Med funksjonelt skille menes i denne loven at aktiviteter knyttet til relevante tilgangsprodukter og tjenester skilles ut i en driftsmessig uavhengig forretningsenhet atskilt fra tilbyders øvrige virksomhetsområder. Den atskilte forretningsenheten skal tilby tilgangsprodukter og -tjenester til alle tilbydere, inkludert den vertikalt integrerte tilbyders øvrige forretningsenheter, på samme vilkår, til samme tidsfrister og ved bruk av samme systemer og prosesser.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan i tillegg til å pålegge funksjonelt skille etter første ledd pålegge en eller flere særlige plikter som følger av §§ 7-1, 7-2, 7-4, 7-5 og 7-7.

Pålegg etter første ledd skal følge prosedyrene i §§ 14-2 og 14-3.

Departementet kan gi forskrifter om funksjonelt skille.

§ 7-14 Frivillig utskillelse av aksessnett

Tilbyder med sterk markedsstilling skal informere Nasjonal kommunikasjonsmyndighet minst tre måneder før tilbyder planlegger å overføre rådigheten over hele eller vesentlige deler av aksessnettet til annet eierskap eller til en separat forretningsenhet. Tilbyder skal så tidlig som mulig informere Nasjonal kommunikasjonsmyndighet om endringer i slike planer, og om det endelige resultatet av prosessen.

Tilbyder etter første ledd kan etter § 9-3 tilby å påta seg forpliktelser knyttet til tilgang til tilbyders nett i en gjennomføringsperiode etter at den frivillige utskillelsen av aksessnettet er gjennomført, for å sikre effektiv og ikke-diskriminerende tilgang for tredjeparter. Tilbudet skal være tilstrekkelig detaljert, herunder med hensyn til tidsplanen og rammene for tilbudets gjennomføring og varighet.

For å vurdere effekten av den planlagte utskillelsen og eventuelle tilbud etter andre ledd skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet gjennomføre en markedsanalyse av de forskjellige markedene med tilknytning til aksessnettet.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal på bakgrunn av markedsanalysen pålegge, opprettholde, end-

re eller trekke tilbake plikter etter prosedyrene i §§ 14-2 og 14-3, og kan samtidig fastsette at tilbudet etter andre ledd skal gjøres helt eller delvis bindende.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan fastsette hvor lenge forpliktelser etter andre ledd skal være bindende. Varigheten kan være lengre enn angitt i § 6-5. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan fastsette at forpliktelser som er gjort bindende for en bestemt periode, skal forlenges når den opprinnelige tidsperioden utløper.

Kapittel 8. Tilgang til adgangskontrolltjenester for radio og fjernsyn

§ 8-1 Tilgang til adgangskontrolltjenester for radio og fjernsyn

Tilbyder av adgangskontrolltjeneste for digital radio og fjernsyn skal imøtekomme enhver rimelig anmodning om tilgang fra innholdsleverandører. Villkårene for tilgang skal være objektive, rimelige, rettfærdige og ikke-diskriminerende, bygge på saklige kriterier og være offentlig tilgjengelige. Tilbyder skal dokumentere og begrunne avslag på anmodning om tilgang. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder av andre funksjoner som kan begrense tilgangen til digital radio og fjernsyn, samme krav.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan gjøre unntak fra kravet i første ledd dersom en markedsanalyse viser at en tilbyder ikke har sterk markedsstilling i det relevante markedet, og tilgangen på digital radio- og fjernsynstjeneste ikke blir redusert.

Tilbyder som gir tilgang til adgangskontrollsystemer for digital radio og fjernsyn, skal opprette regnskapsmessig skille mellom slik virksomhet og annen virksomhet. Dersom Nasjonal kommunikasjonsmyndighet etter markedsanalyse, jf. § 6-3, finner at slikt pålegg ikke er forholdsmessig, skal plikten til regnskapsmessig skille oppheves.

Departementet kan gi forskrift om adgangskontrolltjenester og andre funksjoner som kan begrense tilgangen til radio og fjernsyn, herunder fastsette krav til overføring og mottak av digitale fjernsynstjenester og fjernsynsprogrammer. Departementet kan gi forskrift med krav til innehaver av immaterielle rettigheter til produkter og adgangskontrolltjeneste.

Kapittel 9. Tiltak for å fremme utbygging av nett med svært høy kapasitet

§ 9-1 Saminvestering i nye nett med svært høy kapasitet

Tilbyder med sterk markedsstilling kan tilby Nasjonal kommunikasjonsmyndighet å påta seg forpliktelser om saminvestering i forbindelse med utbygging av nye nett med svært høy kapasitet som består av optiske fiberelementer frem til sluttbrukers eiendom eller basestasjon.

Dersom tilbudet om saminvestering oppfyller kravene i § 9-2, og minst én tilbyder har inngått avtale om å saminvestere, skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet i vedtak fastsette at tilbudet etter første ledd skal være bindende for en periode på minst syv år. I denne perioden skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet ikke pålegge forpliktelser etter § 6-4 for den delen av nettet som saminvesteringen gjelder. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan beslutte å gjøre et slikt tilbud om saminvestering bindende selv om avtale med annen tilbyder ikke er inngått, forutsatt at avtale om saminvestering inngås før vedtak om å unnlate regulering etter § 6-4 trer i kraft. Prosedyrene etter § 9-3 skal følges.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan i særlige tilfeller, for å avhjelpe vesentlige konkurranseproblemer i bestemte markeder som ikke kan avhjelpes på annet vis, gjøre unntak fra andre ledd andre punktum, og pålegge, opprettholde eller endre forpliktelser etter § 6-4.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder med sterk markedsstilling å fremlegge årlig samsvarserklæring om overholdelse av forpliktelsene om saminvestering etter andre ledd.

§ 9-2 Krav til tilbud om saminvestering

Saminvesteringstilbudet, jf. § 9-1, skal oppfylle følgende vilkår:

- Tilbudet skal være åpent for alle tilbydere i nettets levetid.
- Tilbudet skal tilrettelegge for at medinvestorene skal kunne konkurrere effektivt på lang sikt i underliggende sluttbrukermarkeder hvor tilbyder med sterk markedsstilling er til stede.
- Medinvestorene skal gis tilgang til hele kapasiteten i nettet som saminvesteringen gjelder, på rimelige, rettfærdige og ikke-diskriminerende vilkår.
- Medinvestorene skal ha fleksibilitet om tidspunkt for saminvestering og saminvesteringsandel.
- Medinvestorene skal ha gjensidig rett til tilgang til nettet på rimelige, rettfærdige og transparente vilkår etter at nettet er tatt i bruk.
- Rettigheter og plikter som følger av saminvesteringsavtalen, skal kunne overdras til andre medinvestorer eller tredjeparter.
- Tilbyder som ikke deltar i saminvesteringen, skal gis tilgang til nett med tilsvarende kvalitet, hastighet og mulighet til å nå sluttbruker som før utbyggingen. Tilbudet skal på sikt gi tilgang til nett med svært høy kapasitet tilpasset utviklingen i sluttbrukermerkene og på vilkår som opprettholder insentivene til å saminvestere. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal varsles om slike etterfølgende tilpasninger av tilgang til nett, og kan sette vilkår for tilpasningen.

Tilbyder med sterk markedsstilling kan i tilbudet inkludere rimelige krav til medinvestorers økonomiske evne til å delta.

Tilbyder med sterk markedsstilling skal offentliggjøre tilbudet i god tid og minst seks måneder før utbyggingen av det nye nettet starter. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan beslutte at varslingsperioden forlenges ved nasjonale behov. For tilbydere som kun tilbyr tjenester i grossistmarkedet, jf. § 7-10, kan fristen være kortere.

Nasjonale kommunikasjonsmyndighet kan fatte enkeltvedtak om, og departementet kan gi forskrift om, saminvestering i nett med svært høy kapasitet, herunder om offentliggjøring av, utforming av og innhold i vilkår i tilbudet om saminvestering og om krav til medinvestorene.

§ 9-3 Prosedyre for å gjøre tilbud om tilgang eller saminvestering bindende

Tilbyder med sterk markedsstilling kan tilby Nasjonal kommunikasjonsmyndighet å påta seg forpliktelser om

- inngåelse av samarbeidsavtaler som gjør særlige plikter etter § 6-4 overflødige
- inngåelse av saminvesteringsavtale om nett med svært høy kapasitet, jf. §§ 9-1 og 9-2, eller
- frivillig utskillelse av aksessnett etter § 7-14.

Tilbudet etter første ledd skal være tilstrekkelig detaljert, og skal inneholde tidsplan, rammer for gjennomføring og forpliktelsens varighet.

Nasjonale kommunikasjonsmyndighet skal ved vurderingen av tilbudet etter første ledd gjennomføre en markedstest som omfatter høring etter § 14-2 av de foreslåtte forpliktelsene. Markedstesten er ikke nødvendig dersom forpliktelsene etter første ledd er klart utilstrekkelige. Ved vurdering av tilbudet skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet i tillegg til momentene i § 6-4 fjerde ledd særlig legge vekt på

- dokumentasjon om at forpliktelsene er rimelige og rettferdige
- om tilbudet er åpent for alle markedsaktører
- om tilbudet legger til rette for rettidig tilgang på rettferdige, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår forut for lansering av tilhørende sluttbrukertjenester
- om tilbudet er egnet til å legge til rette for bærekraftig konkurranse i sluttbrukermarkeder, og
- om det er egnet til å fremme samarbeid om etablering av nett med svært høy kapasitet, jf. §§ 9-1 og 9-2.

Nasjonale kommunikasjonsmyndighet skal informere tilbydere med sterk markedsstilling om foreløpige konklusjoner og om tilbudet etter første ledd oppfyller mål, kriterier og prosedyrer etter denne bestemmelsen, og etter §§ 6-4, 7-14, 9-1 og 9-2 der det er relevant. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal også informere

om på hvilke vilkår Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan vurdere å gjøre forpliktelsene bindende.

Tilbyder etter første ledd kan endre sitt tilbud for å ta hensyn til Nasjonal kommunikasjonsmyndighets foreløpige konklusjoner.

Nasjonale kommunikasjonsmyndighet kan beslutte at forpliktelsene skal være helt eller delvis bindende, og hvor lenge forpliktelsene skal være bindende. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan fastsette at forpliktelser som er gjort bindende for en bestemt periode, skal forlenges når den opprinnelige tidsperioden utløper.

Kapittel 10. Tilrettelegging for infrastrukturutbygging

§ 10-1 Ekspropriasjon

Departementet kan fatte vedtak om eller gi samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrett til fast eiendom for plassering av elektronisk kommunikasjonsnett og utstyr for elektronisk kommunikasjon.

For å sikre en hensiktsmessig bruk av ressurser som brukes eller kan brukes til elektronisk kommunikasjon, kan departementet fatte vedtak om eller samtykke til ekspropriasjon av tilbyders eller andres eiendomsrett eller bruksrett til elektronisk kommunikasjonsnett og utstyr for elektronisk kommunikasjon. I denne sammenheng kan departementet også vedta eller gi samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrett til fast eiendom som brukes i driften av elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonsutstyr.

Det skal ytes vederlag for den byrden ekspropriasjonsvedtaket antas å påføre eieren eller den bruksberettigete. Dette gjelder likevel ikke dersom formålet er å knytte eiendommen til elektronisk kommunikasjonsnett. Vederlaget fastsettes ved skjønn, med mindre partene blir enige. Skjønnen styres av jordskifteretten. Departementet kan likevel fatte vedtak for den enkelte sak om at skjønnet skal styres av tingretten. Skjønnen har ikke utsatt iverksetting for gjennomføringen av ekspropriasjonsvedtaket.

Eier eller bruksberettiget som ikke er et organ for stat eller kommune, kan kreve at elektronisk kommunikasjonsnett og utstyr for elektronisk kommunikasjon flyttes eller fjernes fra eiendommen dersom dette er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig utnyttelse av eiendommen eller bruksretten. Ved manglende enighet skal kravet avgjøres ved skjønn. Det samme gjelder eventuelle krav om tilbakebetaling av vederlag mottatt etter tredje ledd i forbindelse med krav om flytting eller fjerning.

Bestemmelsene om utsatt iverksetting etter oreigningslova § 5 andre ledd gjelder for ekspropriasjon etter loven her. For øvrig gjelder oreigningslovas bestemmelser så langt de passer.

Det kreves særskilt tillatelse etter veglova for å plassere elektronisk kommunikasjonsnett eller utstyr for elektronisk kommunikasjon over, under, langs eller nær offentlig vei.

Departementet kan gi forskrift om når ekspropriasjon etter denne bestemmelsen kan skje, og om inngrepets omfang.

§ 10-2 *Plikt til samlokalisering*

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett eller tilhørende fasilitet som får eksproprierte etter § 10-1 eller annen tilsvarende lovbestemt rettighet, plikt til å gi annen tilbyder uten tilsvarende rett adgang til samlokalisering eller felles bruk av nettelement og tilhørende fasiliteter, for å verne miljø, folkehelse, offentlig sikkerhet eller for å oppfylle mål for by- og arealplanlegging.

Samlokalisering, felles bruk av nettelementer, tilhørende fasiliteter eller eiendom kan bare pålegges i spesifikke områder der dette er nødvendig for å nå målene etter første ledd. Pålegg om samlokalisering kan omfatte tilgang til blant annet eiendom, bygninger, kabler og rørganger i bygning, inkludert ledningsnett, antenner, tårn og andre støttekonstruksjoner, stolper, master, kabelkanaler, rør, kummer og fordelerskap.

Pliker etter første ledd skal være objektive, transparente, forholdsmessige og ikke-diskriminerende.

Vedtaket skal følge prosedyren i § 14-2.

Departementet kan gi forskrift om samlokalisering for tilbydere, herunder om å utpeke en myndighet som sentral informasjonstjeneste, jf. § 1-4. Departementet kan gi forskrift om fordeling av kostnader ved felles bruk av ressurser eller eiendommer og ved samordning av offentlige bygge- og anleggsarbeider.

§ 10-3 *Tilgang til nett og tilhørende fasiliteter i og utenfor bygninger*

Når duplisering av infrastruktur ikke er fysisk gjennomførbart eller vil være ulønnsomt, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet pålegge tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett, eiere av slike nett eller andre som har disposisjonsrett til slike nett, plikt til å imøtekomme rimelig anmodning om å inngå eller endre avtale om tilgang til kabler og tilhørende fasiliteter i bygning eller frem til første tilkoblingspunkt hvor dette er plassert utenfor bygning.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan i særlige tilfeller utvide tilgangsplikten etter første ledd til et punkt som ligger etter det første tilkoblingspunktet, og som sikrer tilgangssøkeren et tilstrekkelig antall sluttbrukerforbindelser til at det kan bli kommersielt lønnsomt å tilby tjenesten. Ved vurderingen av om det foreligger et særlig tilfelle skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet blant annet vurdere om

a. de økonomiske eller fysiske hindringene forbundet med å duplisere infrastruktur er omfattende og vedvarende, og

b. hindringene motvirker bærekraftig konkurranse og gir betydelig dårligere tjenester eller tjenestetilbud, eller betydelig høyere priser for sluttbrukerne.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan fastsette vilkår for tilgang etter første og andre ledd, herunder om

a. fysisk og virtuell tilgang til nettelementer og tilhørende fasiliteter

b. offentliggjøring og standardtilbud

c. ikke-diskriminering, og

d. pris og fordeling av kostnader, inklusiv en rimelig fortjeneste, som kan ta høyde for risiko.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal ikke pålegge tilbyder plikter etter andre ledd dersom minst ett av følgende vilkår er oppfylt:

a. Tilbyder er kun aktiv i grossistmarkedet og tilbyr andre tilbydere en likeverdig alternativ mulighet til å nå sluttbrukere ved å gi tilgang til nett med svært høy kapasitet på rettferdige, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår. Dette gjelder likevel ikke dersom nettet er finansiert med offentlig tilskudd.

b. Utvidelse av tilgangsplikten kan være til skade for utbyggingen av nye nett, særlig der slik utbygging skjer gjennom små, lokale prosjekter.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan utvide unntaket etter fjerde ledd bokstav a til å omfatte tilbydere som tilbyr tilgang til nett med svært høy kapasitet på rettferdige, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår.

Departementet kan gi forskrift om tilgangsplikt for eier og tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett, eller andre som har disposisjonsrett til slike nett, herunder om pris for tilgang.

§ 10-4 *Etablering av småcellebasestasjoner*

Statlige myndigheter, fylkeskommuner og kommuner skal imøtekomme anmodning fra tilbyder av elektronisk kommunikasjonsnett om tilgang til bygninger, anlegg og andre fysiske innretninger som er egnet til etablering av småcellebasestasjoner eller som er nødvendig for å koble slike småcellebasestasjoner til transportnettet.

Anmodningen skal være skriftlig og angi tidsramme for etablering av småcellebasestasjoner eller tilkobling til transportnett i de delene som er relevante for tilgangen. Svar på anmodningen skal gis skriftlig innen to måneder fra en fullstendig anmodning er mottatt. Avslag på anmodningen skal begrunnes og være basert på objektive, transparente og forholdsmessige kriterier, slik som

a. nasjonal sikkerhet

b. offentlig sikkerhet

c. nettsikkerhet og integritet

- d. risiko for vesentlig forstyrrelse av andre tjenester som leveres over samme fysiske infrastruktur
- e. plassbegrensninger, eller
- f. hensynet til å sikre verneverdier i bygninger, andre kulturminner og kulturmiljøer, herunder fasader og tak på kirker og andre viktige kulturbygg.

Tilgang etter første ledd skal gis på ikke-diskriminerende, transparente, rettfærdige og rimelige vilkår, herunder prisvilkår.

Departementet kan gi forskrift om tilgang til fysisk infrastruktur for etablering av småcellebasestasjoner og vilkår for slik tilgang, herunder prisvilkår, og om unntak fra tilgangsplikten. Departementet kan gi forskrift om vilkår for bruk av småcellebasestasjoner, og om fysiske og tekniske egenskaper for slike.

§ 10-5 Tilgang til infrastruktur for tjenester som bruker frekvenser

Når det er nødvendig for å sikre det lokale tilbudet av tjenester som bruker frekvenser, kan departementet pålegge tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett plikt til felles utnyttelse av passiv infrastruktur eller plikt til å inngå avtale om lokale nettgjestingstjenester.

Plikt etter første ledd skal bare pålegges dersom

- a. det ikke er bærekraftige alternative tilgangsmuligheter tilgjengelige på rettfærdige og rimelige vilkår
- b. tillatelsen til bruk av frekvenser fastsetter at det kan være aktuelt å pålegge slike plikter, og
- c. det er uoverkommelige økonomiske eller fysiske hindringer knyttet til markedsbasert utbygging av infrastruktur basert på radiofrekvenser, og sluttbrukernes tilgang til nett eller tjenester derfor er sterkt begrenset eller fraværende.

Dersom pålegg etter første ledd ikke er tilstrekkelig for å bøte på sterke begrensninger i sluttbrukernes tilgang til nett eller tjenester og vilkårene etter andre ledd er oppfylt, kan departementet pålegge plikt til felles utnyttelse av aktiv infrastruktur.

Pålegg skal følge prosedyren i §§ 14-2 og 14-3 og revideres innen fem år.

Departementet kan gi forskrift om tilgang til infrastruktur for tjenester som bruker frekvenser.

§ 10-6 Kartlegging av bredbåndsdekning

Departementet skal kartlegge dekningen til elektroniske kommunikasjonsnett som kan levere bredbånd. Kartleggingen skal skje minst hvert tredje år og kan inkludere en prognose over fremtidig dekning.

Departementet kan, på bakgrunn av kartleggingen, jf. første ledd, identifisere geografiske områder hvor prognosene tilsier at det ikke vil bli bygget nett med svært høy kapasitet, eller at eksisterende nett ikke vil bli oppgradert til å yte minst 100 Mbit/s nedlastningshastighet.

I et område som er identifisert etter andre ledd, kan departementet oppfordre foretak og offentlige myndigheter om å opplyse om deres intensjoner om å bygge ut nett med svært høy kapasitet. Dersom et foretak eller en offentlig myndighet har intensjoner om å bygge ut nett med svært høy kapasitet i et slikt område, kan departementet kreve at andre aktører opplyser om hvorvidt de har intensjon om å bygge ut eller vesentlig oppgradere sitt nett i det samme området.

Departementet skal sørge for at opplysninger som hentes inn ved kartlegging av bredbåndsdekning, gjøres offentlig tilgjengelig så langt dataene ikke omfatter forretningssensitive opplysninger, kan skade nasjonal sikkerhet eller i henhold til Offenleglova skal unntas offentlighet.

Departementet skal sikre at sluttbrukerne har tilgang til søkeverktøy som gir oversikt over sluttbrukernes tilgang til bredbånd.

Departementet kan gi forskrift om kartlegging av bredbåndsdekning.

Kapittel 11. Frekvenser og satellittsystemer

§ 11-1 Nasjonal frekvensplan

Departementet skal fastsette en nasjonal plan for bruk av det elektromagnetiske frekvensspekteret. Den nasjonale frekvensplanen skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser og hensynet til å unngå skadelig interferens. Frekvensplanen fastsettes innenfor rammen av internasjonale overenskomster som Norge har sluttet seg til.

Nasjonal frekvensplan skal være offentlig tilgjengelig. Departementet kan bestemme at deler av nasjonal frekvensplan ikke skal være offentlig tilgjengelig av hensyn til nasjonal sikkerhet.

§ 11-2 Tillatelse til bruk av frekvenser

Frekvenser skal ikke tas i bruk uten at det foreligger tillatelse fra departementet.

Tildeling av frekvenser skal skje etter objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forholdsmessige kriterier.

Ved tildeling av frekvenser skal det tas hensyn til effektiv bruk av samfunnets ressurser gjennom bærekraftig konkurranse, fri bevegelse av tjenester, teknologi- og tjenestenøytralitet, harmonisert bruk av frekvenser og tilrettelegging for delt bruk.

Departementet kan tillate annen bruk av frekvenser enn det frekvensene er harmonisert for etter EØS-avtalen, dersom det i offentlig høring etter § 14-2 ikke er etterspørsel etter å bruke frekvensene på harmoniserte vilkår og annen bruk ikke forstyrrer bruk av frekvensene på harmoniserte vilkår i andre EØS-stater.

Departementet kan avslå en søknad om tillatelse til bruk av frekvenser i følgende tilfeller eller med følgende begrunnelse:

- a. Dersom det er nødvendig av hensyn angitt i tredje ledd.
 - b. For å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser.
 - c. Dersom det er sannsynlig at søkeren ikke vil oppfylle vilkårene som vil gjelde for tillatelsen.
 - d. Ved manglende betaling av gebyr eller avgift etter §§ 17-1 og 17-2, og ved manglende betaling av overtredelsesgebyr etter § 15-12 eller tvangsmulkt etter § 15-11.
 - e. Dersom det ikke utstedes relevant konsesjon etter kringkastingsloven.
- Departementet kan gi forskrift om tildeling og bruk av frekvenser.

§ 11-3 Tildeling når antall frekvenstillatelser begrenses

Departementet kan beslutte å begrense antallet frekvenstillatelser som skal tildeles, dersom dette er nødvendig av hensyn til brukernes interesser og for å fremme bærekraftig konkurranse.

For å fremme konkurranse, dekning, effektiv bruk av samfunnets ressurser, innovasjon og næringsutvikling eller for å sikre nødvendig tjenestekvalitet skal tildelingen når antall frekvenstillatelser begrenses etter første ledd, skje ved utvelgelsesprosedyrer etter kriteriene i § 11-2 andre ledd.

Departementet skal offentliggjøre og begrunne beslutningen om å begrense antall tillatelser, utvelgelsesprosedyrer, utvelgelseskriteriene og vilkår som skal knyttes til tillatelsen, og legge det frem for offentlig høring etter § 14-2.

Når utvelgelsesprosedyren er fastsatt, skal interesserte gis anledning til å søke om tillatelse til bruk av frekvenser.

Departementet kan gi forskrift om prosedyre for tildeling ved begrensning av antall tillatelser.

§ 11-4 Direktetildeling av frekvenstillatelser til særlige allmennyttige formål

Når det er nødvendig for å ivareta særlige allmennyttige formål, herunder nød- og beredskapstjeneste, forsvars- og forskningsformål og allmennkringkasting, kan departementet direktetildele frekvenstillatelse uten at kravene i § 11-3 andre til fjerde ledd kommer til anvendelse.

Departementet kan gi forskrift om tildeling av frekvenstillatelser til særlige allmennyttige formål.

§ 11-5 Vilkår for frekvenstillatelser

Ved tildeling av frekvenstillatelser kan departementet sette vilkår til

- a. tjeneste og teknologi frekvensene skal brukes til
- b. sikkerhet og funksjonalitet for å ivareta nasjonale sikkerhetshensyn
- c. faktisk og effektiv bruk av frekvensene, blant annet til delt bruk av frekvenser og klima- og miljøtiltak

- d. dekning og tjenestekvalitet
- e. tekniske og operasjonelle forhold for å unngå skadelig interferens og begrense risikoen ved elektromagnetisk stråling
- f. tillatelsens varighet
- g. rett til å selge, leie ut eller på annen måte overføre frekvensressurser omfattet av tillatelsen
- h. vederlag
- i. individuelle forpliktelser i samsvar med tilbud
- j. forpliktelser i henhold til internasjonale overenskomster, og
- k. forpliktelser knyttet til prøvedrift, forskning og annen eksperimentell bruk av frekvenser.

Vilkår etter første ledd, særlig med sikte på å sikre faktisk og effektiv bruk av frekvenser eller for å fremme dekning, kan blant annet gjelde

- a. felles bruk av passiv eller aktiv infrastruktur som er avhengig av frekvenser, eller felles bruk av frekvenser
- b. kommersielle avtaler om tilgang til gjesting i nett, og
- c. felles utbygging av infrastruktur for levering av nett eller tjenester som er avhengige av bruken av frekvenser.

§ 11-6 Krav til teknologi og tjeneste

Departementet kan sette forholdsmessige og ikke-diskriminerende krav til valg av teknologi for elektroniske kommunikasjonstjenester for å unngå skadelig interferens, beskytte liv og helse, sikre tjenestekvalitet, sikre effektiv og delt bruk av frekvenser eller for å oppfylle allmenne hensyn som nevnt i tredje ledd.

Departementet kan sette forholdsmessige og ikke-diskriminerende krav til hva slags elektronisk kommunikasjonstjeneste som kan tilbys på basis av frekvensressursene som gjøres tilgjengelige.

Departementet kan, når det er forholdsmessig, stille ikke-diskriminerende krav om at en elektronisk kommunikasjonstjeneste tilbys i nærmere avgrensede frekvensbånd, blant annet for å sikre

- a. liv og helse
- b. samfunnsviktige kringkastingsformål
- c. effektiv bruk av frekvenser, eller
- d. sosial samhörighet.

Departementet kan nekte bruk av annet enn én bestemt elektronisk kommunikasjonstjeneste i et særskilt frekvensbånd for å beskytte nød- og sikkerhetstjenester eller når det er nødvendig for å sikre andre allmenne hensyn.

Departementet kan endre teknologi- eller tjenestespesifikke restriksjoner.

Departementet kan gi forskrift om krav til teknologi og tjenester.

§ 11-7 Varighet for frekvenstillatelse

Ved fastsettelse av varighet for frekvenstillatelse etter § 11-5 første ledd bokstav f skal departementet ta særlig hensyn til

- faktisk og effektiv bruk
- innovasjon, næringsutvikling og effektive investeringer
- forbedret dekning
- å sikre nødvendig tjenestekvalitet, og
- å sikre bærekraftig konkurranse.

Ved vurderingen kan departementet også ta hensyn til å sikre likt utløpstidspunkt for tillatelse i ett eller flere frekvensbånd.

Departementet kan gi forskrift om varighet for frekvenstillatelse.

§ 11-8 Varighet for tillatelse til trådløse bredbåndstjenester

Tillatelse til bruk av frekvenser som er harmonisert innenfor EØS til trådløse bredbåndstjenester, skal ha varighet på minst 15 år. Dersom varigheten er kortere enn 20 år, skal departementet vurdere forlengelse av tillatelsen senest to år før tillatelsen utløper, og kan vedta forlengelse slik at tillatelsen får en varighet på minst 20 år.

Ved vurderingen av om tillatelsen skal forlenges skal det særlig legges vekt på kriteriene i § 11-7 og behovet for å oppfylle mål av allmenn interesse, herunder å sikre liv og helse, offentlig orden, offentlig sikkerhet eller forsvarsformål. Departementet kan nekte å forlenge tillatelse dersom innehaver ikke har overholdt krav fastsatt i eller i medhold av denne loven, herunder vilkår i tillatelsen.

- Departementet kan gjøre unntak fra første ledd når
- det er nødvendig for å imøtekomme harmoniseringsforpliktelser som omfatter avgrensede geografiske områder der tilgangen til høyhastighetsnett er alvorlig mangelfull eller fraværende
 - et prosjekt er av særlig kort varighet
 - tillatelsen er til prøvedrift, forskning eller annen eksperimentell bruk
 - tillatelsen er til bruk som kan sameksistere med trådløse bredbåndstjenester, eller
 - tillatelsen er til annen bruk som ikke faller inn under den harmoniserte bruken innenfor EØS.

Uten hensyn til første ledd, kan departementet fastsette samme utløpstidspunkt for tillatelse i ett eller flere bånd for å sikre likt utløpstidspunkt på tillatelse.

§ 11-9 Fornyelse av frekvenstillatelse

Departementet skal innen rimelig tid før utløpet av individuelle tillatelse til frekvenser som er harmonisert innenfor EØS, vurdere om en tillatelse skal fornyes. Dette gjelder ikke når adgangen til fornyelse er utelukket i tillatelsen.

Vurderingen etter første ledd skal være åpen, transparent og ikke-diskriminerende, og departementet skal særlig legge vekt på følgende momenter

- oppfyllelse av lovens formål
- oppnåelse av vedtatte politiske målsettinger, både nasjonale og europeiske
- harmoniseringsforpliktelser på europeisk nivå
- hvordan vilkår i den aktuelle tillatelsen er oppfylt
- behovet for å fremme konkurranse eller hindre mulig konkurransevridning
- behovet for å gjøre bruken av frekvenser mer effektiv på grunn av den teknologiske utviklingen eller markedsutviklingen, og
- behovet for å unngå alvorlige driftsforstyrrelser.

Dersom departementet vurderer å fornye frekvenstillatelse som er tildelt etter § 11-3, skal det skje etter åpne, transparente og ikke-diskriminerende prosedyrer, og vurderingen skal legges frem for offentlig høring etter § 14-2.

§ 11-10 Salg, utleie og annen overføring av tillatelse til bruk av frekvenser

Innehaver av frekvenstillatelse har rett til å selge, leie ut eller på annen måte overføre tillatelsen. Denne retten gjelder ikke for tillatelse direktetildelt etter § 11-4 eller der adgangen til salg, utleie eller annen overføring er begrenset i tillatelsen.

Departementet kan i særskilte tilfeller tillate salg, utleie eller annen overføring av frekvenstillatelse direktetildelt etter § 11-4 dersom vilkår for direktetildeling fortsatt vil være oppfylt. Departementet kan også i særskilte tilfeller etter søknad tillate salg, utleie eller annen overføring av frekvenstillatelse der retten til salg, utleie eller annen overføring er begrenset i tillatelsen.

Før salg eller annen varig overføring av frekvenstillatelse finner sted, skal innehaver informere departementet om den planlagte overføringen.

Innehaver skal informere departementet før utleie eller annen midlertidig overføring av frekvenstillatelse finner sted, dersom dette kan ha konkurranseskadelig virkning eller konsekvenser for nasjonal sikkerhet.

Innehaver skal informere departementet om endringer i eiersammensetning eller eierstruktur som kan ha konkurranseskadelig virkning.

Departementet kan gi pålegg om at salg, utleie eller annen overføring av frekvenstillatelse skal skje i samsvar med fastlagte prosedyrer samt på en måte som bidrar til å sikre konkurranse og harmonisert bruk av frekvensene i tråd med nasjonal frekvensplan. Departementet kan nekte salg, utleie eller annen overføring av frekvenstillatelse for å hindre konkurranseskadelig virkning og når det følger av hensyn som angitt i § 11-2 femte ledd.

Departementet skal offentliggjøre informasjon om salg og annen varig overføring av frekvenstillatelse.

Departementet kan gi forskrift om adgang til og vilkår for salg, utleie og annen overføring av frekvenstillatelse.

§ 11-11 Tiltak for å fremme konkurranse

Innehaver av tillatelse til bruk av frekvenser skal utnytte tildelte frekvensressurser effektivt og på en slik måte at det ikke er til skade for konkurransen.

Departementet kan pålegge salg eller utleie av frekvenstillatelse når det er nødvendig for å fremme bærekraftig konkurranse eller hindre konkurranseskadelig virkning.

Når det er nødvendig for å fremme bærekraftig konkurranse eller hindre konkurranseskadelig virkning, kan departementet ved tildeling, endring eller fornyelse av frekvenstillatelse blant annet beslutte å

- begrense mengden frekvenser ett eller flere foretak kan få tildelt
- reservere frekvenser til én eller flere aktører, eller
- pålegge forpliktelser om tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett og -tjeneste.

Tiltak etter andre og tredje ledd skal høres etter § 14-2.

Departementet kan gi forskrift om tiltak som gjelder tildeling, endring eller fornyelse av frekvenstillatelse, med sikte på å fremme konkurranse.

§ 11-12 Tilbakekall og endring av frekvenstillatelse

Departementet kan kalle tilbake eller endre en frekvenstillatelse dersom det er nødvendig

- for å sikre faktisk og effektiv bruk av frekvensene
- for å overholde harmoniseringsforpliktelser som følger av EØS-avtalen eller andre folkerettslige forpliktelser
- for å ivareta nasjonale sikkerhetshensyn og andre viktige samfunnshensyn
- for å fremme bærekraftig konkurranse
- for å hindre konkurranseskadelig virkning som følge av salg, utleie eller annen overføring av tillatelse eller som følge av endringer i eiersammensetning eller eierstruktur, eller
- på grunn av endret nasjonal lovgivning.

Vedtak etter første ledd skal høres etter § 14-2, og fattes av departementet.

Departementet kan kalle tilbake en frekvenstillatelse dersom det er nødvendig for å ivareta hensyn etter § 11-11 første ledd eller dersom vilkår for direktetildeling etter § 11-4 første ledd bortfaller.

§ 11-13 Rett til bruk av frekvenser tildelt andre

Politiet kan uten tillatelse etter § 11-2 ta i bruk

- frekvenser som er tildelt andre, og
- radioutstyr og annet utstyr som er beregnet på å forstyrre eller hindre lovlig elektronisk kommunikasjon og som ikke oppfyller kravene i forskrift gitt

med hjemmel i § 13-1 femte ledd, dersom vilkårene for identifisering av kommunikasjonsanlegg etter straffeprosessloven § 216 a tredje ledd andre punktum, identifisering eller lokalisering av kommunikasjonsanlegg etter straffeprosessloven § 216 b andre ledd bokstav c eller bruk av tvangsmidler for å avverge alvorlig kriminalitet etter straffeprosessloven § 222 d er oppfylt, eller vilkårene for bruk av tvangsmidler i forebyggende øyemed etter politiloven § 17 d foreligger.

Politiet og Forsvaret kan uten tillatelse etter § 11-2 ta i bruk frekvenser etter første ledd bokstav a og utstyr etter første ledd bokstav b for å uskadliggjøre droner og andre gjenstander dersom det er fare for liv, helse eller sikkerhet.

Etterretningstjenesten kan i særskilte tilfeller og i korte tidsrom uten tillatelse etter § 11-2 ta i bruk frekvenser etter første ledd bokstav a og utstyr etter første ledd bokstav b til identitetsfangning når dette er strengt nødvendig for å innhente informasjon om en person som omfattes av etterretningstjenesteloven § 4-2 første ledd.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet kan i særskilte tilfeller og i korte tidsrom uten tillatelse etter § 11-2 ta i bruk frekvenser etter første ledd bokstav a og utstyr etter første ledd bokstav b når dette er et nødvendig tiltak for forsvarlig sikring av lokaler, bygninger eller andre objekter som omfattes av sikkerhetsloven § 5-5, for å unngå at uvedkommende skaffer seg tilgang til sikkerhetsgradert informasjon.

Redningstjenesten kan uten tillatelse etter § 11-2 ta i bruk frekvenser etter første ledd bokstav a og utstyr etter første ledd bokstav b til identitetsfangning når det er nødvendig for gjennomføring av søk- og redningsoppdrag.

Frekvensbruken skal skje på en måte som i minst mulig grad griper inn i rettigheter som følger av allerede tildelte frekvenstillatelse.

Forsvaret, Etterretningstjenesten, redningstjenesten, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og politiet skal uten ugrunnet opphold varsle departementet når frekvenser som er tildelt andre, er tatt i bruk. Varsel skal angi frekvensområde, tidsrom og sted. Departementet avgjør om og i tilfelle når rettighetshavere skal informeres. Dersom det er nødvendig for å ivareta andre samfunnsviktige hensyn, kan departementet fatte vedtak om at bruken av frekvenser etter første til femte ledd skal opphøre uten forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16.

Departementet kan gi forskrift om bruk av frekvenser som er tildelt andre og som brukes av Forsvaret, Etterretningstjenesten, Forsvarets forskningsinstitutt, redningstjenesten, Nasjonal sikkerhetsmyndighet og politiet.

§ 11-14 Særskilt tillatelse til bruk av frekvenser for øvingsformål

Departementet kan gi Forsvaret, Etterretningstjenesten, Forsvarets forskningsinstitutt og politiet tillatelse til å bruke frekvenser nevnt i § 11-13 første ledd bokstav a eller som brukes til mottak fra satellitt, og tillatelse til å bruke utstyr nevnt i § 11-13 første ledd bokstav b. Tillatelsene kan bare gis for øvingsformål og på egnet område.

Departementet kan unntaksvis gi tillatelse til å bruke frekvenser nevnt i § 11-13 første ledd bokstav a eller som brukes til mottak fra satellitt, og tillatelse til å bruke utstyr etter § 11-13 første ledd bokstav b til andre enn Forsvaret, Etterretningstjenesten, Forsvarets forskningsinstitutt og politiet, for å ivareta særlige allmenntilgittige formål. Tillatelsene kan bare gis for øvingsformål og på egnet område.

Tillatelsen skal være geografisk og tidsmessig avgrenset. Tillatelser til Forsvarets forskningsinstitutt og Forsvaret, med unntak av Etterretningstjenesten, til bruk av frekvenser tildelt til offentlig mobilkommunikasjon skal i hovedsak bare gis til øvelser innenfor Forsvarets permanente øvingsområder. Departementet kan i særlige tilfeller gi tillatelse til Forsvarets forskningsinstitutt og Forsvaret til bruk av frekvenser tildelt til offentlig mobilkommunikasjon utenfor Forsvarets permanente øvingsområder når dette er nødvendig for å gjennomføre øvelsen.

Departementet skal varsle berørte parter og rettighetshavere i god tid før Forsvaret, Etterretningstjenesten, Forsvarets forskningsinstitutt, politiet eller andre som får tillatelse til å ta i bruk frekvenser etter første eller andre ledd, tar frekvensene i bruk. Dersom det er nødvendig for å ivareta andre samfunnsviktige hensyn, kan departementet fatte vedtak om at bruken av frekvenser etter første eller andre ledd skal opphøre uten forhåndsvarsel.

Frekvensbruken skal skje på en måte som i minst mulig grad griper inn i rettigheter som følger av allerede tildelte frekvenstillatelser.

Departementet kan gi forskrift om særskilt tillatelse til bruk av frekvenser for øvingsformål.

§ 11-15 Særskilt tillatelse til bruk av frekvenser til kriminalomsorgen

Departementet kan gi kriminalomsorgen tillatelse til å bruke frekvenser nevnt i § 11-13 første ledd bokstav a eller som brukes til mottak fra satellitt, og tillatelse til å bruke utstyr nevnt i § 11-13 første ledd bokstav b. Tillatelse kan bare gis for bruk i eller i tilknytning til fengsel med høyt sikkerhetsnivå. Departementet skal konsultere rettighetshavere før tillatelse gis.

Frekvensbruken skal skje på en måte som i minst mulig grad griper inn i rettigheter som følger av allerede tildelte frekvenstillatelser.

Dersom det er nødvendig for å ivareta andre samfunnsviktige hensyn, kan departementet fatte vedtak om at bruken av frekvenser etter første ledd skal opphøre uten forhåndsvarsel.

Departementet kan gi forskrift om særskilt tillatelse til bruk av frekvenser til kriminalomsorgen.

§ 11-16 Satellittsystemer

Departementet kan etter søknad gjennomføre innmelding av satellittsystemer til internasjonalt register.

Departementet kan gi forskrift om innmelding av satellittsystem, krav til søker og til søknaden, betaling av vederlag, og avgifter til Den internasjonale teleunionen.

§ 11-17 Regressansvar for skade voldt av romgjenstand

I den utstrekning Norge i henhold til internasjonal overenskomst har utbetalt erstatning for skade voldt av romgjenstand, kan departementet kreve regress hos ansvarlig virksomhet.

Departementet kan pålegge den som ber om oppskyting av romgjenstand, å stille sikkerhet gjennom forsikring eller garanti for erstatningsforpliktelse som den norske stat kan pådra seg etter internasjonal overenskomst som Norge har sluttet seg til.

Kapittel 12. Nummer, navn, domenenavn og adresser

§ 12-1 Planer for nummer, navn og adresser

Departementet fastsetter nummerplaner og planer for navn og adresser for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester. Departementet kan endre nummerplanene når det er nødvendig for å sikre effektiv og bærekraftig ressursforvaltning, blant annet for å reservere nummerressurser til andre formål.

Nasjonale nummerplaner skal være offentlig tilgjengelige. Departementet kan bestemme at deler av nasjonale nummerplaner ikke skal være offentlig tilgjengelige av hensyn til nasjonal sikkerhet.

Departementet kan utpeke andre offentlige organer eller private for administrering av nummerserier, nummer, navn og adresser for nærmere avgrensede formål, herunder adresseringsdatabaser.

Departementet kan gi forskrift om fastsettelse, bruk og endring av planer for nummer, navn og adresser og om internasjonale anrop, herunder om anrop i grenseområder. Departementet kan også gi forskrift om vilkår for utpekt offentlig organ eller private som administrerer nummer, navn eller adresser etter tredje ledd.

Kompetansen etter første til fjerde ledd omfatter også private nummerserier og nummer-, navn- og adresseressurser.

§ 12-2 Tillatelse til bruk av nummer, navn og adresser

Nummer, nummerserier, navn og adresser skal ikke tas i bruk uten at det foreligger tillatelse fra departementet. Dette gjelder ikke private ressurser.

Departementet kan gi tillatelse til bruk av nummer, nummerserier, navn og adresser i samsvar med de fastsatte nummerplanene. Dette inkluderer både tildelinger til tilbydere av elektronisk kommunikasjonsnett og -tjenester og andre virksomheter.

Tildeling av nummerressurser skal skje gjennom objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forholdsmessige prosedyrer. Departementet skal ikke begrense antallet nummertildelinger med mindre dette er nødvendig for effektiv nummerforvaltning. Departementet kan sette vilkår for tillatelsen.

Departementet kan gi forskrift om tillatelse til bruk av nummer, navn og adresser. Departementet kan gi forskrift om takstprinsipper og maksimalpriser for anrop til enkelte spesifikke nummerserier, både på sluttbruker- og grossistnivå.

Departementet kan ved tildeling eller forskrift pålegge plikter ved bruk av nummer over landegrensene innenfor EØS, herunder for bruk av nummer til maskin-til-maskin-formål og til bruk i Tingenes Internett, for å sikre oppfyllelse av regler om forbrukerbeskyttelse og andre nummerrelaterte regler i den staten hvor nummerressursene brukes. Departementet kan gi forskrift om internasjonal koordinering av nummertildelinger og håndhevelse av disse, herunder om tilbaketreking av ressurser.

§ 12-3 Pålegg om bruk av nummer, navn og adresser

Departementet kan gi pålegg om å ta i bruk og overta nummer, nummerserier, navn og adresser, samt å ta i bruk planer for nummer, navn og adresser.

Departementet kan gi nærmere forskrift om pålegg etter første ledd.

§ 12-4 Formidlingsplikt til nummer og prefiks

Tilbyder av offentlig elektronisk kommunikasjonsnett og tilbyder av offentlig nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste skal sikre at sluttbrukere kan få forbindelse med alle nummer i

- a. nasjonal nummerplan
- b. andre EØS-staters nummerplaner
- c. nummerserien +800 (Universal International Freephone Number (UIFN) (internasjonale gratisnummer)), og
- d. utenlandske nett og tjenester med landskode tildelt av ITU ved bruk av internasjonalt prefiks 00.

Formidlingsplikten gjelder ikke i tilfeller hvor B-abonnent har valgt å begrense tilgang fra A-abonnenter lokalisert i særskilte geografiske områder.

Formidlingsplikten etter første ledd bokstav b og c gjelder ikke dersom det ikke er teknisk eller økonomisk mulig for tilbyder å oppfylle formidlingsplikten.

Departementet kan pålegge tilbyder av offentlig elektronisk kommunikasjonsnett eller tilbyder av offentlig nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste å sperre tilgang til nummer eller tjeneste ved svindel eller misbruk. Departementet kan også pålegge slik tilbyder å holde tilbake relevante samtrafikkinntekter eller andre relevante inntekter.

Departementet kan gi forskrift om formidling av samtaler etter første ledd og sperring og sanksjoner etter tredje ledd, og om formidling av nummer til og fra andre internasjonale geografiske områder enn nevnt i andre ledd.

§ 12-5 Informasjon til nummeropplysningstjenester

Tilbyder av nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste skal på rimelig anmodning og uten hinder av taushetsplikten i § 3-10 melde opplysninger om nummer, navn og adresser og tilknyttede sluttbrukere til nummeropplysningsvirksomhet som tilbyr offentlig tilgjengelige nummeropplysningstjenester for å legge til rette for formidling av nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste. Dette gjelder ikke opplysninger om sluttbrukere som har hemmelig nummer, jf. § 4-18, eller som har reservert seg mot at informasjonen utleveres til bruk i offentlig tilgjengelige nummeropplysningstjenester.

Informasjon etter første ledd skal stilles til rådighet for nummeropplysningsvirksomhet som tilbyr offentlig tilgjengelige nummeropplysningstjenester på en objektiv og ikke-diskriminerende måte og til kostnadsorientert pris, og skal oppdateres fortløpende. Nummeropplysningsvirksomhet omfatter ikke verdiøkende virksomhet i egen eller andres salgs- og markedsføringsøyemed til annen bruk enn offentlig nummeropplysningstjeneste.

Departementet kan gi forskrift om krav til tilbydere av nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjeneste, nummeropplysningsvirksomheter, og om sluttbrukeres plikter og rettigheter når det gjelder nummeropplysningstjenester.

§ 12-6 Database

Departementet kan gi pålegg om bruk av databaser som anvendes i forbindelse med elektronisk kommunikasjon og som inneholder opplysninger om eller er knyttet til nummer, navn eller adresser.

Departementet kan utpeke en organisasjon for administrasjon av slike databaser.

Departementet kan gi forskrift om utpeking og bruk av databaser etter denne bestemmelsen.

§ 12-7 Domenenavn

Norid AS er registerenhet for de norske landkodeloppdomenene, og skal blant annet drifte og administrere navnetjenesten og registreringstjenesten for .no.

En registerenhet kan, etter tilrådning av departementet, få delegert ansvaret til å administrere andre toppdomener av nasjonal betydning av den internasjonale domeneforvalteren. Hvert norsk landkodedoppdomene eller toppdomene av nasjonal betydning kan kun administreres av én registerenhet.

Registerenheten fastsetter tildelingskriterier innenfor rammen av lov og forskrift. Tildelingsreglene for domenenavn under norske landkodedoppdomener og toppdomener av nasjonal betydning skal være offentlig tilgjengelige. Forvaltningsloven gjelder ikke ved tildeling av domenenavn.

Registerenheten for norske landkodedoppdomener eller toppdomener av nasjonal betydning skal benytte domeneforhandlere til deler av registreringsprosessen, og skal gi domeneforhandlerne tilgang til registreringstjenesten på ikke-diskriminerende vilkår.

Registrering av et domenenavn gir domeneabonnenten en bruksrett til domenenavnet. Domeneabonnenten er selv ansvarlig for bruken av domenenavnet.

Norid AS skal sørge for at det etableres en klageordning for behandling av tvistesaker om registrering av norske domenenavn. Dersom det blir flere registerenheter for domenenavn, vil disse også omfattes av klageordningen. Registerenhetene skal gjennomføre klageorganets avgjørelser.

Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om vilkår for administreringen av norske landkodedoppdomener og andre toppdomener av nasjonal betydning, herunder om en registerenhets administrering av slike domener, leveranse av navnetjenester eller infrastrukturtenester som et ledd i disse. Departementet kan gi forskrift om krav til domeneforhandlere og hva som skal registreres.

Departementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift om klageordningen, inkludert hvem klageordningen skal omfatte, hvilke klagesaker klageorganet skal behandle, saksbehandlingsregler og finansieringen av klageordningen.

Departementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift med krav til sikkerhet, herunder om entydig identifikasjon av domeneabonnent.

§ 12-8 Forskrift om gjennomføring av toppnivådomener

Departementet kan gi forskrift om toppnivådomener, herunder om toppnivådomenet .eu.

Kapittel 13. Tillatt utstyr

§ 13-1 Innførsel, omsetning og bruk av utstyr

Radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr som omfattes av internasjonal overenskomst som Norge har sluttet seg til, og som skal bringes i omsetning, gjøres tilgjengelig på markedet eller settes i drift, må oppfylle krav fastsatt i eller i medhold av denne loven. Slike krav

omfatter blant annet krav til sikkerhet, elektromagnetisk kompatibilitet, effektiv bruk av det elektromagnetiske frekvensspekteret, tilgjengelighet og krav til prosedyrer og merking.

Radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr som skal brukes til formål og tillatelser etter § 11-13, § 11-14 første ledd og § 11-15 og som ikke tilfredsstiller nærmere krav fastsatt i eller med hjemmel i denne loven, kan innføres og overleveres. Den som innfører utstyret, skal ha skriftlig avtale med Forsvaret, Etterretningstjenesten, Forsvarets forskningsinstitutt, Kriminalomsorgen, Nasjonal sikkerhetsmyndighet, politiet eller redningstjenesten, som utstyret skal overleveres til.

Innførsel og overlevering av radioutstyr som ikke omfattes av første eller andre ledd, krever tillatelse fra departementet. Departementet kan fastsette vilkår for tillatelsen og gjøre unntak fra kravet om tillatelse.

Departementet kan pålegge stans i innførsel, omsetning og bruk av utstyr etter andre ledd når det medfører trusler mot nasjonal sikkerhet eller fare for liv og helse, eller dersom utstyret ikke brukes i tråd med formålet.

Departementet kan gi forskrift om krav til og vilkår for å bringe radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr i omsetning, gjøre det tilgjengelig på markedet og sette det i drift. Departementet kan gi forskrift om registrering av forhandlere av radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr.

§ 13-2 Utstyr som er beregnet på å forstyrre elektronisk kommunikasjon

Radioutstyr og annet utstyr som er beregnet på å forstyrre eller hindre lovlig elektronisk kommunikasjon, er ikke tillatt å innføre, besitte, bringe i omsetning, gjøre tilgjengelig på markedet, sette i drift eller bruke. Forbudet gjelder ikke for innførsel og overlevering etter § 13-1 andre og tredje ledd, og bruk etter §§ 11-13, 11-14 og 11-15.

§ 13-3 Forskrift om teknisk kontrollorgan

Departementet kan gi forskrift om krav til teknisk kontrollorgan.

Kapittel 14. Saksbehandlingsregler

§ 14-1 Forholdet til forvaltningsloven

Når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov, gjelder forvaltningsloven for behandling av saker etter denne lov.

§ 14-2 Høring av enkeltvedtak

Alle interesserte aktører skal gis anledning til å uttale seg innenfor en rimelig frist før det fattes enkeltvedtak som kan ha betydelig innvirkning på det relevante marked. Det samme gjelder før det fattes avgjørelser etter §§ 2-3, 9-3, 10-2, 10-5, 11-2, 11-3, 11-9, 11-11 og 11-

12. Kravet til høring gjelder ikke for enkeltvedtak som fattes med hjemmel i § 12-7, § 14-3 femte ledd, §§ 16-2 og 16-3.

Forslag til enkeltvedtak og uttalelser etter første ledd publiseres på Nasjonal kommunikasjonsmyndighets hjemmeside, men likevel slik at opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, unntas fra offentlighet. Offentleglova § 12 gjelder tilsvarende.

Første og andre ledd begrenser ikke varslingsplikten etter forvaltningsloven § 16.

§ 14-3 *Konsultasjonsprosedyre*

Når Nasjonal kommunikasjonsmyndighet fatter vedtak etter § 6-2 fjerde ledd, § 6-4 første, andre, tredje og sjette ledd, § 6-5, § 6-6, § 9-1 andre og tredje ledd, § 10-3 og § 10-5 første og tredje ledd som kan påvirke handelen mellom EØS-statene, skal et begrunnet utkast til vedtak offentliggjøres og sendes til EFTAs overvåkningsorgan, kompetente myndigheter i EØS og BEREC for konsultasjon med sikte på europeisk harmonisering. EFTAs overvåkningsorgan, BEREC og kompetente myndigheter i EØS kan komme med merknader til forslaget innen en frist på én måned etter konsultasjonsprosedyrens start. Når vedtak etter § 9-1 får betydning for pliktene etter § 6-4, skal utkast til vedtaket om å gjøre et tilbud bindende vedlegges notifiseringen. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal ta tilbørlig hensyn til eventuelle merknader når vedtak fattes.

Når utkastet til vedtak definerer nye markeder etter § 6-2 fjerde ledd eller fastsetter at et foretak alene eller sammen med andre har sterk markedsstilling etter § 6-1, forlenges merknadsfristen til EFTAs overvåkningsorgan til tre måneder etter konsultasjonsperiodens start dersom EFTAs overvåkningsorgan mener at utkastet utgjør en handelshindring i strid med EØS-avtalen, eller er i alvorlig tvil om utkastet er i samsvar med EØS-retten.

EFTAs overvåkningsorgan kan innen fristen i andre ledd kreve at utkast til vedtak trekkes tilbake eller endres, eller oppheve forbeholdet etter andre ledd.

Når EFTAs overvåkningsorgan har alvorlig tvil om utkastet etter første ledd utgjør en handelshindring i strid med EØS-avtalen eller om forslaget er i samsvar med EØS-retten, utvides perioden før vedtak kan fattes med ytterligere tre måneder fra det tidspunktet EFTAs overvåkningsorgan informerer Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og BEREC om dette. I tremånedersperioden skal EFTAs overvåkningsorgan, BEREC og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet samarbeide for å identifisere hensiktsmessige og effektive tiltak. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal ta størst mulig hensyn til EFTAs overvåkningsorgans og BERECs uttalelser, og kan innen utløpet av tremånedersperioden enten endre, trekke tilbake eller opprettholde sitt utkast til vedtak.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal trekke tilbake utkast til vedtak innen seks måneder etter at EFTAs overvåkningsorgan har krevd det etter tredje og fjerde ledd.

EFTAs overvåkningsorgan kan innen én måned etter fristen i fjerde ledd gi en anbefaling om at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal endre eller trekke tilbake utkastet til vedtak, eller fatte en beslutning om å oppheve sine forbehold etter fjerde ledd. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal innen én måned etter at anbefalingen er avgitt eller reservasjonen er trukket, oversende det endelige vedtaket til EFTAs overvåkningsorgan og BEREC. Fristen kan forlenges dersom det er nødvendig for å gjennomføre en offentlig høring, jf. § 14-2.

Når BEREC er enig med EFTAs overvåkningsorgan i at det foreligger alvorlig tvil om utkast til vedtak med hjemmel i §§ 9-1 og 10-3 er i samsvar med EØS-retten, kan EFTAs overvåkningsorgan i løpet av fire måneder etter konsultasjonsprosedyrens start kreve at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet trekker tilbake utkastet. EFTAs overvåkningsorgans vedtak skal inneholde en detaljert og objektiv analyse av grunnene til at Nasjonal kommunikasjonsmyndighets utkast til vedtak ikke bør vedtas, og konkrete forslag til endring av vedtaket.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan når som helst trekke tilbake utkast til vedtak og skal ta tilbørlig hensyn til merknader fra EFTAs overvåkningsorgan før vedtak fattes.

Når det haster av hensyn til å sikre konkurransen eller ivareta brukernes interesser, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet i særlige tilfeller fatte midlertidige vedtak uten forutgående konsultasjon. Dersom Nasjonal kommunikasjonsmyndighet vil forlenge eller videreføre det midlertidige vedtaket, skal prosedyrene i første og andre ledd følges.

Departementet kan gi forskrifter om konsultasjonsprosedyren og gjennomføring av BEREC-regelverk.

§ 14-4 *Instruksjonsadgang*

Departementet kan pålegge Nasjonal kommunikasjonsmyndighet å behandle saker innenfor lovens virkeområde.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan ikke instrueres i den enkelte sak ved behandling av saker etter kapittel 6 til 9 og §§ 10-2, 10-3, 16-1 og 16-2.

§ 14-5 *Saksbehandlingstid ved søknad om frekvenstillatelse*

Søknad om tillatelse til bruk av frekvenser i det elektromagnetiske frekvensspekteret skal avgjøres uten ugrunnet opphold og senest seks uker fra søknaden er mottatt. Fristen for behandling av en søknad om tildeling av frekvensressurser kan forlenges til åtte måneder ved tildeling etter § 11-3, jf. § 11-2.

For søknad om frekvenser som er omfattet av en folkerettslig plikt til å koordinere frekvenser i forhold til andre staters frekvensbruk, løper tidsfristen fra det tidspunkt svar på koordineringsforespørselen er mottatt.

Saksbehandlingsfristene i første ledd gjelder ikke når andre frister følger av internasjonale overenskomster om bruk av radiofrekvenser eller satellittbaneposisjoner som Norge har sluttet seg til.

§ 14-6 Saksbehandlingstid ved søknad om bruk av nummer

Søknad om tillatelse til bruk av nummer som er reservert til særlige formål, skal avgjøres uten ugrunnet opphold og senest tre uker fra korrekt og fullstendig søknad er mottatt. Saksbehandlingstiden for tildelinger av nummer kan i særlige tilfeller forlenges med inntil tre uker.

§ 14-7 Utveksling av informasjon mellom nasjonale myndigheter

Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og Konkurransetilsynet gjensidig og etter forespørsel utveksle nødvendig informasjon. Departementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan utveksle taushetsbelagt informasjon med andre nasjonale myndigheter når dette er nødvendig for å oppfylle kravene i denne loven og i sikkerhetsloven.

Myndigheten som mottar informasjon etter første ledd, skal ikke uten skriftlig samtykke fra avsenderorganet gi innsyn i informasjon som på tidspunktet for utveksling var unntatt offentlighet av avsenderorganet etter offentleglova §§ 12, 14, 15 eller §§ 20 til 26. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal ikke uten samtykke fra Konkurransetilsynet gi innsyn i informasjon som er omfattet av konkurranseloven §§ 26 og 27.

§ 14-8 Utlevering av informasjon for å oppfylle EØS-avtalen og andre internasjonale avtaler

Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal departementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet utlevere informasjon til EFTAs overvåkningsorgan når det er fremmet en begrunnet forespørsel og informasjonen er nødvendig og forholdsmessig for gjennomføringen av oppgaver pålagt gjennom EØS-avtalen. Departementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan utlevere informasjon til BEREC, ENISA og andre EØS-staters myndigheter i den grad det er nødvendig for å utføre oppgaver etter denne loven. Den opplysningen gjelder, skal informeres om viderefremming av taushetsbelagt informasjon dersom opplysningene opprinnelig er innhentet fra vedkommende.

For å oppfylle Norges øvrige avtaleforpliktelser overfor annen stat eller internasjonal organisasjon kan departementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndig-

het, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, gi myndigheter i andre stater eller tilsvarende organer i internasjonale organisasjoner opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk, vedkommende stats eller organisasjons regulering på området for elektronisk kommunikasjon.

Ved utlevering av opplysninger etter første og andre ledd skal departementet og Nasjonal kommunikasjonsmyndighet stille som vilkår at opplysningene bare kan formidles videre med samtykke fra departementet eller Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, og for det formålet som samtykket omfatter.

Departementet kan gi forskrift om utlevering av opplysninger etter bestemmelsen.

§ 14-9 Unntak fra forvaltningens taushetsplikt mv.

Departementet kan uten hinder av taushetsplikten etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 eller avtalebestemt taushetsplikt offentliggjøre opplysninger om avtalevilkårene til tilbyder av elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester i det omfang dette er nødvendig for å sikre at kravene om tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester blir oppfylt.

Tilsvarende kan opplysninger innhentet etter § 15-2 offentliggjøres dersom dette vil kunne bidra til å fremme bærekraftig konkurranse.

Ved offentliggjøring etter første og andre ledd skal det gis forutgående skriftlig underretning, og det skal tas hensyn til virksomhetens berettigede interesse i å bevare forretningshemmeligheter.

Taushetsbelagte opplysninger om tekniske innretninger eller løsninger skal ikke offentliggjøres.

Kapittel 15. Tilsyn og sanksjoner

§ 15-1 Tilsyn

Departementet skal føre tilsyn med at krav fastsatt i eller i medhold av loven er oppfylt. Departementet og den departementet utpeker, kan benytte bistand fra andre ved utførelsen av tilsynet, og kan uten forhåndsvarsel ta stikkprøver og foreta målinger og annen kontroll.

Departementet kan gi forskrift og fatte enkeltvedtak om tilsyn og tilsynskompetanse, og om behandlingen av personopplysninger som mottas ved gjennomføring av tilsynsoppgaver.

§ 15-2 Opplysnings- og utleveringsplikt

Departementet kan kreve opplysninger fra enhver, herunder personopplysninger, når det er nødvendig for å gjennomføre bestemmelsene i denne loven, vedtak gitt i medhold av loven eller forpliktelser som følger av internasjonale overenskomster som Norge har sluttet seg til.

Departementet kan fastsette frister og i hvilken form opplysningene skal gis, og skal informere om hva opplysningene skal brukes til. Departementet kan kreve at opplysningene gis i et standardisert format dersom dette er nødvendig og forholdsmessig.

På samme vilkår som i første ledd kan departementet kreve utlevert eksisterende dokumenter og annen informasjon innenfor nærmere frister.

Den som blir pålagt å gi opplysninger eller utlevere dokumenter eller annen informasjon, skal gi dette til departementet uten hinder av lovbestemt eller avtalebestemt taushetsplikt. Opplysnings- og utleveringsplikten omfatter også sikkerhetsgraderte opplysninger om elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester, tilhørende fasiliteter og infrastruktur knyttet til drifts- og styringssystemene, herunder fremtidige endringer i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester.

Departementet kan gi forskrift om opplysnings- og utleveringsplikten, herunder om behandlingen av personopplysninger. Pålegg om å gi opplysninger og utlevere dokumentasjon og annen informasjon kan påklages etter forvaltningsloven § 14.

§ 15-3 *Medvirkning ved tilsyn*

Den som er gjenstand for tilsyn, har plikt til å sørge for at departementet har uhindret adgang til elektronisk kommunikasjonsnett, tilhørende fasiliteter, lokaler og områder. Nødvendig dokumentasjon og informasjon skal gjøres tilgjengelig for departementet. Den det føres tilsyn med, kan pålegges å være til stede med relevant personell under tilsynet.

Den som er gjenstand for tilsyn, har plikt å skaffe til veie radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr som departementet ber om å få utlevert eller tilsendt for nærmere kontroll, selv om utstyret ikke er tilgjengelig på lager. Utstyret som er gjenstand for tilsyn, skal vederlagsfritt overleveres til departementet.

§ 15-4 *Internkontroll*

Departementet kan gi pålegg om etablering eller endring av interne kontrollsystem for å sikre at kravene fastsatt i eller i medhold av denne loven er oppfylt. Det skal utarbeides dokumentasjon som viser at kravene til internkontroll er oppfylt. Dokumentasjonen skal oversendes til departementet på forespørsel.

Departementet kan gi forskrift om internkontroll og om dokumentasjon i forbindelse med internkontroll.

§ 15-5 *Pålegg om retting og opphør av ulovlige forhold*

Departementet kan gi pålegg om retting eller opphør av ulovlige forhold og fastsette vilkår for å sikre etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av denne loven. Departementet kan som ledd i dette blant annet pålegge tilbyder å inngå avtaler med andre tilbydere el-

ler med sluttbrukere, og kan også pålegge tilbyder å ta inn nye avtalevilkår eller endre utformingen i slike avtaler.

Departementet kan gjennomføre særskilte tiltak ved brudd på vilkår i tillatelse, plikter pålagt tilbyder med sterk markedsstilling eller plikter som gjelder for tilbyder av leveringspliktig tjeneste og spesielle samfunnsplågte oppgaver.

Departementet kan gi pålegg om tiltak for å hindre utstråling fra radio- og terminalutstyr og ethvert annet utstyr, gjenstand eller innretning som medfører eller kan medføre forstyrrelse av elektronisk kommunikasjon. Tiltakene som pålegges skal være forholdsmessige og basert på en helhetsvurdering av partenes og samfunnets interesser.

Pålegg om retting eller opphør kan kreves gjennomført umiddelbart eller innen en fastsatt tidsfrist.

§ 15-6 *Tilbakekall*

Når det foreligger alvorlige eller gjentatte brudd på vilkår i tillatelser eller autorisasjoner gitt i eller i medhold av denne loven og departementet har gitt pålegg etter § 15-5 eller ilagt tvangsmulkt § 15-11 uten at overtredelsen opphører, kan departementet kalle tilbake den aktuelle tillatelsen eller autorisasjonen. Departementet kan kalle tilbake tillatelser og autorisasjoner uten å gi nye pålegg om retting dersom innehaver begår nye tilsvarende eller lignende brudd.

Departementet kan kalle tilbake tillatelse gitt i medhold av denne lov ved manglende betaling av gebyr, sektoravgift eller vederlag etter §§ 17-1 og 17-2, og ved manglende betaling av overtredelsesgebyr etter § 15-12.

Departementet kan kalle tilbake radioamatørlisens når innehaver har opptrådt i strid med forskrift om radioamatørlisens.

Departementet kan tilbakekalle retten til å bruke nummerressurser over landegrensene ved overtredelser av vilkårene for tillatelsen, jf. § 12-2 femte ledd.

Tillatelser etter denne loven kan kalles tilbake uten forutgående pålegg eller forhåndsvarsel dersom brudd på vilkår i tillatelsen utgjør en alvorlig og umiddelbar fare for liv, helse eller sikkerhet.

§ 15-7 *Stenging*

Departementet kan stenge elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og stanse bruk av radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr når det ikke foreligger nødvendig tillatelse etter denne loven, når pålegg etter §§ 15-5 eller 15-11 ikke er oppfylt, eller når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlig fare for liv, helse eller sikkerhet eller forårsake skadelig interferens. Departementet kan også stenge andre installasjoner som forstyrrer elektronisk kommunikasjon, når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlig fare for liv, helse eller sik-

kerhet. Manglende betaling av overtredelsesgebyr etter § 15-12 kan også føre til stenging.

Når fortsatt drift eller bruk kan medføre alvorlig og umiddelbar fare for liv, helse eller sikkerhet, kan stenging skje uten forhåndsvarsel.

Departementet kan kreve bistand fra tilbydere som tilbyr andre tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester, og kan pålegge disse å gjennomføre stenging. Departementet kan kreve bistand fra politiet når det er nødvendig for å gjennomføre stengingen.

§ 15-8 Pålegg om stans i omsetning og tilbakekall av radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr

Departementet kan gi pålegg om stans i omsetning av radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr og om gjennomføring av tiltak for å kalle tilbake utstyr som er omsatt, dersom bruk av utstyret kan medføre fare for liv, helse eller eiendom, medføre trusler mot sikkerhet eller elektromagnetisk kompatibilitet, medføre uhensiktsmessig bruk av det elektromagnetiske frekvensspektret, føre til manglende tilgjengelighet eller strider mot andre krav i forskrift fastsatt med hjemmel i § 13-1 femte ledd.

Departementet kan forby innførsel av utstyr som ikke er i samsvar med krav fastsatt i forskrift med hjemmel i § 13-1 femte ledd, eller utstyr etter § 13-2 som er beregnet på å forstyrre elektronisk kommunikasjon.

§ 15-9 Inndragning og destruksjon av utstyr

Departementet kan inndra utstyr ved alvorlige eller gjentatte brudd på vedtak fattet etter §§ 15-5, 15-7 eller 15-8.

Inndragning kan skje umiddelbart og uten forhåndsvarsel dersom bruk av utstyret kan medføre alvorlig og umiddelbar fare for liv, helse eller sikkerhet, og det ikke er sannsynlig at andre sanksjoner etter kapittel 15 vil forhindre ulovlig bruk eller tilgjengeliggjøring på markedet. Departementet kan kreve bistand fra politiet når det er nødvendig for å gjennomføre inndragning.

Inndragning kan kun foretas når alvorlighetsgraden og varigheten av den rettsstridige handlingen gjør inndragningen forholdsmessig.

Departementet kan destruere det inndratte utstyret. Destruksjon kan tidligst skje seks måneder etter at klagefristen i det endelige vedtaket om inndragning har utløpt, og vedtaket ikke har blitt gjenstand for omgjøring eller domstolskontroll. Ved inndragning og destruksjon av utstyr for å forhindre tilgjengeliggjøring på markedet skal reglene i forordning (EF) nr. 765/2008 artikkel 19, jf. EØS-vareloven § 2, følges.

§ 15-10 Tilbakebetaling mellom tilbydere

Tilbyder som har betalt en høyere pris enn hva som er fastsatt i medhold av denne loven, kan kreve overpri-

sen tilbakebetalt. Dette gjelder også overpris som følge av brudd på plikten til ikke-diskriminering.

På forespørsel fra den berettigede kan departementet fatte enkeltvedtak om tilbakebetaling av overpris mellom tilbydere. Ved vurderingen av om det bør fattes vedtak om tilbakebetaling, skal det blant annet tas hensyn til tilbakebetalingsbeløpets størrelse og om det i tidligere perioder for den aktuelle tjenesten har blitt tatt for lav pris. Departementets avgjørelse om ikke å fatte vedtak om tilbakebetaling, kan ikke påklages.

Det skal beregnes renter av tilbakebetalingskravet i samsvar med forsinkelsesrenteloven. Frem til forsinkelsesrenten begynner å løpe skal Norges Banks pengemarkedsrente tillagt fire prosentpoeng benyttes som rentesats.

§ 15-11 Tvangsmulkt

Departementet kan ilegge tvangsmulkt for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne lov blir etterlevd.

Tvangsmulkten kan ilegges som en løpende mulkt eller som et beløp som forfaller ved hver overtredelse. Tvangsmulkt påløper ikke dersom etterlevelse blir umulig og årsaken til dette ikke ligger hos den ansvarlige.

Departementet kan i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt.

Departementet kan gi forskrift om tvangsmulkt.

§ 15-12 Overtredelsesgebyr

Departementet kan ilegge fysiske personer og foretak overtredelsesgebyr dersom personen, foretaket eller noen som handler på vegne av foretaket, forsettlig eller uaktsomt

- a. overtrer § 2-1 første til tredje ledd (registreringsplikt), § 2-2 første ledd (krav til registrering ved maritim oppgjørsvirksomhet), § 2-3 første ledd (alle-til-alle-kommunikasjon og samvirke mellom tjenester), § 2-5 (taushetsplikt ved tilgang og samtrafikk), § 2-7 første eller andre ledd (prosjektering, installasjon, vedlikehold og sammenkobling av elektroniske kommunikasjonsnett), § 2-8 første ledd (entydig identifisering av sluttbruker), § 2-9 første ledd (register over sluttbrukere), § 2-10 første til fjerde ledd (anrop til nødmeldetjeneste og geografisk lokalisering av nødanrop), § 2-11 første ledd (eCall), § 3-1 første, tredje eller fjerde ledd (sikkerhet i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester), § 3-2 første eller andre ledd (varsling til abonnent og bruker ved sikkerhetshendelser), § 3-3 første ledd (varsling ved sikkerhetshendelser), § 3-6 første ledd (formidling av viktig melding), § 3-7 første til tredje ledd (datasenter), § 3-8 andre, tredje eller femte til åttende ledd (tillatte bruksbegrensninger), § 3-10 første, andre eller fjerde ledd (taushetsplikt), § 3-11 første ledd (sletting av data), § 3-12

første ledd (tilrettelegging for lovbestemt tilgang til informasjon), § 3-13 første eller andre ledd (plikt til lagring av IP-adresser), § 3-14 første eller fjerde ledd (utlevering av IP-adresser), § 3-15 første ledd (bruk av informasjonskapsler mv.), § 4-1 (likebehandling), § 4-3 første ledd (leveringsvilkår og offentliggjøring), § 4-4 første eller andre ledd (opplysningsplikt før avtaletilbud), § 4-5 første eller andre ledd (avtalesammendrag og avtalevilkår), § 4-6 første, fjerde eller femte ledd (bindingstid, varslingsplikt og oppsigelse), § 4-8 første eller andre ledd (kontroll av forbruk), § 4-9 første eller andre ledd (kontroll av kostnader), § 4-11 første til fjerde ledd (tiltak ved uteblitt betaling), § 4-12 (koblingssalg), § 4-13 (tilgang til e-post etter oppsigelse av avtale), § 4-14 første til femte ledd (bytte av internetttilgangstjeneste), § 4-17 første til fjerde ledd (nummerportabilitet), § 4-18 første ledd (hemmelig nummer), § 4-19 (unntak fra mikroforetak som tilbyder), § 5-4 (avhendelse av aksessnettet), § 7-3 andre ledd (krav til rimelig anmodning), § 7-6 fjerde ledd (regnskapsmessig skille), § 7-9 første ledd (strukturelt og regnskapsmessig skille for ene- og særrettsvirksomheter), § 7-10 fjerde ledd (tilbyder som kun er aktiv i grossistmarkedet), § 7-13 andre ledd (funksjonelt skille), § 7-14 første ledd (frivillig utskillelse av aksessnett), § 8-1 første eller tredje ledd (tilgang til adgangskontrolltjenester for radio og fjernsyn), § 9-2 første eller tredje ledd (krav til tilbud om saminvestering), § 11-2 første ledd (tillatelse til bruk av frekvenser), § 11-10 første eller tredje til femte ledd (salg, utleie og annen overføring av tillatelse til bruk av frekvenser), § 11-11 første ledd (tiltak for å fremme konkurranse), § 12-2 første ledd (tillatelse til bruk av nummer, navn og adresser), § 12-4 første ledd (formidlingsplikt til nummer og prefiks), § 12-5 første eller andre ledd (informasjon til nummeropplysningstjenester), § 13-1 første til tredje ledd (omsetning av utstyr), § 13-2 (utstyr som er beregnet på å forstyrre elektronisk kommunikasjon) eller § 15-3 (medvirkning ved tilsyn)

- b. overtrer forskrift gitt med hjemmel i loven, når det er fastsatt i forskriften at overtredelsen kan medføre slik sanksjon
- c. overtrer enkeltvedtak fastsatt med hjemmel i § 2-3 andre eller tredje ledd (alle-til-alle-kommunikasjon og samvirke mellom tjenester), § 2-4 andre ledd (krav til nett, tjeneste, tilhørende utstyr og fasiliteter), § 2-6 første til tredje ledd (måling og informasjon om kvalitet), § 2-11 andre ledd (eCall), § 2-12 fjerde ledd (sikring og fortsatt levering ved konkurs hos tilbyder mv.), § 3-1 femte til syvende ledd (sikkerhet i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester), § 3-5 første ledd (begrensninger i markedsadgang), § 3-6 andre ledd (formidling av viktig mel-

- ding), § 3-7 andre, fjerde eller femte ledd (datasenter), § 3-8 første ledd (tillatte bruksbegrensninger), § 4-3 andre ledd (leveringsvilkår og offentliggjøring), § 5-1 første eller femte ledd (leveringspliktige tjenester), § 5-2 andre ledd (finansiering av leveringspliktige tjenester), § 5-3 første ledd (spesielle samfunnsplågte oppgaver), § 6-4 tredje, femte eller sjette ledd (plikter for tilbyder med sterk markedsstilling), § 6-6 første ledd (transnasjonale markeder), § 7-1 første eller andre ledd (tilgang til anleggsinfrastruktur), § 7-2 første til femte ledd (tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester), § 7-4 første til fjerde ledd (offentliggjøring og standardtilbud), § 7-5 første, tredje eller fjerde ledd (ikke-diskriminering), § 7-6 første eller fjerde ledd (regnskapsmessig skille), § 7-7 første eller fjerde til sjette ledd (pris- og regnskapsregulering), § 7-10 første eller tredje ledd (tilbyder som kun er aktiv i grossistmarkedet), § 7-11 første ledd (prisregulering mv. av sluttbrukertjenester), § 7-12 andre, fjerde eller femte ledd (overgang fra eldre infrastruktur), § 7-13 første eller tredje ledd (funksjonelt skille), § 7-14 fjerde eller femte ledd (frivillig utskillelse av aksessnett), § 8-1 første ledd (tilgang til adgangskontrolltjenester for radio og fjernsyn), § 9-1 andre til fjerde ledd (saminvestering i nye nett med svært høy kapasitet), § 9-2 fjerde ledd (krav til tilbud om saminvestering), § 9-3 sjette ledd (prosedyre for å gjøre tilbud om tilgang og saminvestering bindende), § 10-2 første ledd (plikt til samlokalisering for tilbydere), § 10-3 første til tredje ledd (tilgang til nett og tilhørende fasiliteter i og utenfor bygninger), § 10-5 første eller tredje ledd (tilgang til infrastruktur for tjenester som bruker frekvenser), § 10-6 tredje ledd (kartlegging av bredbåndsdekning), § 11-10 sjette ledd (salg, utleie og annen overføring av tillatelse til bruk av frekvenser), § 11-11 andre eller tredje ledd (tiltak for å fremme konkurranse), § 12-2 femte ledd (tillatelse til bruk av nummer, navn og adresser), § 12-3 første ledd (pålegg om bruk av nummer, navn og adresser), § 12-4 tredje ledd (formidlingsplikt til nummer og prefiks), § 12-6 første eller andre ledd (database), § 13-1 fjerde ledd (omsetning av utstyr), § 15-4 første ledd (internkontroll), § 15-5 (pålegg om retting og opphør av ulovlige forhold) eller § 15-8 (pålegg om stans i omsetning og tilbakekall av radioutstyr, terminalutstyr og annet utstyr)
- d. overtrer pålegg fastsatt med hjemmel i § 15-2 (opplysnings- og utleveringsplikt), eller
- e. gir uriktige eller ufullstendige opplysninger til departementet eller Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, eller medvirker til overtredelser etter bokstav a til d.

Departementet kan gi forskrift om hvilke forskriftsbestemmelser som kan medføre overtredelsesgebyr, jf. første ledd bokstav b.

§ 15-13 Utmåling av overtredelsesgebyr mv.

Ved fastsettelse av overtredelsesgebyrets størrelse skal det særlig legges vekt på overtredelsens grovhet, overtredelsens varighet, utvist skyld og foretakets omsetning.

Overtredelsesgebyr forfaller til betaling fire uker fra vedtaket ble truffet. Lengre frist kan fastsettes i vedtaket eller senere. Vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Dersom det anlegges søksmål mot staten for å prøve vedtaket, suspenderes tvangskraften. Retten kan prøve alle sider av saken.

Adgangen til å pålegge overtredelsesgebyr foreldes etter fem år. Foreldelsesfristen avbrytes når departementet meddeler en fysisk person eller et foretak at vedkommende er mistenkt for overtredelse av loven eller vedtak fastsatt med hjemmel i loven.

Departementet kan gi forskrift om fastsettelse og gjennomføring, inkludert utmåling og inndrivelse, av overtredelsesgebyr.

§ 15-14 Straff

Med bot eller fengsel inntil ett år straffes den som forsettlig eller uaktsomt

- a. overtrer § 2-10 første til fjerde ledd (anrop til nødmedtjeneste og geografisk lokalisering av nødanrop), § 2-11 første ledd (eCall), § 3-3 første ledd (varsling ved sikkerhetshendelser), § 3-6 første ledd (formidling av viktig melding), § 3-8 andre ledd (tillatte bruksbegrensninger), § 3-10 første eller andre ledd (taushetsplikt), § 11-2 første ledd (tillatelse til bruk av frekvenser), § 12-2 første ledd (tillatelse til bruk av nummer, navn og adresser), § 13-1 første til tredje ledd (omsetning av utstyr) eller § 13-2 (utstyr som er beregnet på å forstyrre elektronisk kommunikasjon)
- b. overtrer forskrift gitt med hjemmel i loven når det er fastsatt i forskriften at overtredelse er straffbart, eller
- c. overtrer enkeltvedtak fastsatt med hjemmel i § 2-4 andre ledd (krav til nett, tjeneste, tilhørende utstyr og fasiliteter), § 3-1 femte, sjette eller syvende ledd (sikkerhet i elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester), § 3-7 andre ledd (datasenter), § 3-8 første ledd (tillatte bruksbegrensninger), § 11-2 første ledd, (tillatelse til bruk av frekvenser), § 12-2 første eller femte ledd (tillatelse til bruk av nummer, navn og adresser), § 12-3 første ledd (pålegg om bruk av nummer, navn og adresser), § 13-1 andre, tredje eller fjerde ledd (omsetning av utstyr) eller § 15-7 første, andre eller tredje ledd (stengning).

Grovt brudd på § 3-10 (taushetsplikt) straffes med fengsel inntil tre år. Ved avgjørelsen av om taushetsbruddet er grovt, skal det særlig legges vekt på om gjerningspersonen har hatt forsett om uberettiget vinning og om handlingen har ført til tap eller fare for tap for noen.

Departementet kan gi forskrift om hvilke forskriftsbestemmelser som kan medføre straff, jf. første ledd nr. 2 bokstav b.

Kapittel 16. Konfliktløsning og klage

§ 16-1 Mekling i tvist mellom tilbydere

I tvister mellom tilbydere om forpliktelser som følger av eller i medhold av denne loven, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet etter anmodning fra en part mekle for å oppnå enighet mellom partene. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan etter konsultasjon med partene fastsette tidsfrister og andre vilkår knyttet til meklingen. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan på ethvert tidspunkt avbryte meklingen. Meklingsperioden skal ikke overstige fire måneder.

Mekling etter første ledd er ikke til hinder for at det reises sak for de alminnelige domstolene. Forvaltningsloven § 27 b gjelder ikke.

Departementet kan gi forskrift om mekling mellom tilbydere.

§ 16-2 Konfliktløsning i tvister mellom tilbydere

Tvist om rettigheter og plikter etter enkeltvedtak gitt i eller i medhold av denne loven mellom tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester, tilhørende fasiliteter eller andre som kan utlede rett etter § 7-2, kan bringes inn for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet til avgjørelse av en som er part i tvisten. Partene i konflikten plikter å samarbeide med Nasjonal kommunikasjonsmyndighet for å løse tvisten.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal avgjøre tvisten så snart som mulig og senest innen fire måneder etter at saken er brakt inn for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet. I særlige tilfeller kan tidsfristen forlenges.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan unnlate å fatte vedtak dersom konflikten kan løses ved andre midler, jf. § 16-1, og skal uten ugrunnet opphold meddele partene dette. Har forsøk på konfliktløsning pågått i fire måneder eller blitt avbrutt uten resultat og saken ikke er brakt inn for domstolen, skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet etter ny anmodning fra en part fatte vedtak i saken innenfor tidsfristen i andre ledd.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal offentliggjøre vedtak med de begrensninger som følger av forvaltningsloven § 13.

At en sak er brakt inn for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet etter første ledd, er ikke til hinder for at

det reises sak for de alminnelige domstolene. Forvaltningsloven § 27 b gjelder ikke.

Departementet kan gi forskrift om prosedyrer for konfliktløsning.

§ 16-3 *Twister over landegrensene*

Twist om elektroniske kommunikasjonsnett eller -tjenester som omfatter mer enn én EØS-stat, kan bringes inn for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet av en part i tvisten. Twister etter kapittel 11 og twister om spektrumskoordinerings mellom EØS-stater omfattes ikke av ordningen.

Når tvisten vil kunne påvirke handelen mellom EØS-statene, skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet konsultere BEREC med sikte på å finne en omforent løsning på konflikten. BEREC kan anbefale at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet griper inn på en bestemt måte, eller ikke griper inn. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal avvente BERECs anbefaling før vedtak fattes og ta tilbørlig hensyn til anbefalingen. Vedtak skal fattes innen én måned etter at BERECs anbefaling er mottatt av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

Når det av hensyn til å sikre konkurransen eller ivareta sluttbrukernes interesser er behov for en rask avklaring, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet i særlige tilfeller gjøre unntak fra andre ledd og fatte midlertidige vedtak uten forutgående konsultasjon.

Har forsøk på tvisteløsning pågått i fire måneder eller blitt avbrutt uten resultat, og saken ikke er brakt inn for en domstol, skal myndighetene i de involverte stater etter ny anmodning fra en part samarbeide for å bidra til at konflikten løses.

At en sak er brakt inn for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet etter første ledd, er ikke til hinder for at det reises sak for de alminnelige domstolene. Forvaltningsloven § 27 b gjelder ikke.

§ 16-4 *Voldgift*

Avtale om å avgjøre konflikter om tilgang til elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester ved voldgift er bare bindende når avtalen om voldgift er inngått etter at konflikten oppstod.

En voldgiftsavgjørelse hindrer ikke departementet i å pålegge forpliktelser eller fatte andre vedtak i medhold av denne loven.

§ 16-5 *Brukerklagenemnda for elektronisk kommunikasjon*

Brukerklagenemnda skal behandle klager fra forbruker eller mikroforetak som gjelder levering av offentlig tilgjengelig nummerbasert person-til-person-kommunikasjonstjenester, internettilgangstjenester, levering av TV-tjenester, leveringspliktige tjenester og twister etter § 4-16. Nemnda skal behandle slike klager både når avtale gjelder enkelttjenester og koblingssalg. Slike twister kan blant annet gjelde inngåelse og oppfyl-

lelse av abonnementsavtale, kvalitet, fakturering og erstatning. Nemnda skal ikke behandle twister om grensene for leveringsplikt, klager om kringkastingsinnhold, sammensetning av kanalpakker eller levering av abonnementspakker over internett.

Sluttbruker etter første ledd kan kreve nemndsbehandling av enhver tvist hvor nemnda er kompetent, såfremt sluttbrukeren har rettslig interesse i å få nemndas uttalelse i saken. Tilbyder av elektroniske kommunikasjonstjenester som omfattes av klageordningen, plikter å la nemnda behandle twister med sluttbruker. Departementet kan unnta tilbyder eller gruppe av tilbydere fra klageordningen. Så lenge en tvist er til behandling i nemnda, kan ikke en part bringe tvisten inn for de alminnelige domstolene.

Brukerklagenemnda skal sikre en rimelig, rettferdig og hurtig behandling av twister som hører under nemnda. Nemndas organisering og sammensetning skal ivareta balansen mellom nærings- og forbrukerinteresser.

Brukerklagenemndas virksomhet skal finansieres av tilbyderne av de tjenestene som omfattes av klageordningen. Skyldige bidrag er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift fastsette nærmere bestemmelser om Brukerklagenemnda, herunder nærmere bestemmelser om finansiering og hvilke tjenester som skal omfattes av klageordningen, og kan i forskrift presisere og avgrense nemndas kompetanse.

§ 16-6 *Klagenemnda for elektronisk kommunikasjon*

Klagenemnda for elektronisk kommunikasjon avgjør klager på enkeltvedtak som fattes av Nasjonal kommunikasjonsmyndighet med hjemmel i eller i medhold av denne loven, med unntak av klager som avgjøres etter § 16-7 og klagesaker som er unntatt fra klagenemndas kompetanse i forskrift.

Klagenemndas avgjørelse i klagesaker skal ikke stride mot pålegg gitt av EFTAs overvåkningsorgan, jf. § 14-3 tredje ledd, og skal ta størst mulig hensyn til EFTAs overvåkningsorgans og BERECs uttalelser etter § 14-3 fjerde ledd.

Bare klagenemnda kan fatte avgjørelser om utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42 i saker som faller inn under klagenemndas kompetanse.

Klagenemnda kan ikke gi Nasjonal kommunikasjonsmyndighet instruks i enkeltsaker som tilsynet har til behandling. Klagenemnda kan omgjøre egne vedtak etter forvaltningsloven § 35, men kan ikke av eget tiltak omgjøre Nasjonal kommunikasjonsmyndighets vedtak etter forvaltningsloven § 35 andre ledd.

Klagenemnda er et uavhengig forvaltningsorgan administrativt underlagt departementet. Kongen eller departementet kan ikke instruere klagenemnda om behandlingen eller avgjørelser av enkeltsaker. Kongen el-

ler departementet kan ikke av eget tiltak omgjøre Nasjonal kommunikasjonsmyndighet eller klagenemndas enkeltvedtak i saker som faller inn under klagenemndas kompetanse.

Klagenemnda skal ha inntil ti medlemmer. Medlemmene oppnevnes av Kongen for fire år med adgang til gjenoppnevning for ytterligere fire år. Kongen bestemmer hvem som skal være leder og nestleder. Nemndas leder skal ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap. Klagenemnda skal gi en årlig rapport til departementet om behandling av klagesakene.

Departementet kan gi forskrift om klagenemnda, blant annet om sammensetning, organisering, finansiering, saksbehandling, tidsbruk og rapportering. Departementet kan i enkeltvedtak avgjøre om en klagesak som både faller inn under klagenemndas og departementets kompetanse, skal avgjøres av klagenemnda eller av departementet. Departementet kan i forskrift unnta sakstyper fra behandling i nemnda.

§ 16-7 Klager som avgjøres av departementet

Departementet avgjør klager på enkeltvedtak som Nasjonal kommunikasjonsmyndighet fatter med hjemmel i eller i medhold av §§ 3-1 til 3-14, og klager på enkeltvedtak som unntas i forskrift fra klagebehandling i klagenemnda etter § 16-6 syvende ledd.

§ 16-8 Ugyldighet

Avtale i strid med denne loven eller i strid med vedtak etter denne loven er ugyldig mellom partene.

Ugyldigheten rekker bare så langt plikter etter denne loven er overtrådt, med mindre det etter avtaleloven § 36 vil være urimelig å gjøre resten av avtalen gjeldende.

§ 16-9 Søksmålsfrister mv.

Søksmål som gjelder enkeltvedtak fattet med hjemmel i eller i medhold av denne loven, må reises innen seks måneder etter at vedtaket ble fattet.

Søksmålsfristen avbrytes når enkeltvedtaket er påklaget til klageinstansen. Søksmålsfristen løper ikke så lenge klagebehandlingen pågår. Klageren er ikke avskåret fra å bringe underinstansens vedtak inn for domstolen mens klagebehandlingen pågår. Ny søksmålsfrist løper fra klagevedtaket er fattet.

Det kan gis oppfriskning for oversittelse av fristen etter reglene i tvisteloven §§ 16-12 til 16-14.

Når søksmålsfristen er utløpt uten at søksmål er reist, har enkeltvedtak samme virkning som rettskraftig dom og kan fullbyrdes etter reglene for dommer. Rettskraften gjelder for og mot alle.

Kapittel 17. Sektoravgift, gebyr og vederlag

§ 17-1 Sektoravgift og gebyr

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet eller annen myndighet etter loven, jf. § 1-4, kan kreve sektoravgift og gebyr til dekning av kostnader knyttet til forvaltningsoppgaver etter denne loven, og til dekning av kostnader knyttet til forvaltningsoppgaver som sektormyndighet for elektronisk kommunikasjon og datasentre etter sikkerhetsloven.

Sektoravgift og gebyr kan pålegges tilbydere av elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester og aktører som tilbyr utstyr for elektronisk kommunikasjon. Det samme gjelder den som får tilgang til frekvens-, nummer-, navn- og adresseressurser, datasenteroperatør og andre som reguleres i eller i medhold av denne loven eller sikkerhetsloven, jf. første ledd.

Pålegg om å betale sektoravgift og gebyr skal dekke relevante kostnader for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet og annen myndighet etter loven, jf. § 1-4. Utgifts- og inntektssiden av Nasjonal kommunikasjonsmyndighets budsjett skal offentliggjøres årlig.

Pålegg om sektoravgift og gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Myndighet til å innkreve eller pålegge sektoravgifter og gebyr kan delegeres til private, jf. § 1-4.

Departementet kan gi forskrift om sektoravgift og gebyr, herunder om unntak fra plikten til å betale sektoravgift og gebyr.

§ 17-2 Vederlag

For å fremme effektiv bruk av ressurser kan det kreves vederlag for tilgang til frekvens-, nummer-, navn- og adresseressurser. Vederlaget kan fastsettes ved vedtak eller ved at ressursene tildeles etter auksjon eller annen konkurranse.

Krav om vederlag for tilgang til frekvensressurser kan blant annet fastsettes ved tildeling, forlengelse eller fornyelse av frekvenstillatelse, jf. §§ 11-2 til 11-4, 11-8 og 11-9. Ved fastsettelse av vederlaget skal det blant annet tas hensyn til verdien av ressursene, kostnader knyttet til vilkår for bruk av ressursene, og at vederlag for frekvensressursene først bør kreves inn når frekvensene kan tas i bruk.

Krav om vederlag er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi forskrift om vederlag, herunder om innkrevingen og måten vederlaget skal innkreves på.

Kapittel 18. Ikrafttredelse og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 18-1 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til ulik tid.

Fra den tid loven trer i kraft, oppheves lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon.

§ 18-2 Overgangsbestemmelser

Enkeltvedtak og forskrift med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon eller eldre lover på området for elektronisk kommunikasjon som er i kraft ved denne lovs ikrafttredelse, skal fortsatt gjelde. Herunder opprettholdes forpliktelser som er pålagt tilbyder med sterk markedsstilling med hjemmel i eller i medhold av lov, inntil nye enkeltvedtak med hjemmel i denne lov er iverksatt.

Nasjonale frekvensplaner og nasjonale nummerplaner som er fastsatt med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon eller eldre lover og som er i kraft ved denne lovs ikrafttredelse, videreføres.

§ 18-3 Overgangsordning for klager på enkeltvedtak

Inntil § 16-6 om klagenemnda for elektronisk kommunikasjon trer i kraft, avgjør departementet klager på enkeltvedtak. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet gjør med hjemmel i eller i medhold av denne loven. Departementet kan overføre klager som har kommet inn til departementet før ikrafttredelsen, til klagenemnda dersom dette anses hensiktsmessig.

Klagen skal fremsettes overfor Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, jf. forvaltningsloven § 32. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal foreta de undersøkelser klagen gir grunn til, jf. forvaltningsloven § 33. Dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger, skal klagen avvises. Dersom det ikke er grunn til å omgjøre vedtaket, skal klagesaken uten ugrunnet opphold oversendes departementet.

Departementet skal avgjøre klagesaken så snart forsvarelig saksbehandling gjør det tilrådelig, jf. forvaltningsloven § 33.

Forvaltningsloven § 34 tredje ledd andre punktum gjelder ikke for klager på vedtak fattet med hjemmel i eller i medhold av kapittel 6, 7 og 15. Melding om endring av vedtak til skade for klageren må være sendt klageren innen seks måneder etter at underinstansen mottok klagen.

Bare departementet kan fatte avgjørelser etter forvaltningsloven § 42.

Vedtak som departementet fatter som klageinstans, kan ikke påklages til Kongen med mindre annet følger av forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

§ 18-4 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom skal § 30 første ledd nr. 28 lyde:
28. Lov xx.yy 2024 nr. ... om elektronisk kommunikasjon § 10-1

2. I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester skal § 2-2 første ledd lyde:

Opprettelse eller drift av trådløse, bakkebaserte senderanlegg som hovedsakelig vil bli benyttet til kringkasting eller lokalkringkasting eller videresending av kringkasting eller lokalkringkasting krever konsesjon fra departementet eller den departementet bestemmer. Konsesjon gis i forbindelse med tildeling av frekvenskapasitet i medhold av *ekomloven*.

3. I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel skal § 19-3 tredje ledd nr. 4 og fjerde ledd første punktum lyde:

4. taushetsplikt som nevnt i *ekomloven* § 3-10 for så vidt gjelder opplysninger om avtalebasert hemmelig telefonnummer eller andre abonnementsopplysninger og elektronisk kommunikasjonsadresse.

(4) Ved mistanke om overtredelse av artikkel 14 og 15 i markedsmissbruksforordningen, jf. § 3-1, gjelder ikke taushetsplikten som nevnt i *ekomloven* § 3-10 for så vidt gjelder opplysninger om trafikkdata, dersom det er gitt fritak fra slik taushetsplikt etter bestemmelsen her.

4. I lov 4. desember 2015 nr. 95 om fastsettelse av finansielle referanseverdier skal § 5 andre ledd bokstav d lyde:

d. taushetsplikt som nevnt i *ekomloven* § 3-10 for så vidt gjelder opplysninger om avtalebasert hemmelig telefonnummer eller andre abonnementsopplysninger og elektronisk kommunikasjonsadresse.

5. I lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. skal § 87 første ledd og andre ledd første punktum lyde:

Hvis det sannsynliggjøres at det er gjort inngrep i rettigheter etter denne loven, kan retten uten hinder av taushetsplikten etter *ekomloven* § 3-10, etter begjæring fra rettighetshaveren, pålegge en tilbyder av elektroniske kommunikasjonstjenester å utlevere opplysninger som identifiserer innehaveren av abonnementet som er brukt ved inngrepet.

Før retten fatter avgjørelse i saken, skal Nasjonal kommunikasjonsmyndighet anmodes om å samtykke til at tilbyderen fritas fra taushetsplikten etter *ekomloven* § 3-10.

6. I lov 7. mai 2020 nr. 40 om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon skal § 13 første ledd lyde:

Tiltakshaver skal sikre at alle bygninger som skal oppføres, eller som gjennomgår større renovringsarbeider, og hvor det normalt oppholder seg sluttbrukere, er klargjort innvendig med fysisk infrastruktur for framføring av høyhastighetsnett

fram til nettermineringspunktene, jf. ekomloven § 1-5 nr. 12.

7. I lov 19. juni 2020 nr. 77 om Etterretningstjenesten skal § 2-7 andre ledd første punktum lyde:

Bestemmelsene i ekomloven *kapittel 15* gjelder ikke i den utstrekning de vil gi myndigheten innsyn i Etterretningstjenestens virksomhet.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 24. oktober 2024

Sigbjørn Gjelsvik

leder

Tom Einar Karlsen

ordfører

DET KONGELIGE DIGITALISERINGS-
OG FORVALTNINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/3190-2

12. september 2024

Svar på spørsmål fra Transport- og kommunikasjonskomiteen om Prop. 93 LS (2023-2024) Ekomloven

Det vises til brev 2. september 2024 fra transport- og kommunikasjonskomiteen. I forbindelse med komiteens behandling av Prop. 93 LS (2023-2024) om ny ekomlov, har komiteen følgende spørsmål til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD):

1. Hva er departementets synspunkter på de EØS-rettslige innvendingene som er reist av høringsinstansene i tilknytning til ovennevnte bestemmelser?

Vi registrerer at flere av høringsinstansene har innvendinger til lovforslaget og mener at forslaget til ny ekomlov, når det gjelder sluttbrukernes rettigheter, på flere punkter går lenger enn det direktivet åpner for og derfor er i strid med direktivet og Norges EØS-rettslige forpliktelser. For å kunne svare ut komiteens overordnende spørsmål når det gjelder de EØS-rettslige innvendingene, er det behov for kort å kommentere innvendingene som kommer frem i høringsinnspillene til de konkrete bestemmelsene.

- § 4-6 tredje ledd første punktum og 4-6 sjette ledd andre punktum om utvidelse av virkeområdet for bestemmelser om bindingstid

Telia med flere synes å mene at det er i strid med direktivets regler om totalharmonisering av sluttbrukerreguleringen at det i § 4-6 tredje ledd første punktum, sammenholdt med sjette ledd andre punktum, legges opp til at reglene om bindingstid også skal gjelde for sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet. Departementet viser til proposisjonen punkt 13.2.4 hvor høringsinnspillene fra NBBL, Forbrukerrådet m.fl. er gjengitt. Her understrekes det særskilte behovet mindre borettslag og sameier har for beskyttelse. De fleste borettslag er reelt sett sammenslutninger av

forbrukere, uten profesjonell kompetanse til å ivareta sine interesser mer enn andre forbrukere. I forhandlinger om ekomtjenester møter styrene i sammenslutningene profesjonelle og faglig kompetente ekomtilbydere, noe som kan gi ubalanserte avtalevilkår. I punkt 13.2.5 erkjenner departementet at boligsammenslutninger normalt ikke regnes inn under forbrukerbegrepet, men mener «[...] at det er viktig at disse gruppene beskyttes av rettighetene i bestemmelsen ettersom borettslag og sameier styres av privatpersoner med varierende kompetanse og erfaring, og kan ha et styre som ikke er bedre egnet til å vurdere innhold i avtalene enn privatpersoner».

Departementet ser imidlertid at det har sneket seg inn en feil henvisning i § 4-6 sjette ledd. Henvisningen til første ledd er ikke riktig, fordi første ledd kun gjelder i forbrukerforhold, og henvisningen til fjerde ledd henger igjen etter strukturelle endringer. Riktig henvisning skal være femte ledd andre punktum. Departementet foreslår på denne bakgrunn at komiteen i innstillingen retter ordlyden i sjette ledd:

Forslag til revidert § 4-6 sjette ledd

«~~Femte Første og fjerde~~ ledd andre punktum kan fravikes utenfor forbrukerforhold. Dette gjelder ikke for sammenslutninger som omtalt i tredje ledd første punktum.»

- § 4-6 andre ledd om begrensninger i adgangen til å inngå avtaler om avdragsbetaling for infrastrukturkostnader

Telia mener at det er uheldig at adgangen til å inngå avtaler om avdragsbetaling for infrastrukturkostnader i henhold til § 4-6 andre ledd er begrenset til kun å gjelde «nett med svært høy kapasitet». Dette innebærer etter Telias syn at det ikke vil være tillatt å inngå avtaler om avdragsbetaling for oppgradering og gjenbruk av elementer fra andre typer nett enn «nett bestående utelukkende av fiberoptiske elementer eller som leverer lignende hastighet og kvalitet som slike nett». Departementet viser til forslag til § 1-1 hvor det fremgår at formålet med den nye loven er «[...] å sikre brukerne i hele landet gode, rimelige og fremtidsrettede kommunikasjonstjenester». Investeringer i ny infrastruktur i dag gjøres primært i nett med svært høy kapasitet. Å legge til rette for investeringer i nett med svært høy kapasitet er viktig og riktig for norske forhold, og i tråd med formålet med ny ekomlov.

Definisjonen av «nett med svært høy kapasitet» er teknologinøytral. Det kan være fiber eller annen teknologi som «[...] under normale forhold med stor trafikk i nettet kan levere lignende ytelse», jf. forslag til § 1-4 nr. 3. Telia oppgir selv på sine hjemmesider av hybridfiber (coax) er et fullverdig alternativ til fiber, som leverer nedlastningshastigheter som er høyere enn deres fibertilbud.

Mobilt bredbånd levert over 5G vil normalt være omfattet av begrepet «nett med svært høy kapasitet», jf. Europakommisjonens uttalelser i «5G For Europe: An action Plan» og «Connectivity for a Competitive Digital Single Market - Towards a European Gigabit Society». I førstnevnte dokument side 2 står det blant annet: «The Commission strategy for the Digital Single Market (DSM strategy) and the Communication Connectivity for a Competitive Digital

Single Market: Towards a European Gigabit Society underline the importance of very high capacity networks like 5G as a key asset for Europe to compete in the global market.»

- § 4-5 tredje ledd om endring av avtaler med sluttbrukere

Telia og IKT Norge viser til at det i § 4-5 om avtalesammendrag fremgår at avtalen ikke kan «[...] endres med mindre begge parter uttrykkelig samtykker til det». Departementet vil understreke at begrensingen i å gjøre endringer i avtalen, knytter seg til opplysningene som er gitt i tilbudet før avtalen er inngått og opplysningene som fremgår av avtalesammendraget. Det følger av merknaden til bestemmelsen hvilke opplysninger som skal fremgå av avtalesammendraget. I den grad formuleringen kan misforstås eller fremstår som upresis, foreslår departementet at det i innstillingen fra komiteen gjøres en mindre justering av ordlyden:

Forslag til revidert § 4-5 tredje ledd

«Opplysningene som er gitt i tilbudet før avtale er inngått etter § 4-4, og opplysningene som fremgår av avtalesammendraget etter første ledd, skal være en integrert del av avtalen. ~~Avtalen~~, og kan ikke endres med mindre begge parter uttrykkelig samtykker til det.»

- § 4-9, første ledd bokstav c om unntak for nummeropplysningstjenester med hensyn til sperring for fellesfakturerte tjenester

Telia og IKT Norge mener at unntaket fra kravet om kostnadskontroll for nummeropplysningstjenester i § 4-9 går på tvers av hensynene til forbrukerkontroll som bestemmelsen skal ivareta, og bør fjernes. Det vises til at direktivbestemmelsen § 4-9 bygger på, ikke åpner for å gjøre unntak for bestemte tjenestetyper.

Nummeropplysningsvirksomhet har inntil nylig vært en leveringspliktig tjeneste, og er etter departementets vurdering en samfunnsnyttig tjeneste som bør være allment tilgjengelig, jf. proposisjonens punkt 13.3.4. Departementet mener derfor at den er i en litt annen stilling enn andre fellesfakturerte tjenester. I høringen kom det innspill fra en samlet nummeropplysningstjeneste om at kravet til kostnadskontroll i § 4-9 ikke måtte omfatte denne tjenesten. Departementet viser til at dersom det ikke innføres et slikt unntak fra kravet om kostnadskontroll i § 4-9, vil en eventuell sperring for fellesfakturerte tjenester som f.eks. betaling av parkering, spåttjenester på telefon, eller kjøp av småvarer over telefonregningen, kunne føre til at brukerne, uten at de nødvendigvis er klar over det, mister muligheten til å ringe opplysningstjenester. Dette vil være uheldig.

Til tross for at det finnes alternative løsninger som apper eller internettsøk, er det brukergrupper, særlig blant den eldre befolkningen, som baserer seg på å ringe nummeropplysningstjenestene. Det er derfor fortsatt nødvendig å sikre at det er mulig og enkelt å komme i kontakt med nummeropplysningstjenestene. Det er derfor inntil videre et nasjonalt behov for å verne om disse tjenestene.

- § 4-14 femte ledd om win-back forbud

Telia viser til at det foreslåtte winback-forbudet i § 4-14 femte ledd innebærer et høyere reguleringsnivå av sluttbrukeres rettigheter enn det direktivet tillater. Departementet understreker at forbudet mot winback ikke er sluttbrukerregulering (som er totalharmonisert gjennom ekomdirektivet), men er ment å fremme konkurransen i markedet, jf. merknaden til § 4-14 femte ledd i proposisjonen. Denne regelen er likevel av pedagogiske hensyn plassert i sluttbrukerkapittelet, fordi dette gjelder i forbindelse med bytte av internettilgangstjeneste.

Når det gjelder behovet for et winback-forbud, viser departementet til at det fremdeles er begrenset konkurranse i deler av det norske bredbåndsmarkedet. Ifølge den siste dekningsundersøkelsen til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (2023) har i underkant av 50 prosent av husstandene kun mulighet til å velge mellom to eller færre tilbydere av høyhastighetsbredbånd (100 Mbit/s). Erfaringer fra mobilmarkedet tilsier at et slikt forbud vil ha positive virkninger i markedet, og bidra til rettferdig prising for sluttbruker og en sunn konkurranse uavhengig av tilbyders størrelse.

2. Har departementet utredet hvilke konsekvenser det særnorske forslaget til regulering av bindingstid og avdragsbetaling vil få for TV- og bredbåndsmarkedet i Norge, herunder tilbyderes rammevilkår for videre investeringer i utbygging og oppgradering av nett til boligsammenslutninger?

Departementet viser til proposisjonen punkt 13.2.5, hvor det på bakgrunn av høringsinnspillene konkluderes med at det er viktig at borettslag og sameier omfattes av den samme strenge forbrukerbeskyttelsen som enkeltpersoner. Som nevnt over, styres borettslag og sameier av privatpersoner med varierende kompetanse og erfaring. I møte med profesjonelle og faglige kompetente ekomtilbydere kan dette gi ubalanse i styrkeforholdet mellom avtalepartene.

Det følger av § 4-6 andre ledd at det kan inngås separate avtaler om avdragsbetaling med lenger varighet enn 12, eventuelt 24 måneder, ved etablering og tilknytning til nett med svært høy kapasitet. Dette innebærer at det for borettslag og boligsameier, som for enkeltpersoner, kan inngås avtale om avdragsbetaling med lenger varighet dersom investeringene knytter seg til nettilkobling av slike nett. Terminalutstyr som rutere eller modem, skal ikke omfattes av avtale om avdragsbetaling utover 12/24 måneder. Kostnadene til denne type utstyr vil ikke rettferdiggjøre en innlåsing til en tilbyder utover en slik tidsperiode.

3. Hvilke konkrete endringer kan gjøres i forslaget til ny ekomlov for å ivareta hensynet til Norges EØS-rettslige forpliktelser og/eller behovet for fremtidige investeringer i utbygging og oppgradering av nett til boligsammenslutninger?

Se forslag til endringer over.

4. Hva er konsekvensene dersom Stortinget vedtar bestemmelser som er i strid med ekomodirektivet?

Dersom EFTAs overvåkningsorgan (ESA), enten på eget initiativ eller som følge av en klage, åpner sak mot Norge når det gjelder gjennomføring av ekomodirektivet og kommer til at Norge på ett eller flere punkt ikke har gjennomført direktivet på rett måte, vil Norge bli bedt om å rette dette. Dersom vi velger ikke å etterkomme anmodningen om å rette, vil saken kunne bli prøvd for EFTA-domstolen.

Med hilsen

Karianne Oldernes Tung

DET KONGELIGE DIGITALISERINGS-
OG FORVALTNINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/3190-5

19. september 2024

Svar på spørsmål fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Det vises til brev 13. september 2024 med ytterligere spørsmål fra transport- og kommunikasjonskomiteen i forbindelse med komiteens behandling av Prop. 93 LS (2023–2024) om ny ekomlov. Nedenfor følger svar på spørsmålene fra komiteen.

Spørsmål: I sitt svarbrev av 12. september argumenterer ikke departementet mot høringsinstansenes syn om at den foreslåtte reguleringen var i strid med direktivet på flere punkter. Betyr det at departementet er enig med høringsinstansene i at lovforslaget slik det lå, var i strid med direktivet?

Svar: Departementet mener at ny ekomlov gjennomfører ekomdirektivet, kommunikasjonsverndirektivet m.m. på en god måte og innenfor rammene av EØS-avtalen.

Når det gjelder § 4-6 tredje ledd er ikke forbrukerrettighetene etter departementets mening utvidet, men kretsen av rettighetssubjekter utvides fra forbruker til også å omfatte sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, forutsatt at avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål. Departementet mener, som tidligere forklart, at dette har gode grunner for seg, og ønsker ikke å svekke denne forbrukerbeskyttelsen for borettslag og sameier. Tatt i betraktning at EU-rettsakten som gjennomføres i denne bestemmelsen er et direktiv og ikke en forordning, mener departement at denne nasjonale tilpasningen bør vurderes som rimelig.

Formålet med ekomdirektivet er blant annet å legge til rette for utbygging av nett med svært høy kapasitet. Departementet mener derfor at § 4-6 andre ledd er i tråd med direktivets intensjoner. Den foreslåtte bestemmelsen må ses i sammenheng med samfunnets behov for digital infrastruktur med svært høy kapasitet for tiden fremover. Den aktuelle artikkelen i direktivet nevner eksplisitt nett med svært høy kapasitet, men er ikke begrenset til dette. Bakgrunnen for dette er trolig at artikkelen også skal kunne gjennomføres i land med en helt annet utbredelse og dekning av digital infrastruktur enn Norge. For Norges del mener

departementet at det har formodningen mot seg at staten vil komme i brudd med EØS-avtalen på grunn av denne tilpasningen.

§ 4-9 gjennomfører deler av ekomdirektivet artikkel 88 og 115. Dette inkluderer regler om sperring av utgående anrop med forhøyet takst som er gjennomført i § 4-9 første ledd bokstav c. Slik departementet ser det, gir artikkel 115 nummer 1 medlemsstatene en viss fleksibilitet til å tilpasse regelverket etter egne nasjonale forhold, idet bestemmelsen sier at myndigheten skal kunne kreve at tilbyderne (av en viss kategori) oppfyller hele eller deler av tilleggsressursene som er angitt i vedlegg VI del A. Vi viser til at vedlegg VI del A bokstav b blant annet nevner sperring av utgående anrop med forhøyet takst, og at bokstav h gjelder deaktivering av tredjepartsfakturering. Departementet har derfor, ut fra en «fra det mer til det mindre»-betraktning, foreslått at tilbyder skal tilby sperring av fellesfakturerte tjenester med unntak av nummeropplysningstjenester. Dette legger til rette for at forbrukere fremdeles skal ha tilgang til oppringt nummeropplysning fordi dette er en samfunnsnyttig tjeneste som bør være allment tilgjengelig, selv om forbrukeren velger å sperre for andre fellesfakturerte tjenester. Mulighet for enkel tilgang til oppringt nummeropplysning vil som tidligere nevnt ha særlig betydning for den eldre befolkningen. Departementet mener at tilpasningen er i tråd med direktivet.

Spørsmål: Departementet foreslår noen justeringer av lovteksten. Mener departementet at lovforslaget med disse justeringene, er i tråd med direktivet?

Svar: Departementet foreslår i brev datert 12. september to justeringer av lovforslaget. Den foreslåtte justeringen i § 4-6 sjette ledd gjelder en feil henvisning og er ikke relatert til direktivet. Når det gjelder den foreslåtte justeringen av ordlyden i § 4-5 tredje ledd, er denne foreslått for å minske risikoen for at formuleringen kan misforståes. Departementet mener at ordlyden i § 4-5 tredje ledd er i tråd med direktivet selv uten den foreslåtte justeringen, men mener som sagt at det kan være hensiktsmessig med en slik justering i den grad ordlyden kan misforståes.

Spørsmål: Justeringen i forslaget § 4-6 sjette ledd første punktum gjelder henvisning til en annen del av bestemmelsen (knyttet til informasjonsplikter) enn det høringsinstansene har adressert i forhold til bindingstid og avdragsbetaling. Departementets forslag til revidert ordlyd i forslaget § 4-5 tredje ledd, synes heller ikke å adressere det problemet tilbyderne har påpekt. Vi har fått et innspill til dette som vi ber departementet kommentere:

«Det reviderte forslaget på § 4-5 tredje ledd kan forstås slik at det kun er endringer i de forhold som skal nevnes i avtalesammendraget som krever kundens samtykke. Problemet er imidlertid at sammendraget nettopp skal inneholde forhold som kjennetegnene ved de enkelt tjenesten som tilbys, prisene, varighet mv. Dersom retten til å gjøre endringer i tjenestene skal kreve kundens positive samtykke, vil det tvinge tilbydere til å beholde utdaterte tjenester/eldre teknologi for ikke å komme i avtalebrudd på store deler av kundemassen noe som selvsagt også vil virke hemmende på utviklingen. Forslaget skaper også uklarhet i forhold til ekomlovens øvrige bestemmelser om prisregulering i løpende avtaleforhold».

Svar: Departementet mener at forslag til § 4-5 tredje ledd er i tråd med direktivet og viser til artikkel 102(4) der det fremgår at «Opplysningene nevnt i nr. 1 og 3 [som er gitt i tilbudet før avtalen er inngått og som fremgår av avtalesammendraget], skal være en integrert del av avtalen og skal ikke endres, men mindre avtalepartene uttrykkelig avtaler noe annet.» Lovforslaget gjennomfører med andre ord direktivets ordlyd.

Departementet viser til at Kommisjonen uformelt har uttalt følgende om spørsmålet om forholdet mellom artikkel 102(4) og artikkel 105(4):

« Q5. Article 102(4) states that “The information referred to in paragraphs 1 and 3 shall become an integral part of the contract and shall not be altered unless the contracting parties expressly agree otherwise.”

How should this be interpreted in light of Article 105(4) which states that “End-users shall have the right to terminate their contract without incurring any further costs upon notice of changes in the contractual conditions proposed by the provider of publicly available electronic communications services other than number-independent interpersonal communications services, unless the proposed changes are exclusively to the benefit of the end-user, are of a purely administrative nature and have no negative effect on the end-user, or are directly imposed by Union or national law” ?

Kommisjonen svarte:

«Q5: The change of the contract and the right to terminate have to be considered separately.

Article 102(4) confirms the general principle of agreed contracts, “pacta sunt servanda”. Any change to the terms and conditions agreed may take place if both parties agree.

In this respect, Article 105(4) rules specifically on the right to terminate the contract upon notice of changes in the contractual conditions. Providers shall notify end-users at least one month in advance of any change in the contractual conditions. Unless the proposed changes are exclusively to the benefit of the end-user, are of purely administrative nature and have no negative effect on the end-user, or are directly imposed by Union or national law, the end-user has the right to terminate the contract.”

Departementet mener for øvrig at nye tjenester til erstatning for utdaterte tjenester normalt vil være en fordel for sluttbruker, og dermed falle inn under artikkel 104 (4) som er gjennomført i lovforslaget § 4-6 fjerde ledd. Departementet stiller seg derfor tvilende til innspillet om at det nye regelverket vil føre til at tilbyderne tvinges til å beholde utdaterte tjenester/eldre teknologi for ikke å komme i avtalebrudd på store deler av kundemassen.

Spørsmål: Kan vi be departementet komme med forslag til justert ordlyd som ivaretar de innsigelsene som høringsinstansene har kommet med slik at komiteen kan ha klare alternative lovforslag å forholde seg til? Dette gjelder følgende bestemmelser:

- § 4-6 tredje ledd første punktum og 4-6 sjette ledd annet punktum om utvidelse virkeområdet for bestemmelser om bindingstid

Svar: Forslag til mulig justert ordlyd i § 4-6 tredje ledd:

Første og andre ledd gjelder tilsvarende for ~~sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, forutsatt at avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål.~~ overfor mikroforetak, små foretak og ideelle organisasjoner, *herunder for sammenslutninger som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet, forutsatt at når avtalen skal tjene medlemmenes personlige formål,- og med mindre de ikke uttrykkelig har samtykket til å frafalle rettighetene i bestemmelsen.*

Når det gjelder forslag til justering av § 4-6 sjette ledd, viser departementet til den foreslåtte justeringen av dette leddet som fremgår av svarbrev 12. september 2024.

- § 4-6 annet ledd om begrensninger i adgangen til å inngå avtaler om avdragsbetaling for infrastrukturkostnader

Svar: Forslag til mulig justert ordlyd i § 4-6 andre ledd:

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester og forbruker kan inngå en separat avtale om avdragsbetaling med lengre varighet enn etter første ledd, ved etablering og tilknytning til nett med svært høy kapasitet, jf. § 4-9 andre ledd.

- § 4-5 tredje ledd om endring av avtaler med sluttbrukere

Svar: Se forslag til mulig justert ordlyd i § 4-5 tredje ledd i brev av 12. september 2024.

- § 4-9, første avsnitt bokstav c) om unntak for nummeropplysningstjenester med hensyn til sperring for fellesfakturerte tjenester

Svar: Forslag til justert ordlyd i § 4-9 første ledd bokstav c):

Tilbyder av internettilgangstjenester og nummerbaserte person-til-person-kommunikasjonstjenester skal tilby tjenester som gjør det mulig for sluttbruker å kontrollere kostnadene ved tjenestene. Dette omfatter

- a. spesifisert faktura
- b. sperring av anrop og nummer, og
- c. sperring for fellesfakturerte tjenester, med unntak av nummeropplysningstjenester.

- § 4-14 femte ledd om win-back forbud

Svar: Departementet understreker at winback-forbudet er ment å fremme konkurranse og kun av pedagogiske hensyn er plassert i sluttbrukerkapittelet fordi forbudet har en nær sammenheng med resten av § 4-14. Departementet mener at det er behov for et slikt forbud fordi det fremdeles er begrenset konkurranse i bredbåndsmarkedet. Departementet mener at et slikt forbud ikke er i strid med direktivet. Dersom Stortinget likevel ønsker å fjerne winback-forbudet i § 4-14 vil det være tilstrekkelig å slette femte ledd.

Med hilsen

Karianne Oldernes Tung

